

1 § Aktuell debatt: FN:s klimatpanels senaste vetenskapliga rapport

*Aktuell debatt: FN:s
klimatpanels senaste
vetenskapliga rapport*

Anf. 1 JENS HOLM (V):

Herr talman! Kära åhörare och tv-tittare! I dag på internationella miljödagen har vi en aktuell debatt om klimatförändringarna. FN:s klimatpanel IPCC med världens ledande forskare inom klimatområdet har på uppdrag av oss politiker att ta fram det vetenskapliga underlaget till oss beslutsfattare om klimatförändringarna. Beslutsfattarna är ju bland annat vi politiker i riksdagen och regeringen.

Sedan i höstas har klimatpanelen tagit fram inte mindre än tre tunga rapporter på klimatområdet. Dessa rapporter är de första rapporterna på sex år som IPCC har tagit fram.

Den 27 september kom rapporten om den vetenskapliga grunden för klimatförändringar, den 31 mars kom rapporten om sårbarhet och behovet av klimatanpassning och den 14 april kom rapporten om möjligheter att minska utsläppen. Med anledning av dessa rapporter begärde Vänsterpartiet den 31 mars – direkt efter den andra rapporten – en aktuell debatt om IPCC:s rapport. Jag hoppas att den här debatten ska beröra alla tre rapporter som klimatpanelen har presenterat.

Man kan sammanfatta klimatpanelens slutsatser med att det är mer bråttom än någonsin, både att minska utsläppen och att anpassa våra samhällen till ett förändrat klimat. Men klimatpanelen konstaterar också att det går att göra något. Det budskapet skickas direkt till oss beslutsfattare och politiker. Det är det som jag hoppas att den här debatten ska handla om, det vill säga läget för klimatet och behovet av att fatta de rätta besluten för att minska utsläppen och för att anpassa vårt samhälle.

Anf. 2 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Ärade ledamöter! Ärade åhörare! Jag vill tacka för att den här debatten har kommit till stånd. Precis på samma sätt som FN:s klimatpanel IPCC kontinuerligt behöver diskutera olika frågor och uppgradera sina rekommendationer behöver man också göra det i världens olika folkvalda regeringar och parlament.

På ett sätt har gruppen av tusentals vetenskapsmän genom de senaste årens rapporter bekräftat det som vi redan vet, nämligen att läget är allvarligt. Mänskligheten gör ännu inte på långa vägar tillräckligt för att minska klimatpåverkan, framför allt inte när det gäller användning av fossila bränslen. Oavsett var man bor i världen märks nu effekterna:

stormar, översvämningar, borrelia, som inte fanns i Sverige när jag gick i skolan, och fjällbjörken som sprider sig uppåt. Även här i Sverige ser vi effekterna.

I de fattiga länderna i världen märks detta tydligare. Vi ser en ökad mängd av intensiva orkaner i Nordamerika, torrare väder i sub-Sahara-Afrika, och nu senast såg vi översvämningar i Bosnien.

I Sverige har kommunerna börjat anpassa sig till det som händer. När Falkenberg för ett par veckor sedan skulle börja bygga ett nytt bostadsområde var det nödvändigt med invallningar och att höja marknivån för 60 miljoner kronor för att klara det som man redan nu vet om klimateffekten.

Vad som är nytt i årets rapport från IPCC är budskapen om att vi alljämt kan vända utvecklingen, och jag vill säga det igen: Vi kan vända utvecklingen.

Målet om att hålla temperaturhöjningarna under två grader finns faktiskt inom räckhåll. Det är oerhört viktigt att ha med sig det i klimatförhandlingarna som precis i dagarna har ett avstämningsmöte i Bonn. I november samlas världens länder i Lima i Peru. Nästa år i Paris måste vi klubba igenom ett nytt klimatavtal för hela världen som ska gälla från 2020.

Herr talman! Sveriges roll i de oerhört viktiga internationella förhandlingarna ska inte underskattas. Vi tillhör de mest pådrivande regeringarna i världens mest pådrivande region, nämligen EU, som har åtagit sig att uppfylla de högsta bindande kraven bland industriländerna. Vi har ett mycket nära samarbete i klimatfrågorna med en rad utvecklingsländer. Vi får regelbundet förtroendet att leda svåra delförhandlingar på FN:s klimatmöten, nu senast i Warszawa där jag och min sydafrikanska kollega mrs Molewa ledde samtalen och förhandlingarna om långsiktiga skador och förluster.

Vi tar täten när det gäller att gjuta liv i de finansieringsmekanismer som kommer på plats: investeringar i clean development mechanisms – snabbstartspengar, Gröna fonden – som är så viktiga för just de fattiga länderna.

Vi samlar likasinnade länder i olika processer som kompletterar huvudförhandlingarna. Den globala koalitionen har under två år arbetat med kortlivade klimatgaser. Det är en tredjedel av problematiken. Det finns ett internationellt forskningsprojektet, New Climate Economy – eller Start 2-rapporten som jag har dragit i gång. Det pågår ett arbete med att fasa ut statliga subventioner till fossilbränslen.

Jag är stolt, men det sätter ju också ett väldigt tryck på att Sverige tillsammans med Sydafrika ska leda de 50 kvinnliga miljöministrarna i vårt nätverk. Vi har faktiskt gemensamt kunnat bidra till att lösa upp knutar. Vi brukar träffas i korridorerna och ibland till och med på damtoaletten för att diskutera kniviga frågor. Allt detta bidrar naturligtvis till ett bättre förhandlingsklimat.

Herr talman! Även i nationella termer är jag nöjd över det som vi gemensamt har åstadkommit i alliansregeringen under dessa två mandatperioder. Det finns mycket kvar att göra, men jag kan konstatera att Sveriges samlade klimatambitioner var väldigt vaga när vi tillträdde 2006. Det enda som S-regeringen och de två stödpartierna har lämnat efter sig är en bedömning – inte ett beslut – av att utsläppen skulle minska med 25

procent till 2020. Utbyggnaden av förnybar energi gick i snigelfart, och bilarna i Sverige, näst efter Albanien, var de mest åldersstigna och därmed också de mest bensinslukande. I dag finns det tydliga klimatmål, utsläppen har minskat och vi har en helt annan bilflotta, vilket är väldigt viktigt.

Herr talman! Slutligen vill jag lyfta debatten till en ideologisk nivå när jag kommer in på de svenska förhållandena. Det är en nivå som också förklarar skillnaderna mellan våra partier och även för framtiden för oss som bor i Sverige och vill se nya jobb, en landsbygd som lever och ett Sverige som samtidigt minskar utsläppen.

Vänsterpartierna, V och MP, går till val på att Sverige inte ska ha någon ekonomisk tillväxt. För mig är det främmande och nästan skrämmande. Dessa förslag hotar inte bara jobben utan hotar också en grön skatteväxling.

Vi vill ha skatt och andra ekonomiska styrmedel på det som är miljöbelastande, men vi vill och måste också ha tillväxt. Den tillväxten ska ske på ett miljöriktigt sätt och med hög livskvalitet. Tillväxt, herr talman, betyder till exempel jobb för unga människor.

(Applåder)

Anf. 3 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! I dag den 5 juni firas världsmiljödagen. Den instiftades 1972 i samband med FN:s första miljökonferens, den som hölls i Stockholm och där Olof Palme höll inledningstalet. Det var inte en slump att konferensen förlades just till Sverige. Inte minst den svenska socialdemokratin hade genom sitt arbete för internationell solidaritet, fattigdomsbekämpning och demokratibygge visat sitt engagemang för miljön. Då som nu är det alldeles uppenbart att de människor, de länder, de regimer som saknar respekt för människan, för människovärdet, inte heller har någon respekt för naturen och vår gemensamma miljö.

För mig som socialdemokrat är miljöengagemanget enkelt. Det är något som träffar rakt i hjärtat av de socialdemokratiska värderingarna om solidaritet, rättvisa, jämlikhet och frihet. Det är en helhet, en ömsesidighet, en insikt om allas gemensamma beroende och att gemensamma utmaningar behöver gemensamma lösningar. Vad vi gör här och nu påverkar dagens generation och kommande generationer. Det påverkar en helhet, något vi gemensamt delar.

Göran Sonnevi har mycket talande uttryckt detta i en dikt:

I varje bit bröd
jag tar i munnen, finns
alla människor
hela jorden, hela himlen
och alla stjärnorna

Nu ligger alla fakta på bordet. FN:s forskarpanel om klimatet, IPCC, har presenterat det största forskningsunderlag som världen sett om klimatiförändringarna. Det ger den vetenskapliga bakgrunden, förändringarnas effekter och vilka åtgärder som är nödvändiga. Det går att beskriva den kunskap vi fått på olika sätt, och som feminist väljer jag ett av de mest talande. Det är nämligen de rikaste männen i de rikaste länderna

som är de största utsläpparna, och det är de fattigaste kvinnorna och barnen i de fattigaste länderna som drabbas hårdast av konsekvenserna.

Vi, världens länder, måste ta oss samman och minska utsläppen. Det är på oss det beror, och det är om oss människor det handlar. Vi talar om hundratals miljoner människor som drivs på flykt, om torka som minskar skördar, om sjukdomar som sprids snabbare.

Beskedet från FN:s forskarpanel är tydligt. Det är mer än dags att ställa om till ett samhälle utan fossila utsläpp och utan klimatpåverkan. IPCC:s femte rapport har gett oss ett mer precist, exakt, underlag. Det gör läget allvarligare och svårare att ifrågasätta. Det går inte att vifta bort. Men den nuvarande svenska regeringen – moderater, folkpartister, kristdemokrater och centerpartister – viftar gärna bort det egna ansvaret. De pekar hellre på andra som de menar måste göra mer. Jag menar att det är förödande. Om alla gör som regeringen och alltid pekar på någon annan händer inget.

Det forskarna i FN:s klimatpanel manar oss till, lär oss, är att ta ansvar för den värld som vi fått till låns. Det faktum att den första delrapporten i den femte klimatrapporten presenterades i Stockholm ser jag som en signal och en passning till Sverige att ta ett större ledarskap såväl här hemma som i EU och i de internationella klimatförhandlingarna.

”Egentligen är det ganska enkelt.” Ja, så sade Thomas Sterner i en TT-intervju. Sterner är professor vid Handelshögskolan i Göteborg, expert på ekonomiska styrmedel och en av författarna till IPCC-rapportens del om de politiska styrmedlen. Han sammanfattade vad som behövs på följande sätt: ”Det krävs ett rejält pris på koldioxiden, plus satsningar på förnyelsebar energi.”

Sverige var först i världen med att införa skatt på koldioxid, och vi har unikt bra förutsättningar för det förnybara. Det är för mig uppenbart att Sverige kan och ska ta ett större ledarskap i EU och i de internationella klimatförhandlingarna. Det är hög tid att växla upp!

(Applåder)

Anf. 4 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Låt mig börja med att tacka Vänsterpartiet för att ha tagit initiativ till dagens debatt. De senaste rapporterna från IPCC, FN:s klimatpanel, ger en mycket allvarlig bild av klimatförändringarnas effekter i dag och i framtiden. IPCC inskärper behovet av skyndsamma åtgärder för att snabbt få de globala utsläppen att kulminera och därefter kraftigt sjunka. Hoppingivande är dock att beskedet från panelen alltjämt är att det är möjligt att hejda temperaturökningen så att den inte överskrider två grader. Men tiden är knapp, och det är därför viktigt att Sverige liksom världens alla länder tar sitt ansvar och för en effektiv och resultat-inriktad politik.

Med tanke på hur allvarliga klimatförändringarna är ägnar vi alltför lite tid i denna kammare åt att diskutera hur vi bäst kan möta klimatutmaningen. När vi väl gör det tenderar vi ofta att fastna i en väldigt snäv debatt där vi snarare träter om exakta målsättningar än diskuterar vilka grundläggande mekanismer som är centrala för att nå framgång. Vi behöver vidga perspektiven och lyfta blicken till världen utanför Sveriges och EU:s gränser.

Herr talman! Låt mig dock börja på hemmaplan. I Sverige har vi kommit en bra bit på väg mot Alliansens vision om ett Sverige utan nettoutsläpp 2050. Sedan 1970-talets oljekris har vi till stor del ersatt olja med kärnkraft och biobränslen. Vi har byggt ut infrastrukturen för fjärrvärme, och dess produktion har ökat med över 350 procent. Vi har lärt oss att bygga mer energieffektivt och att använda energi mer effektivt oavsett om det handlar om energi som används i industrin, i jordbruket, för att värma upp våra bostäder eller för att driva våra transporter.

Andelen förnybar energi har också ökat kraftigt, från blott 15 procent så sent som 1990 till över 50 procent i dag. Nu ser vi en rekordsnabb utbyggnad av den förnybara elproduktionen, först och främst vindkraften. Allt detta har bidragit till att Sverige i dag är ett mer hållbart land, ett land med lägre utsläpp men med ett större välstånd. Våra utsläpp i Sverige har sjunkit med 23 procent sedan 1990 samtidigt som vår bnp har vuxit med nära 60 procent.

Denna mycket positiva utveckling har drivits fram tack vare en ekonomisk tillväxt som skapat resurser för investeringar och triggat utvecklingen. Den positiva utvecklingen har också drivits fram genom att vi nationellt infört beskattning av koldioxid och inom EU fått på plats ett system för handel med utsläppsrätter. Därigenom har vi satt pris på utsläpp och dragit nytta av marknadsekonomins mekanismer.

Sverige har med andra ord kommit relativt långt, men klimatutmaningen är global. Varken Sverige eller EU kan komma ens i närheten av att ensamma lösa den gigantiska utmaning som klimatförändringen utgör. Därför måste vi fundera över hur Sverige och EU bäst kan bidra. Hur bör vi utforma vår politik för att inte bara minska utsläppen innanför våra egna geografiska gränser utan globalt? Jag är övertygad om att svaret är en kostnadseffektiv klimatpolitik med marknadsekonomiska styrmedel, en politik som omfattar förändring och som erkänner att tillväxt är en förutsättning för att lösa klimatutmaningen.

Herr talman! Jag tror att vi alla vill att Sverige ska vara ett klimatpolitiskt föregångsland, men det är bara genom att förena sjunkande utsläpp med en stark ekonomisk utveckling som vi kan vara det. Att vara föregångsland handlar inte om att välja en väg som ingen annan vill ta. Att vara föregångsland handlar om att lysa upp en väg som fler väljer att följa. Om vi ska nå framgång inom EU, om vi ska nå framgång i FN:s klimatförhandlingar, ja då får diskussionen inte bara handla om att fördela bördor.

Därför är det oerhört viktigt att Sverige fortsatt är ett föregångsland som förenar sjunkande utsläpp med en stark ekonomisk utveckling. Så kan vi få fler länder att göra ambitiösa och bindande åtaganden om utsläppsminskningar.

Herr talman! I höstas var jag på plats på klimattoppmötet i Warszawa. Förhandlingarna gick som bekant trögt, men det nåddes framgång inom vissa områden. Bland annat lyckades, som tidigare nämnt, miljöminister Ek tillsammans med sin sydafrikanska kollega nå framgång i frågan om "loss and damage", alltså hur skador och förluster orsakade av klimatförändringarna ska hanteras. I övrigt lämnade jag Warszawa med en hel del frustration över att processen, som ska leda fram till att världens länder i Paris nästa år undertecknar ett globalt avtal med bindande åtaganden om utsläppsminskningar, går så långsamt.

Glädjande nog kommer det nu positiva signaler från världens två största utsläppsländer – Kina och USA – som gör mig mer optimistisk. I USA tycks stormen Sandy ha fört det goda med sig att fler fått upp ögonen för klimatförändringarnas allvarliga konsekvenser. Nu tycks president Obama ha tagit initiativ till att skärpa regler som ska minska utsläppen från landets elkraftverk med 30 procent till 2030. I Kina har regionala utsläppshandelssystem införts som ska bana väg för ett nationellt system. Om världens två största utsläppsländer, som tillsammans står för över 40 procent av de globala utsläppen, släpper sargen och kommer ut på banan skapas förutsättningar för att nå framgång i såväl de internationella förhandlingarna som det praktiska arbetet för att sänka utsläppen.

Sverige bidrar bäst genom att ta rollen som föregångsland och förena sjunkande utsläpp med ekonomisk tillväxt.
(Applåder)

Anf. 5 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Jag är glad att vi fått tillfälle att ha den här debatten, då vi lyfter blicken från den inrikespolitiska klimatdebatten och diskuterar de lärdomar vi kan dra av IPCC:s senaste klimatrapport, som innehåller både hopp och förtvivlan. De två första delrapporterna, om det naturvetenskapliga läget och klimatförändringarnas konsekvenser, är dyster läsning. Klimatförändringarna är redan här, och med den här takten går vi mot en uppvärmning på fyra grader eller mer. Redan under två graders uppvärmning – den gräns som världens ledare lovat att hålla sig under – ser vi allvarliga risker för människor, inte minst i form av extremväder. Vid fyra grader kan delar av planeten bli oboeoliga. Men den tredje delrapporten bjuder på hopp. Det går att bromsa klimatförändringarna. Det som saknas är inte kunskapen, tekniken eller ens pengarna. Det är vi som väljer vilken framtid vi vill ge till barn och barnbarn.

IPCC ger inga rekommendationer, utan de ger kunskap – gör vi så här händer det här. Sedan är det en politisk fråga vad vi gör med den kunskapen. Hur stora utsläpp vi accepterar beror på hur stora risker vi är beredda att ta med barnens framtid. Vill vi till exempel ha två tredjedelars chans att klara tvågradersmålet får vi släppa ut ytterligare 270 miljarder ton kol det här århundradet. Men med dagens takt slår vi i taket om sisådär 25 år, och sedan får vi inte släppa ut någonting alls. Då är det slut. Vill vi liksom jag ha större marginaler när världens framtid står på spel slår vi i taket ännu tidigare. Börjar vi däremot minska utsläppen med en gång kan vi i stället ställa om samhället under mer ordnade former, en omställning som dessutom kan skapa många möjligheter.

Utsläppen kan fås att minska på många sätt, och IPCC:s genomgång visar att det inte råder någon brist på politiska verktyg. Hela listan skulle ta upp hela talartiden, men bara för att ta ett intressant exempel vill jag nämna att de framhåller att skatter på bensin och diesel minskat utsläppen från transportsektorn i Europa med 50 procent. Dessa skatter har enligt IPCC dessutom fördelen att de i första hand träffar höginkomsttagare, medan låginkomsttagare betalar en mindre andel sett till sin inkomst.

IPCC visar att tvågradersmålet i högsta grad är möjligt att nå och faktiskt inte ens är så förfärligt dyrt. Med en kostnadseffektiv klimatpolitik minskar tillväxten med 0,06 procentenheter fram till 2100 jämfört med

om vi inte hade gjort någonting. Det innebär att de som lever då ”bara” beräknas bli 5,2 gånger rikare än vi i stället för 5,5 gånger rikare som de hade blivit annars, om klimatförändringarna inte hade funnits och vi följaktligen inte behövt göra någonting åt dem. Men klimatförändringarna finns och kan bli riktigt kostsamma, så 5,5 gånger rikare hade de inte blivit i vilket fall som helst. Hur hårt klimatförändringarna kan slå mot ekonomin har IPCC inte ens lyckats räkna på, men det är oerhörda summor som ligger i vågskålen.

0,06 procentenheters lägre tillväxt känns som ett rätt rimligt pris för att undvika att delar av planeten blir obeboeliga. Är man tillväxtfientlig då? Varsågod i så fall! Och även om vi av olika skäl inte skulle kunna eller vilja välja de allra billigaste lösningarna – kanske för att de för med sig negativa effekter på andra områden – ska det jämföras med kostnaderna för att skjuta upp åtgärderna eller ännu värre att inte göra något alls. Det bästa vi kan göra är att agera och göra det nu.

Hur mycket varje land måste göra beror på hur vi ser på rättvisa. Rika länder har i allmänhet högre utsläpp än fattiga. Även om Sverige ligger rätt bra till för att vara så rikt, eftersom vi har goda förutsättningar för förnybar energi och var tidigt ute med klimatpolitik, är våra utsläpp fortfarande ohållbart höga. Vi som byggt upp vårt välstånd genom att fylla atmosfären med koldioxid kan knappast peka finger åt länder som nu vill göra samma resa som vi en gång gjorde och vars utsläpp dessutom till stor del kommer från tillverkningen av de prylar som vi efterfrågar. Vi har ett ansvar att både minska våra egna utsläpp och stötta fattiga länder med mer pengar och teknik för en klimatsmartare tillväxt.

Att Sverige ska ta sin del av ansvaret handlar inte bara om att det är det enda moraliskt riktiga, utan också om att det är vår bästa chans att bidra till ett starkt globalt klimatavtal. Vi kan inte bara åka i väg på klimatkonferenser och peka på USA och Kina och säga: Lös det här och ring när ni är klara!

Just nu ser det visserligen mer hoppfullt ut än på länge, då både USA och Kina de senaste dagarna kommit med nya utfästelser på klimatområdet. Men det är ingen anledning för Sverige att luta sig tillbaka. Tvärtom ska vi ta vara på den positiva energi som USA:s och Kinas utspel kan ge till de internationella klimatförhandlingarna. Nu kan vi äntligen vända spelplanen från ett läge där alla skyller på alla och väntar på att någon annan ska ta första steget till ett läge där alla länder ser möjligheterna i den gröna omställningen och inspirerar varandra genom att gå före och visa att det går.

Svårigheterna i klimatpolitiken ligger trots allt inte i vad som är fysiskt, tekniskt eller ens ekonomiskt möjligt utan i vad som är politiskt möjligt. Och politiken bestämmer vi. Hur den mer konkret kan utformas hoppas jag kunna återkomma till i nästa inlägg.

(Applåder)

Anf. 6 ANITA BRODÉN (FP):

Herr talman! Mänskligheten står inför globala utmaningar som klimatförändringarna, utarmningen av den biologiska mångfalden, bristen på rent vatten och spridningen av kemikalier. Alla dessa utmaningar hänger ihop, vilket inte minst blir tydligt när man läser utvärderingarna från FN:s klimatpanel, IPCC.

Den samlade forskarvärldens budskap är tydligt. Klimateffekter syns redan över hela världen, vilket miljöministern i dag har påmint oss om. Människor drabbas av torka, orkaner och översvämningar. Arter flyttar och ekosystem förändras. Livsmedelsproduktionen, vattenkvaliteten och tillgången på vatten påverkas. Hälsoeffekter för människor blir också en följd. Det krävs därför, herr talman, en miljö- och klimatpolitik byggd på globalt samarbete, kunskap, nya idéer, ny teknik och tydliga styrmedel.

Det krävs en energipolitik som förhindrar den fossila användningen, inte ökar den. Att som nu sker öka såväl import som utvinning av olja, gas och kol för EU:s del är förkastligt. Vi ska i stället fortsätta att stadigt bygga ut våra förnybara resurser, forska, utveckla och effektivisera.

I vårt långsiktiga arbete in i en värld där förnybara energikällor utgör lejonparten kommer dock kärnkraften att behöva utgöra en viktig brygga från det fossila samhället. Att som Miljöpartiet föreslår en snabbavveckling av två kärnkraftverk under mandatperioden är därför ur klimatsynpunkt mycket allvarligt.

Herr talman! Det som gagnar klimatet är att arbeta med att fasa ut fossilsubventionerna och arbeta pådrivande i EU och internationellt för att uppnå acceptans för ambitiösa mål, inte att vilja lämna EU-samarbetet eller satsa på en politik som genererar mer fossil användning.

Folkpartiet och regeringen har en hög ambition för det internationella samarbetet i klimatfrågorna, där EU för oss är oerhört viktigt.

Vi räknar också med kraftfulla åtgärder kring de förslag som rör hållbar markanvändning och vatten som Miljömålsberedningen beslutade om i går och som i dagarna kommer att levereras till regeringen. Förvaltning av våra naturresurser har bäring på klimatet.

Därför arbetar vi för en fortsatt samhällsplanering med hänsyn tagen till hållbarhet. Vi tror på forskning, utveckling och grön teknik, vilket vi med all önskvärd tydlighet visat under våra regeringsår. I Sverige arbetar nu till exempel ett trettiotal myndigheter med förebyggande åtgärder, ökad kunskap och beredskap för klimateffekter.

Herr talman! Folkpartiet anser inte att tillväxt är fult, tvärtom. Tillväxt lyfter varje år miljoner människor ur fattigdom och ger allt fler tillgång till social trygghet, utbildning och hälsa. Men klimatförändringar, miljöförstöring och det faktum att resurser kommer att ta slut sätter ändå gränser. Energi och resurser måste därför användas smartare utan att förstöra miljön. Tillväxt behövs. Men den måste bli mindre resurskrävande, mer hållbar och skapa mindre mängd avfall.

Herr talman! Klimatförändringarna är som redan nämnts vår generations största miljöhot. För att utsläppen ska minska i tillräcklig omfattning för att stävja jordens medeltemperatur krävs därför internationella överenskommelser som inkluderar länder med stora utsläpp som USA och Kina. Under den senaste tiden har vi fått besked om att det rör sig i positiv riktning. Det är viktigt att vi driver på för höga ambitioner i EU:s klimat- och energipolitik och att åtgärderna utformas på ett sätt som bidrar till att största möjliga utsläppsminskning sker för varje investerad krona.

Herr talman! Vi bedömer därför att EU-kommissionens förslag om 40 procent utsläppsminskning inom EU till 2030 ligger på den kostnadseffektiva banan för att lyckas bidra till det långsiktiga målet att hålla den globala medeltemperaturökningen under två grader. Därutöver är vi gi-

vetvis öppna för ytterligare minskning. Det handlar om utsläppsminskning som kan ske på EU-nivå i form av internationella krediter.

Vi håller inte med om att det är att smita från vårt ansvar. Tvärtom, när vi bidrar till klimatinvesteringar också i andra länder får det positiva effekter på global nivå. Då blir klimatnyttan större för varje satsad krona. (Applåder)

Aktuell debatt: FN:s klimatpanels senaste vetenskapliga rapport

Anf. 7 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman, tv-tittare och åhörare! I dag ska vi debattera IPCC:s senaste rapportsläpp AR 5. Denna debatt hamnade, på gott och ont, bara fyra dagar före en betänkandedebatt om klimatpolitiken, så jag tänker spara sakpolitiken till på måndag. I dag tänker jag i stället uppehålla mig kring en svensk klimatforskare som på senare tid väckt stor uppmärksamhet runt om i världen.

Han är Sveriges internationellt mest kände klimatforskare med fler än 200 vetenskapliga publikationer och ett otal priser och utmärkelser att luta sig mot. Redan 1959 tog han en filosofie magisterexamen i Uppsala och fortsatte sedan sina studier på Stockholms universitet, där han införskaffade den på den tiden mycket fina titeln filosofie licentiat.

Senare var han under många år verksam på European Centre for Medium-Range Weather Forecasts, 1976–1981 som biträdande chef och forskningschef och senare 1982–1990 som chef. År 1991–2000 var han föreståndare för Max Planck-institutet för meteorologi i Hamburg, där han också har titeln professor i dynamisk meteorologi. Sedan 2000 är han professor vid University of Reading, och hans forskningsområde innefattar bland annat atmosfärmodellering.

Som ni förstår vid det här laget är det en riktig tungviktare jag talar om, men trots det är det nog inte så hemskt många i Sverige som vet vem han är. Hans namn är Lennart Bengtsson. År 1993 valdes Bengtsson för övrigt in som ledamot av Kungliga Vetenskapsakademien. År 2007 tilldelades han Rossbypriset, som är en utmärkelse som tilldelas framstående forskare för betydelsefulla vetenskapliga insatser inom nordisk geofysik, och 2009 fick han titeln hedersdoktor vid Uppsala universitet. Sedan har han dessutom hunnit vara chef för jordvetenskaperna på rymdforskningsinstitutet ISSI i Bern. När en klimatforskare av sådan dignitet har någonting att säga kan det finnas anledning att spetsa öronen.

Herr talman! Bengtsson lät sig i början av april i år intervjuas av tidningen Dagens Industri i DI Agenda. Jag tänkte läsa upp lite grann av vad han sade. Det är viktiga grejer i debatten. Hans ord bör till och med rimligen väga ganska tungt i denna debatt.

Jag citerar: ”Att jordens klimat långsamt blir varmare är ett faktum, liksom den likaledes långsamma havsstigningen på cirka 3 millimeter per år. Sedan slutet på 1800-talet har jordens temperatur dock bara ökat med omkring 0,8 grader, trots en markant ökning av växthusgaserna. Temperaturökningen har skett i en oregelbunden takt med bland annat en period av obetydlig uppvärmning under de senaste 16 åren. Under denna tid har heller ingen uppvärmning av havsytan skett.”

”Den långsiktiga klimatkänsligheten ... kan på grund av begränsningarna i dagens klimatmodeller inte bestämmas tillfredsställande, men baserat på observerade data är den genomgående betydligt lägre än de värden på upp till 4 grader som förekommit i media.”

”De extrema väderhändelser som nästan dagligen rapporteras i media har heller inte blivit värre, vilket övertygande kan visas genom statistik över tropiska stormar, tornados och diverse lokala översvämningskatastrofer.”

”Det föreligger enligt min uppfattning en obehaglig tendens, inte minst hos media men även av vissa företrädare inom IPCC ... att överdriva väderfenomenen och skapa en atmosfär av upphetsning hos allmänheten i syfte att få stöd för drastiska åtgärder för att minska växthusgasutsläppen.”

Jag fortsätter med lite citat.

”Här är det de vetenskapliga resultaten som först får ge vika, om de inte råkar vara dramatiska nog. Faktiskt är AR5 ... mindre dramatisk än IPCC:s tidigare rapporter, då den tonat ner både klimatkänsligheten och extrema väderhändelser.”

”Man kan inte genomföra gigantiska investeringar baserade på hypoteser och lösa modellsimuleringar som inte ens har validerats mot observerade data.”

”De begränsade valideringar som gjorts indikerar dessutom att modellerna allmänt överdriver den globala uppvärmningen. Det finns ingen möjlighet att förutse framtiden på en tidskala av 50–100 år.”

”Det finns inga radikalkurer för att minska växthusgaserna, utan vad som krävs är ett långsiktigt tålmodigt arbete. Det är ingen panik med jordens klimat, det är mycket viktigare att ta tid på sig och genomföra åtgärder genomtänkt.”

”Den obetydliga uppvärmning vi hittills haft är harmlös, men helt klart kan problem mot senare hälften av detta sekel inte uteslutas, och det är nödvändigt att världen utvecklar mer effektiva metoder att producera och använda energi.”

”Emellertid, hur man än ser på saken så har 25 års klimatpolitik hittills varit ett magnifikt misslyckande. Växthusgaserna har fortsatt att öka i allt snabbare takt trots kolossalt kostsamma satsningar.”

”I stället för att satsa krafterna på långsiktiga hållbara insatser på ett brett forskningsprogram, så har resurserna plottrats bort på politiskt ytliga åtgärder. Till exempel gigantiska satsningar på vindkraft som knappast kommer att bidra nämnvärt till att minska koldioxidutsläppen, snarare motsatsen, eftersom baskraft inte kan undvaras.”

Slutorden från Lennart Bengtsson kan inte understrykas nog: ”Vad vi behöver är fler ingenjörer och färre miljöaktivister.” Det råkar sammanfalla väldigt väl även med mina slutsatser.

Anf. 8 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag måste säga att det senaste anförandet skakade om mig rätt mycket. När vi har hundratals av världens absolut mest ledande forskare på området väljer Sverigedemokraternas Josef Fransson att klamra sig fast vid en forskare som påstår motsatsen och säger att det inte går att förutsäga klimatförändringarna. Jag tror att det var så Josef Fransson sade. Det klara entydiga budskapet från IPCC:s olika rapporter är det motsatta.

Uppenbarligen är detta Sverigedemokraternas politik. De tror inte på klimatförändringen, och de vill inte göra någonting åt den. Jag tycker att det är bra om alla som följer debatten känner till det.

Jag ser däremot att FN:s klimatforskare talar direkt till oss. De säger att det är bråttom. De säger att man måste handla. Vi i Vänsterpartiet vill ta vårt ansvar. Det är därför vi har lagt fram vad jag tror är de mest ambitiösa klimatmålen av alla partiers. Vi vill att utsläppen ska minska med minst 52 procent här i Sverige. Vi ska ned under 40 miljoner ton till 2020. Vi har en hel klimatinvesteringsbudget med omfattande utbyggnad av förnybar energi, kollektivtrafik och omställning i våra kommuner och landsting.

Vi vill ha ett nytt additionellt klimatbistånd. Vi var det första partiet som lade fram konkreta förslag på hur köttkonsumtionen ska kunna minskas både för djurens och för klimatets skull.

Vi vill använda de ekonomiska styrmedel som bevisligen fungerar. Jag är glad att miljöministern och flera andra har tagit upp så kallade miljöskatter. Men jag förvånas över att regeringen inte använder styrmedlen. Man har sänkt till exempel koldioxidskatten för fjärrvärme i ett läge då man borde höja koldioxidskatten. Vi i Vänsterpartiet tycker att det behövs en skatt på flygandet så att flygandet kan gå ned och utsläppen kan minska.

Vi behöver höja trängselavgifterna, och vi behöver skatter på långa långtradartransporter – inte för att vi tycker att det är kul med skatter, men för att vi måste göra någonting för att skyndsamt få ned utsläppen. Genom skatterna drar vi också in viktiga pengar till omställningsarbetet.

Jag är besviken på regeringens arbete på många områden. Ta till exempel det omfattande arbetet med Färdplan 2050 – förslaget om nollutsläpp till 2050. Naturvårdsverket och andra myndigheter har arbetat idogt och tog fram en ambitiös plan, som jag visserligen har en del synpunkter på, i december 2012. Och vad gör regeringen då? Man väntar, man väntar och man väntar och sedan – för några veckor sedan – kom förslaget: en ny utredning.

Lena Ek och alla andra i de borgerliga partierna! Det är inte fler utredningar vi behöver. Vi behöver handling för att rädda klimatet.

Jag är glad att miljöministern nämnde katastroflarmen från Balkan. Det är fruktansvärt att se vad som händer där. Tiotals människor har mist livet, och tusentals måste lämna sina hus och hem. För några månader sedan kom det likartade katastroflarm från Storbritannien. Vi vet att skördarna i Kalifornien håller på att torka ut helt och hållet på grund av det extrema väder som råder där. Och detta är ärligt talat ingenting om vi tittar på det som händer i Bangladesh och i södra Indien eller på ökenutbredningen i Botswana – alltså hur utvecklingsländerna drabbas av klimatiförändringen.

I detta läge, Lena Ek, är jag djupt besviken på att regeringen inte ens kan anslå de 300 miljoner kronorna till FN:s nya klimatfond i år, som ni tidigare har lovat att ni ska göra.

Jag är orolig för de extrema väder som kommer att drabba oss här i Sverige. Vi behöver klimatanpassa våra samhällen. Jag vill fråga miljöministern: Vad är strategin för att anpassa Sverige till ett förändrat klimat?

Lena Ek! Har vi över huvud taget en nationell plan för klimatanpassning? Jag menar inte de regionala planer som finns, utan en nationell plan. Har vi en enskild myndighet som har ansvaret för klimatanpassningen i Sverige? Det skulle jag gärna vilja ha svar på.

Som Johan Hultberg från Moderaterna sade var vi flera som var på det stora klimattoppmötet i Warszawa i fjol. Där fanns också Filippinernas chefsförhandlare Naderev Yeb Saño. Vi vet att han hungerstrejkade under hela toppmötet, för han och andra företrädare för utvecklingsländerna var djupt besvikna på att vi i den rika världen inte har tagit vårt klimatansvar. Yeb Saño sade så här i ett av sina anföranden: Om inte vi – vem? Om inte nu – när? Om inte här – var?

Kära meddebattörer, åhörare och tv-tittare! Det är oss han talar till. Vi måste göra mer för att rädda denna fantastiska planet som vi lever på – den som vi kallar för jorden, Tellus och vårt hem.
(Applåder)

Anf. 9 IRENE OSKARSSON (KD):

Herr talman! Vårt klimat, vår miljö och vårt livsrum – det är en oerhört angelägen debatt vi har i kammaren i dag. Jag måste börja med att instämma i den inledning Jens Holm hade. Sedan kanske vi inte delar så mycket, men inledningen delar jag verkligen.

När närmare ett tusental av världens ledande forskare går igenom allt material som står till buds och presenterar väl genomarbetade rapporter, som dessutom sedan tvättas av närvarande politiker för att man ska hitta ett språkbruk som alla kan ställa upp på – då är det allvar. Då är det oerhört centralt och viktigt att vi tar vår del i diskussionen på ett mycket seriöst sätt.

Jag brukar också säga så här: Om de ändå hade fel – så glad jag skulle vara att vi har gjort allt de sade! Om vi arbetar i den riktning som IPCC nu har lagt fast kommer vi att agera mycket smartare med de resurser som står till buds. Vi kommer att bygga ett samhälle och fortsätta att bygga ett samhälle där människor blir mer delaktiga och får en bättre livsmiljö. Vi har alltså använt allt på ett betydligt bättre sätt.

Dess värre, herr talman, tror jag inte att de har fel. Jag tror också att det är oerhört centralt att Sverige har den roll som Sverige har haft under många år i detta arbete. Jag kan för sommarläsning rekommendera en liten biografi – en självbeskrivning som heter *Att kyssa ett träd*. Mannen bakom den var med och jobbade intensivt med Stockholmskonferensen. Han är nog i dag mer känd som deckarförfattare för många av oss: Jan Mårtenson. I boken ger ha oerhört bra beskrivningar av det första arbetet här i Stockholm.

Det vi nu har att göra – och som Sverige och vår miljöminister gör – är att ta ledartröjan i de diskussioner och de samtal som förs för att övertyga om vikten av att bidra i processen. Sverige har visat och visar att det är möjligt att ställa om ett samhälle. Det är vår målsättning att bli totalt fossiloberoende. Dit ska vi nå. Men då krävs det att vi på nationell nivå värnar arbetet, att vi ger förutsättningar för teknikutveckling och forskning och att vi värdesätter de entreprenörer som skapar nya idéer och ger ny kunskap.

Det krävs också att vi använder våra internationella kontakter och vårt biståndsarbete på ett mycket effektivt sätt så att det kommer människor till del i form av ökad kunskap och kompetens. Utbildning är kanske den allra viktigaste vägen till att förändra detta.

Vi är flera som har haft möjlighet att vara med på något av dessa toppmöten. För min del kommer jag aldrig att glömma den kvinnliga

kollega som beskrev följande: Jag gick in i det här politiska arbetet därför att två av mina barn är döda.

Jag ställde frågan: Varför då? Hon svarade: De dog när jag lagade mat. Dum som jag var ställde jag följdfrågan: Hur då? Hon hade eldat på ett sådant sätt att barnen förgiftades av det de andades in när hon lagade maten.

Kära kolleger! Låt oss konstatera att med sådana berättelser, som alla vi som rört oss i det här arbetet säkert har mött, måste vår ambition vara att driva på. Vi har ett moraliskt ansvar för att se till att världen kan försörja sig på ett hållbart och säkert sätt.

Sverige har gått före och ska fortsätta att gå före i resurseffektivisering och i att visa att det går att med till exempel CO₂-beskattning driva på forskning och utveckling så att vi kan använda andra drivmedel i de fordon vi behöver, även flyg. Det måste vi vara med och jobba vidare på.

Sverige har en utmaning att ta till sig rapporterna och jobba med dem. Jag är glad att jag i dag kan säga att det är detta alliansregeringen gör. Med miljöministern i spetsen jobbar vi oerhört intensivt för att se till att vi tar ansvar för de utvecklingsmöjligheter som står till buds och att vi leder samtal för att lösa upp knutar.

Jag är glad över att vi har en portalparagraf – jag tror att Anita Brodén berörde den – när vi jobbar med våra miljömål. Den talar om för oss att vi inte kan exportera våra miljöproblem. Vi måste ta hand om det vi har här, och vi måste ta hand om det som händer där, för vi vill ha en fri handel.

Vi måste exportera vår kunskap och kompetens och se till att ge resurser i form av stöd och utvecklingspengar till dem som behöver det allra mest.

(Applåder)

Anf. 10 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Ärade ledamöter! Ärade åhörare! Klimatsituationen är oerhört allvarlig. IPCC:s över 3 000 aktiva forskare från världens alla länder har med sina stora forskargrupper bakom sig beskrivit var vi står, vad som kan hända och vad som redan nu händer i världens olika länder.

Om vi tittar på de utsläpp som kommer tycker jag att det är viktigt att se var Sverige står i förhållande till andra länder i världen, eftersom denna debatt ska handla mycket om de internationella förhållandena. Man skulle kunna säga att om världens utsläpp är en meter är EU:s utsläpp en decimeter och Sveriges utsläpp en millimeter. Det är proportionerna.

Har Sverige ett ansvar? Ja, vi har ett väldigt stort ansvar, inte på grund av att vi är ett av världens största utsläppsländer utan på grund av att vi har möjlighet att visa hur man gör för att bekämpa fattigdom, skapa jobb och samtidigt klara miljö- och klimatutmaningar.

Vi har ett ansvar – det traditionella svenska ansvaret – för att bidra i förhandlingar; Sverige har en medlande och mäklande roll. Vi har ett ansvar för att se till att EU tillsammans sätter upp bra klimatmål och att EU som region i världen går före och visar. Det är vårt stora ansvar.

Sedan ska vi inte glömma att klimatutsläpp i Sverige också bidrar till dålig luftkvalitet. Glöm inte, alla ni åhörare, att det är tjugo gånger fler människor som dör i förtid i Sverige på grund av dålig luftkvalitet än

som tragiskt dör i förtid till följd av bilolyckor – tjugo gånger fler. Vi har därför ett ansvar också i Sverige och för svenskar, men när det gäller klimatfrågan har vi framför allt ett gigantiskt internationellt ansvar.

Hur ser det då ut i Sverige? Hur går vi före? Jo, vi visar att sedan vi började mäta ordentligt 1990 och fram till nu har Sverige sänkt sina utsläpp med 23 procent. Det går ned, förra året med 3 procent.

Man kan se att det finns två faser i detta: Före alliansregeringen var det nästan inga sänkningar, men efter alliansregeringen är det en tydlig kurva nedåt. Ni som har datorer eller telefoner framför er, titta gärna på Naturvårdsverkets statistik! Då ser ni den kurvan – 23 procent.

Samtidigt har tillväxten gått upp med över 60 procent. Vad är då tillväxt? Tillväxt är bättre hälsa, jobb för unga människor och fler läkare och lärare. Därför är tillväxten väldigt viktig. Jag tycker att Socialdemokraterna borde tala om hur de tänker fortsätta denna utveckling om de får chansen, med vilka och hur det ska se ut. Jag tycker att tillväxten har en väldigt viktig roll i detta sammanhang.

Men vi är inte nöjda med detta. Vi ser att vi fortfarande kan sänka svenska utsläpp. Vi går vidare.

Jens Holm raljerade över att vi har tillsatt SLU:s rektor Lisa Sennerby Forsse som utredare för att se hur vi efter 2020 – vägen dit har vi kartlagd – ska nå vårt nollmål i Sverige till 2050. Detta är viktigt för alla människor i vårt land. Jens Holm var själv väldigt kritisk mot det material som kom fram.

Vi har nästan världens tuffaste klimatmål – det finns enstaka andra länder också. Vi ska ha en minskning på 40 procent till 2020, vi ska ha en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 och vi ska vara klimatneutrala i Sverige till 2050. Det är klart att vi måste titta på hur det ska gå till mellan 2020 och 2050. Det tror jag att de flesta som lyssnar också tycker, för det berör deras vardag varje dag.

(Applåder)

Anf. 11 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Sverigedemokraterna bevisar återigen att man är ett högerparti i dess sämsta mening, långt ifrån socialdemokratins grundläggande värderingar om solidaritet, rättvisa, frihet och jämlikhet.

Jag är mycket glad över att *min* partiordförande Stefan Löfven varit mycket tydlig med att vi aldrig kommer att sätta oss i en regering som är beroende av Sverigedemokraterna. Vi har gett besked, till skillnad från dagens statsminister och moderatledare Fredrik Reinfeldt.

Herr talman! För att återgå till det debatten borde handla om har den nuvarande svenska regeringen på allvar haft möjlighet att påverka det som de själva ofta säger är viktigt: andra länders utsläpp. Miljöminister Lena Ek tog upp det i sitt anförande.

Nu i höstas satt den svenska regeringens representant med vid EU:s förhandlingsbord när det hände. Men han eller hon satt tyst, sade inget och kunde inget säga. Anledningen till detta var att papperet med förhandlingsmandatet från regeringen var tomt och innehållslöst. Partierna i den svenska regeringen hade inte kunnat komma överens.

När EU skulle diskutera vilket förhandlingsbud EU skulle och ska lägga i de stora och slutliga internationella klimatförhandlingarna – en

resa som pågår och som avslutas i Paris 2015 – och när andra länder var aktiva för en ambitiösare klimatpolitik för EU satt Sverige tyst.

Jag tror att Centern och Lena Ek säkert ville sälla sig till de länder som ville gå längre och låta EU vara pådrivare. Men Moderaterna, kan vi tro, såg uppenbarligen annorlunda på det – kortsiktigt och utan ambitioner. Resultatet av regeringens tystnad i denna förhandling var en svagare position som gynnade länder som Polen och andra bromsklossar.

EU står inför det kanske viktigaste beslutet i vår livstid för att rädda förutsättningarna för den mänskliga civilisationen som vi känner den. EU har en nyckelroll i de internationella förhandlingarna och kan vara nyckeln till det lås som USA och Kina sitter fast i. Därför är EU:s förhandlingsbud viktigt. Den nuvarande svenska regeringen hade en chans att på allvar påverka framtiden. Men man tog inte chansen, för man var oenig.

EU:s stats- och regeringschefer misslyckades med en uppgörelse om EU:s klimatmål i mars i år. Fredrik Reinfeldt har inte ens beklagat detta. Beslutet flyttades till slutet av oktober i år. Jag och vi socialdemokrater arbetar för att Sverige då ska ha en ny regering – en regering som leds av Stefan Löfven som statsminister. Han åker då till Bryssel med en ny svensk ambitiös position.

EU ska gå före i klimatpolitiken. EU behöver ha bindande utsläppsmål, ambitiösa sådana, för förnybar energi och energieffektivisering till 2030. Det har Fredrik Reinfeldt sagt nej till. Utsläppen ska minska med 50 procent inom EU till 2030 jämfört med 1990. Det har Fredrik Reinfeldt sagt nej till.

Vi hävdar att EU kan gå i spetsen för ett ambitiöst internationellt avtal genom att anta egna ambitiösa mål som EU:s förhandlingsbud. Det är en position som tar sin utgångspunkt i det som forskningen har sagt att vi behöver göra och det som vi vill göra. Vi är beredda att ta det ledarskapet – att växla upp!
(Applåder)

Anf. 12 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Så sent som i morse deltog bland andra jag, Helena Leander och Irene Oskarsson i EU-nämndens sammanträde. Nämnden hade bland annat överläggningar med miljöministern inför kommande miljöråd.

Ministern informerade nämnden om att det finns medlemsländer i EU som helt – helt – motsätter sig bindande utsläppsminskningar till 2030. Samma information gavs i går till miljö- och jordbruksutskottet, då vi då hade sammanträde.

Informationen är oerhört bekymmersam. För EU:s fortsatta klimatarbete och trovärdighet i de internationella förhandlingarna är det avgörande att vi får på plats ett ambitiöst utsläppsminskningmål till 2030. Det är grunden för att skapa ett bättre fungerande utsläppshandelssystem och få fart på EU:s klimatarbete.

Alliansens position är att EU ska anta ett mål om minskade utsläpp med 40 procent till 2030 med möjlighet att gå längre genom internationella åtaganden. Det gjorde miljöministern klart genom en brevväxling redan i oktober.

För svenskt vidkommande skulle ett sådant mål på EU-nivå innebära betydligt högre mål nationellt, då vi redan har kommit långt i vårt arbete.

Utsläppsminskningar på 40 procent har vi i Sverige som mål att nå redan 2020.

Här i kammaren har vi nu hört oppositionen kritisera Alliansen för att följa kommissionens förslag, som är den mest kostnadseffektiva vägen framåt. Nu senast kom kritiken från Matilda Ernkrans.

Det är märkligt, kan jag tycka, att de rödgröna vill fördyra EU:s klimatpolitik och därmed försämra våra möjligheter att långsiktigt nå resultat. Om detta kan vi ha olika uppfattningar, men jag finner det anmärkningsvärt att företrädare för de rödgröna försöker göra gällande att Sverige, som driver på för att få på plats ett ambitiöst utsläppsminskningmål inom EU, skulle bromsa utvecklingen. Det är direkt ohederligt av ledamöter som för bara några timmar sedan fått information om att det finns medlemsländer i EU som helt motsätter sig ett utsläppsminskningmål.

Vi kan bråka hur länge som helst här i Sveriges riksdag om exakta procentsatser; det spelar ingen roll om vi inte får med oss övriga 27 medlemsländer. Återigen tror jag att det effektivaste sättet att få fler länder att ansluta sig till en ambitiös klimatpolitik är att agera som föregångsland.

Sveriges roll som föregångsland äventyras och utmanas dock av S, V och MP. De tre partierna är inte överens om mycket, men de är överens om tre frågor: De vill göra det dyrare att driva företag, de vill göra det dyrare att anställa och de vill göra det mindre lönsamt att arbeta. Det är en tillväxtfientlig politik som skulle leda till färre jobb och riskera att leda till högre globala utsläpp när man driver industri bort från Sverige, som har ren el och sträng miljölagstiftning, till länder vars elproduktion baseras på smutsig kolkraft.

Herr talman! Tack vare Alliansens arbetslinje och en ansvarsfull ekonomisk politik har vi trots krisen i vår omvärld lyckats skapa 250 000 nya jobb i Sverige. Det är en tillväxt som har gjort att vi har skapat resurser som har möjliggjort historiska investeringar i infrastruktur och klimatforskning.

Regeringen har beslutat att förstärka energiforskningen, vars värde i dag uppgår till hela 1,3 miljarder, med ytterligare medel. Lejonparten av forskningsmedlen går till att uppfylla våra högt uppställda miljö- och klimatmål. Det är bara genom teknisk utveckling som vi kan lösgöra världen från dess fossilberoende.

Anf. 13 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Runt om i vårt land finns det massor av klimathjältar som försöker dra sitt strå till stacken i sin vardag eller i de företag där de verkar. De har varit med och bidragit till att vi sedan länge har lyckats minska våra utsläpp i Sverige. De får inte så mycket kredd när Alliansen försöker ta åt sig all ära för att ha minskat utsläppen i Sverige.

Faktum är att när man tittar i Alliansens eller regeringens egna dokument finner man att större delen av utsläppsminskningarna kommer från tidigare beslutade åtgärder, åtgärder på EU-nivå som man måste följa och alla möjliga andra saker än den egna politiken, som står för en väldigt liten del av utsläppsminskningarna.

Jag tror att människorna som själva försöker göra sitt för klimatet förväntar sig att vi politiker ska ta vår del av ansvaret, både genom att leva upp till de löften som vi gett de fattiga länderna om att bidra med

pengar utöver biståndet och genom att minska våra utsläpp ytterligare i Sverige.

Vi hamnar lätt i en väldigt konstig klimatdebatt där vi får höra från alliansföreträdare om alla klimatåtgärder som de är emot, som de inte vill ha. Det är åtgärder som kanske kan ha någon inverkan på tillväxten, kanske inte.

Det handlar om de klimatskatter som vi föreslår, bland annat från Miljöpartiets sida. Det handlar om att inte bara i teorin prisa idén att det ska kosta att släppa ut, vilket är ett kostnadseffektivt styrmedel genom att vi höjer den koldioxidskatt vi har och utvidgar klimatbeskattningen till de områden som i dag inte fullt ut betalar sina klimatkostnader, till exempel flyget. Det handlar om att pengarna vi får in också kan investeras i omställningen – i järnväg, förnybar energi och energieffektivisering. På så sätt får vi dubbel klimatnytta.

Här får vi på punkt efter punkt höra från Alliansen: Nej, det är vi emot. Då undrar man kanske ibland vad Alliansen vill göra i stället, men där finns det inte lika många svar. Det finns en del saker som vi alla är överens om, som ingen är emot, som Alliansen ibland lyfter fram att den gör. Men den stora skillnaden är ju att vi från oppositionens sida, inte minst från Miljöpartiets sida, faktiskt vill göra mer.

Vi vill att Sverige ska ta ett större ansvar än vi gör i dag. Då måste vi också ha fler verktyg för det, och då väljer vi kostnadseffektiva verktyg, i många fall klimatskatter som sedan kan kompletteras med klimatinvesteringar som inte bara gör det mer lönsamt utan också gör det praktiskt möjligt att ställa om till ett mer klimatsmart samhälle.

Vi får en massa skäll för det. Ja, det är lätt att sitta och skälla när man har satt upp så låga mål att man kan knappt behöver göra någonting mer. Jag tycker inte att det är okej. Jag tycker att vi behöver göra mer i Sverige.

Det är många som har talat om att de har varit på internationella klimatkonferenser. När jag var på klimatkonferensen i Warszawa i höstas var det otroligt tydligt för mig att det fanns en kraftig låsning vid begreppet rättvisa. Många utvecklingsländer var mer än en aning sura på att vi pekar finger åt dem och säger: Titta, nu växer ni – då växer era utsläpp. Gör någonting! Samtidigt har vi i den rika världen fortfarande högre utsläpp än de har, och vi har lovat att vi ska ge dem pengar så att de kan minska sina utsläpp samtidigt som de reser sig ur fattigdom. Men vi lever inte upp till de löftena, och vi minskar inte våra utsläpp i tillräckligt hög takt här hemma.

Det vi kan göra, det som är vårt ansvar, är att minska våra utsläpp mer. Det kan hända att det leder till lite lägre tillväxt för oss. Jag tror inte att det är någon här som ser det som ett självändamål att minska tillväxten för sakens skull. Jag tillhör å andra sidan den kategori som heller inte ser det som ett självändamål att ha hög tillväxt.

Jag vill ha ett gott samhälle för oss som lever här nu och dem som kommer efter oss. Kan vi uppnå det med en hög tillväxt så gärna för mig. Men är det så att man konsekvent säger nej till varenda åtgärd som ska ta oss till det hållbara samhället av rädsla – välgrundad eller ej – att det kan påverka tillväxten, då blir vi inte föregångslandet som kan visa att vi kan ha ett klimatsmart samhälle som är gott för oss som lever här och för dem som kommer sedan.

(Applåder)

Anf. 14 ANITA BRODÉN (FP):

Herr talman! Regeringens ambition och mål är noll nettoutsläpp 2050, med andra ord ett klimatneutralt Sverige. Vi tar klimathotet och FN:s samlade forskare på stort allvar, till skillnad från Sverigedemokraterna.

Vi arbetar för ett globalt bindande ambitiöst avtal som ska omfatta ett flertal länder senast i Paris 2015. Vi arbetar för ekonomiska styrmedel samordnade på EU-nivå och ser gärna den svenska koldioxidbeskattningen som ett instrument att exportera. Vi ser en transportsektor införlivad i EU:s handelssystem och att den gröna fonden för de minst bemedlade och för de fattigaste och mest utsatta länderna snabbt kommer på plats.

Folkpartiet, herr talman, anser dessutom att det krävs fler bindande avtal inom det arktiska samarbetet kring marina reservat, där förbud mot utvinning av olja och gas måste tas upp. Det behövs också strategier och ansvarsfördelning kring klimatanpassningsåtgärder, något som har varit uppe till debatt här i dag, på kommunal, regional och nationell nivå.

Det är givet att när vi pratar om globalt samarbete, internationellt samarbete och EU-samarbete handlar det samtidigt om att vi ska göra vad vi kan på hemmaplan.

Vi har ett ansvar. Det har vi visat på många sätt, bland annat genom att vi har antagit en vision om en fossiloberoende fordonsflotta 2030. Det är en hög och nödvändig målsättning med tanke på att nio av tio fordon drivs fossilt och att transportererna står för en tredjedel av utsläppen.

Trots att det har skett en ökning under senare år – det är nu 1,8 miljoner fler fordon än 1990 – ligger vi på samma nivå. Det är tack vare teknikutveckling och tack vare en ökad bränsleeffektivitet. Det visar att insatser gör nytta, men det är självklart inte nog, utan nu måste vi gå vidare.

Vi hade ett mål. Vi satte upp ett mål: 10 procent förnybar energi i transportsektorn fram till 2020. Vi är nu uppe i 15,6 procent. Vi har alltså redan klarat det med råge.

Nu är det en utredare, Thomas Johansson, som har presenterat sin fossiloberoendeutredning. Där finns det många skarpa och proaktiva förslag. Det är nu angeläget att vi tar vara på flera av utredarens förslag och att de kommer på plats. Det är egentligen först då vi kan ge marknaden en långsiktighet. Det krävs långsiktiga spelregler både för industrin och för oss konsumenter.

Sammantaget, herr talman, arbetar vi såväl internationellt som nationellt med dessa frågor.

(Applåder)

Anf. 15 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! I mitt första anförande lyfte jag upp den prominente vetenskapsmannen Lennart Bengtsson och några av hans uttalanden om klimatdebatten, som den förs. Nu tänkte jag följa upp det med en ganska intressant historia som svenska medier i bästa fall har missat men mest troligt ignorerat.

I slutet av april anslöt sig nämnde Bengtsson som vetenskaplig rådgivare till den Engelsbaserade tankesmedjan The Global Warming Po-

licity Foundation. Jag kan utan omsvep säga att jag inte känner till denna tankesmedja särskilt väl annat än att jag vet att de har en annan syn på klimatfrågan än till exempel Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Centerpartiet. Jag kan använda Bengtssons egna ord för att beskriva organisationen. Han säger att ett antal kolleger ser GWPF som en ”förnekarorganisation” och fortsätter: ”Jag delar på inga sätt denna uppfattning även om jag i flera avseenden har en något annan syn än GWPF när det gäller rent vetenskapliga frågor.”

Nåväl, Bengtssons ambition tycks i alla fall ha varit att bidra med sitt gedigna kunnande till denna tankesmedja genom rollen som vetenskaplig rådgivare. Att han som vetenskapsman känner sig nödd och tvungen att ge sig in i den politiska dimensionen av klimatdebatten är begripligt. Så här beskriver Bengtsson själv debattklimatet:

”Det kanske allra mest oroande är en ökad tendens till pseudovetenskap inom klimatforskningen. Detta visar sig i tendensen att endast rapportera om det som stöder en klimathypotes och avstå att berätta om det som avviker.”

Men när Bengtsson hade anslutit sig till den här tankesmedjan lät reaktionerna inte vänta på sig. Organisationer, politiker och många forskare har ju satsat både prestige och heder på apokalyptiska framtidsvisioner. Att en så meriterad klimatforskare som Lennart Bengtsson anslöt sig till dem man kallar förnekare eller till och med världskriminella kunde alarmistsamfundet naturligtvis inte acceptera. Nu händer det grejer.

Endast två veckor efter att Bengtsson anslutit sig till tankesmedjan låter han meddela att han drastiskt och hastigt lämnar GWPF. Han skriver i ett brev:

Kära professor Henderson. Jag har blivit utsatt för ett sådant enormt gruppträck under de senaste dagarna från hela världen, som har blivit så gott som outhärdligt för mig. Om detta skulle fortsätta kommer jag inte att kunna utföra mitt vanliga arbete, och jag kommer även att börja oroa mig för min hälsa och säkerhet. Jag ser därför ingen annan utväg än att avgå från GWPF. Jag hade inte förväntat mig en sådan enorm världsspännande påtryckning på mig från en gemenskap som jag har varit nära i hela mitt verksamma liv.

Då blir min fråga: Är det här ett önskvärt vetenskapligt klimat? Jag hoppas att ni alla funderar noggrant över detta, som osökt för tankarna till den medeltida inkquisitionen.

Det har inte skrivits ett ord i etablerade svenska medier om det som skett, trots att det har varit en världsnöhet och rapporterats friskt på andra håll i världen. Gissningsvis är det kopplat till att även svenska medier har investerat trovärdighet i en ensidig lägesanalys.

I ytterligare ett förtydligande säger Bengtsson:

”Speciellt var situationen så upphetsad i USA att en kollega hade begärt att fått sitt namn borttaget från en gemensam publikation ... Jag löste detta problem genom att dra bort mitt eget namn från artikeln. Tills vidare får jag fortsätta ändå men har fått ett stort stöd av personer och andra kollegor över hela världen. Grunden till misshälligheterna med ett antal andra klimatforskare är att jag har en annan dynamisk och mer positiv framtidssyn och menar att klimatfrågan kraftigt har överdrivits i debatten och därvid fått uppenbara religiösa övertoner.”

Nu hann jag inte färdigt med mitt anförande, men jag får väl spara lite till de sista två minuterna.

Anf. 16 JENS HOLM (V):

Herr talman! Till Josef Fransson och Sverigedemokraterna vill jag ställa två konkreta frågor: Stämmer det att utsläppen i världen av växthusgaser är större nu än någonsin – ja eller nej? Påverkar dessa utsläpp klimatet – ja eller nej?

Jag tycker att det vore ganska bra om vi alla kunde få veta vad Sverigedemokraternas ståndpunkt är i dessa grundläggande frågor.

Nu ska jag gå över till de andra, som jag vet delar det som är basic – men vi har ganska olika synpunkter på hur vi ska nå fram och rädda klimatet.

Miljöminister Lena Ek gjorde en stor sak av att vi har minskat utsläppen här i Sverige. Det har vi gjort. Vi har minskat dem med drygt 20 procent sedan 1990. Och vi i Vänsterpartiet har aktivt bidragit till många av de beslut som fanns på plats för att dessa utsläppsminskningar skulle komma till stånd. Men ett stort problem är att mycket av det som tidigare var våra utsläpp här i Sverige nu har flyttat till andra länder. Vi importerar utsläppen genom att vi importerar mer och mer produkter från andra länder. Utsläppen blir lägre här, men i stället växer de i Kina, Indien och andra länder som tillverkar våra prylar. Dessutom räknar vi inte med flyget, utlandsflyget, när det gäller dessa utsläpp. Det har också ökat lavinartat.

Om vi skulle räkna med de utsläpp, Lena Ek, som vi förlägger till andra länder skulle de svenska utsläppen hamna en bra bit över 100 miljoner ton. Mer än hälften av alla utsläpp som vi har i Sverige finns faktiskt i andra länder.

Jag ser inte att regeringen har någon strategi för att minska de utsläppen. I stället har vi en regering som ensidigt pratar om att ekonomisk tillväxt är ett självändamål. Det tycker inte vi i Vänsterpartiet. Vi i Vänsterpartiet vill ha utveckling. Det är det viktiga för oss. Vi vill ha ett samhälle som växer. Vi vill ha bättre skolor. Vi vill ha bättre äldreomsorg. Vi vill ha en kollektivtrafik som fungerar. Om bara tillväxten ska växa hela tiden skulle vi kunna släppa ut en massa olja i Östersjön och sedan sanera den oljan, för det växer också tillväxten av.

Vi kan inte ha en politik som ensidigt sänker skatter för rika, banker och storföretag och sedan låter vanliga människor ta smällarna. Den politiken leder till att utsläppen ökar på grund av ökat utlandsresande, ökad lyxkonsumtion och sådana saker.

Jämlika samhällen, Lena Ek, gör oss bättre rustade att möta framtidens utmaningar. Om jag vet att mina grannar också tar klimatansvar – för att vi har lagstiftat om det och för att det finns nationella handlingsplaner om att vi alla ska göra detta gemensamt – tror jag också att omställningsarbetet blir så mycket effektivare.

Resonemanget fungerar också på det internationella planet mellan nord och syd. Vi vet, Lena Ek och alla andra här inne i kammaren, att det är vi i de rika länderna som har ställt till med problemet. De rika länderna står för 77 procent av de historiska utsläppen av växthusgaserna. Det står inskrivet i klimatkonventionen att det är de rika länderna som ska gå före

och minska sina utsläpp. Det är de rika länderna som ska bistå de fattiga länderna med ny teknik och nytt kapital.

Gör vi så? Nej. Regeringen har inte ens något nytt och additionellt klimatbistånd, som inte tar från den ordinarie biståndsbudgeten. De 300 miljoner kronorna som Lena Ek och andra utlovade till den nya klimatfonden i FN:s regi kommer inte att betalas ut i år. Kan Lena Ek bestrida det? Det vore bra om hon kunde säga att pengarna ska betalas ut.

Det handlar om att se bjälken i sitt eget öga. Vi måste se vårt eget ansvar i frågan. Vi måste förstå att vi måste gå före. Vi kan inte tala om att Sveriges utsläpp motsvarar några millimetrar. New Yorks och Tokyos utsläpp motsvarar också bara några millimetrar av världens utsläpp. Vi kan minska utsläppen och rädda världen. Det ska vi göra.
(Applåder)

Anf. 17 IRENE OSKARSSON (KD):

Herr talman! Som kristdemokrat känner jag tilltro till att människor har en egen vilja och en egen förmåga. Om vi ska rädda världen är det den egna viljan och förmågan vi ska utgå från. Det skulle vara intressant om de tre företrädarna på min vänstra sida – som också är den vänstra sidan – är överens om alla dessa skatter och pålagor och tror att de är lösningen på frågorna, att vi i Sverige kan gå före, vara ett föredöme och ta på oss den ledartröja som vi som svenskar har tagit på oss på olika sätt internationellt, regionalt, om vi med det menar EU-perspektivet, och hemma.

Det skulle vara intressant att se om vi någon gång kan bli överens om att utöva en energipolitik i Sverige som leder till grön omställning och teknikutveckling – som också kan exporteras.

Kan vi vara överens om att biståndsmålet har gett oss – om jag räknar rätt – ungefär 24 miljarder mer sedan 2000 till i dag? Vi har hållit fast vid enprocentsmålet, som jag är så stolt över att Sverige har. Pengarna ska användas på rätt sätt. Sedan ska vi hitta ytterligare resurser hemma och på andra håll för att också bidra till att förändra till det bättre ur ett klimatperspektiv.

Vi ska exportera våra lärdomar om CO₂-beskattning. Vi ska exportera vår kunskap om att ge kvinnor möjlighet till utbildning och kompetensutveckling för att på det sättet också skapa ett mer jämställt och jämlikt samhälle, vilket i sig kommer att leda till positiva utvecklingsmöjligheter.

Vi hoppar i debatten, herr talman, mellan smått och stort, mellan det stora globala perspektivet och det lilla perspektivet här hemma. Jag kan inte låta bli att konstatera att jag tänker på vad som hände härförleden hemma i det småländska skogslandskapet, nämligen projektet En trave till. Det är fråga om ny teknik. En lastbil kan lasta betydligt mer timmer och stock, kan köra på förnybara bränslen, har lägre axeltryck och kan köra längre till den nya industri som ska producera våra kläder – så småningom kanske till och med producera fiskföda.

Jag var på ett oerhört intressant seminarium häromkvällen. Där framgick att det går att omvandla sockersubstans till protein som kan användas som föda för fiskar. Kanske andra djur kan få del av proteinet.

Det finns så mycket spännande teknikutveckling. Det finns så mycket resurser att använda. Men om detta ska göras måste människor ha arbete

och vara villiga att i detta sammanhang arbeta på flera sätt. Våra gemensamma resurser ska användas på ett smart och effektivt sätt till forskningsutveckling och kunskapsförmedling – som har framförts ett antal gånger i debatten.

Internationellt måste vi ta på oss ledartröjan och jobba med fattigdomsbekämpning. Jag tror att det är ett plus – förutom att det är en alliansregering – att vi har en kvinnlig minister i sammanhanget. Vi har i många sammanhang hört att det är kvinnorna som får ta på sig ledartröjan internationellt – i det lilla perspektivet och i det stora perspektivet – för att få förändringar till stånd.

Vi måste lägga ned de prestigediskussioner som har förts globalt. Därför är jag glad över att det finns en och annan man – till exempel USA:s företrädare – som kan konstatera att vi behöver göra mer.
(Applåder)

Anf. 18 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman, ärade ledamöter och ärade åhörare! Klimatfrågan är oerhört allvarlig. De största utsläppen finns inte i Sverige utan i många andra länder. De drabbar mest fattiga människor. Det finns därför oändligt många anledningar till att vi ska jobba tydligt och tufft i frågan.

Jag måste ändå upprepa några saker. Om världens utsläpp motsvarar en meter, motsvarar Europas utsläpp, den tuffaste regionen i världen när det gäller att bekämpa klimatutsläpp, en decimeter, och Sveriges utsläpp, ett av världens absolut tuffaste länder i klimatfrågan, motsvarar en millimeter.

Vad gör vi hemma och i andra länder? Vi har gjort det dyrast i världen att släppa ut koldioxid. Det kostar 1 000 kronor per ton. Det finns inget land som är i närheten. Vi har stärkt vår roll i klimatförhandlingarna. Vi har antagit bland de högsta klimatmålen i EU och i världen. Vi genomför två globala klimatprocesser som erkänns av FN som bra. De har inletts av Sverige och denna regering. Sverige har en klimat- och energiöverenskommelse med målet att minska utsläppen av klimatgaser med 40 procent till 2020, att skapa en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 och ha neutrala utsläpp till 2050. Vi fortsätter det arbetet.

Detta är en skarp kontrast mot hur det ser ut på den andra sidan. Alliansen är överens i dessa frågor. Kontrasten mot S, V och MP kan inte vara större. Ni är inte i närheten av att enas om klimatmål och energimix. Vilka åtgärder vill ni sätta på plats tillsammans? Ni har egna förslag, men ni har inte lyckats förhandla ihop dem i klimatfrågan, energipolitiken och internationella klimatprojekt. Det är tre helt olika varianter.

Med samarbetspartier som inte tror på tillväxt och vill ha en ekonomi som inte baseras på tillväxt måste Socialdemokraterna berätta hur man vill göra. Det är inte jag som undrar utan också de stora facken. Det gäller också alla svenskar som är beroende av besluten.

(Applåder)

Anf. 19 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Före valet 2006 var miljö och klimat oviktigt, enligt Fredrik Reinfeldt i Almedalen. Efter valet 2006 exploderade medierna av klimatfrågan. Vintern 2007 lades den fjärde IPCC-rapporten fram. I år lades den femte rapporten fram, som den här debatten har handlat om.

Vad har hänt däremellan? Vad har regeringen Reinfeldt gjort mer än att tvinga fram en miljöminister som står i denna talarstol i dag och relativiserar de svenska utsläppen?

Först fick vi vänta. Sedan lyckades regeringen presentera en proposition om klimatpolitiken. I den bröt man mot sin egen utfästelse. I stället för att samla breda intressen bakom klimatpolitiken valde regeringen då att lyssna på de få som ville minska Sveriges miljöambitioner.

Det var då siffertricksandet började. Man införde en ny beräkningsgrund och fick det att se ut som att man höjde ambitionerna. I stället minskade man ambitionerna för Sverige. Det gjorde man i ett läge där varningarna om klimathotet vuxit sig starkare.

Sedan kom inget mer än en mängd oklara besked. Vilka skatter ska vi ha på våra förnybara drivmedel? Hur ska vi stimulera miljöbilar? Koldioxidskatterna har höjts och sänkts, produktionen av förnybart drivmedel har slagits ut, miljöbilsbonus har kommit och försvunnit, oklarheten är stor, investerarna väntar och omställningen skjuts framåt. Det allvarligaste med regeringens miljöpolitik är bristen på långsiktigt klara besked. Det gör att våra ambitioner sänks, att man sviker kvinnor och barn och tricksar med vår framtid.

Det är kostnadseffektivt, hållbart, solidariskt och rättvist att ha en ambitiös klimatpolitik för ett bättre Sverige och en mer hållbar värld.
(Applåder)

Anf. 20 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Låt mig börja med att besvara Matilda Ernkrans fråga om vad vi i Alliansen har gjort. Vi har i princip fördubblat utsläppsminskningstakten. Under den tidigare S-regeringen mellan 1998 och 2005 minskade utsläppen i Sverige med 6 ½ miljon ton. Under Alliansens tid vid makten från 2006 fram till 2013 minskade de svenska utsläppen med 11,1 miljoner ton. Det är en nära fördubbling i utsläppsminskningstakt. Det tycker jag är ett resultat som det förtjänar att känna en viss stolthet över.

Herr talman! Jag vill tacka övriga partiets representanter för den här klargörande debatten. Förhoppningsvis har det blivit klart för alla som har följt debatten att en samspelt allians står mot en splittrad rödgrön opposition som går till val på ofinansierade löften, som inte är förberedd och som inte ger väljarna några gemensamma besked.

Vi i Alliansen däremot ger tydliga besked om att vi vill föra en kraftfull och effektiv klimatpolitik i Sverige och i EU. Vi vill få på plats ett ambitiöst utsläppsminskningmål på EU-nivå som leder till bättre fungerande utsläppshandel, vilket i sin tur leder till förbättrade incitament att investera i ny teknik, att fasa ut smutsig energi och att göra energieffektiviseringar.

Vi vill slå vakt om Sveriges roll som föregångsland genom att föra en politik för fler jobb och för tillväxt, där vi inte exporterar vår klimatpåverkan. Vi vill att Sverige bidrar till att minska globala utsläpp genom att vi exporterar varor producerade med liten klimatpåverkan.

Herr talman! För den som på allvar vill möta klimatutmaningen duger inte Socialdemokraternas, Vänsterns och Miljöpartiets politik. De rödgröna oppositionspartierna för nämligen en politik som gör att utsläppen inte minskas, utan de flyttas. Med den rödgröna politiken får vi mindre

tillväxt och färre jobb. Därmed får vi minskade möjligheter att faktiskt ta oss an miljö- och klimatutmaningarna.

Alliansen står för en politik där minskande utsläpp går hand i hand med tillväxt och fler jobb. Bara så kan vi föra en ambitiös, långsiktig och framgångsrik klimatpolitik.

Tack för en bra debatt!
(Applåder)

Anf. 21 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Vi började i det stora, i de globala klimatutmaningarna. Men nu är vi tillbaka i det inrikespolitiska kabblet. Hur ska oppositionspartier som lämnat 15 gemensamma budgetar plötsligt kunna leverera en 16:e tillsammans? Nej, det kan ju aldrig gå!

Jag tror att det går. Jag tror att det problem som ni i Alliansen har är att ni hade lägre ambitioner på den tid ni var i opposition och att ni har det nu när ni styr.

Vi är lite olika inom den rödgröna oppositionen. Det är sant att Miljöpartiet vill gå lite längre än Socialdemokraterna i många klimatfrågor. Det vi däremot enats om är att vi vill göra mer än vad ni vill göra.

Vi behöver göra mer. Det behöver inte bara vara ett hot mot jobb och välfärd. Tvärtom tror jag att den gröna omställningen kan ge många nya möjligheter. Då duger det inte att bara vara emot alla åtgärder. Det duger inte att luta sig tillbaka och säga att vi har gjort vårt. Titta hur mycket utsläppen har minskat sedan 1990; nu är det klart.

Det är inte klart. Våra utsläpp är fortfarande ohållbart stora i Sverige. Vi behöver göra mer.

Vi gröna vill att det ska löna sig att vara klimatsmart både i affären och i styrelserummen. Då behöver vi klimatskatter för att se till att det som är långsiktigt hållbart också blir kortsiktigt lönsamt. Klimatskatterna kan vi investera i alternativen – i tågen, i förnybar energi och i energi-effektiviseringen – så att vi får de praktiska möjligheterna att göra de klimatsmarta valen. Det här är ingenting som driver företag ur landet. Det här är någonting som ger förutsättningarna för morgondagens företag, företag som är rustade för de klimatutmaningar som vi vet att vi kommer att möta.

Jag är övertygad om att vi rödgröna kommer att kunna prata ihop oss. En sak är vi i alla fall överens om, och det är att vi inte kan nöja oss med det vi har gjort och att vi behöver göra mer än vad vi gör nu. Det skulle vara intressant att höra vad Alliansen vill göra mer. Jag har mest hört vad ni har gjort och vad ni inte vill göra.

(Applåder)

Anf. 22 ANITA BRODÉN (FP):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för en viktig debatt. Särskilt vill jag rikta ett tack till Vänsterpartiet, som initierat denna debatt.

Det finns ett stort engagemang i denna fråga. Vi vill göra mycket mer. Vi vill se till att det kommer till stånd klimatavtal såväl på EU-nivå som globalt och att vi fortsätter att driva de frågor som vi har pekat på i dag.

Man blir trots allt hoppfull när man tar del av FN:s femte klimatrappport. I den rapporten finns det uttryckt att det fortfarande finns möjlig-

heter, men vi vet att tiden är knapp. Vi vet också att det krävs resoluta beslut och stort samarbete. FN:s kommande möten blir avgörande.

Jag är stolt över regeringen, och jag är stolt över att Sverige har tagit ett stort ansvar nationellt och internationellt. Näringslivet visar också att det går att ställa om. Den gröna tekniken och den gröna exporten växer så det knakar.

Jag är mycket glad över att så många människor har visat ett stort miljö- och klimatengagemang, för det bådär gott inför framtida beslut, faktiskt ganska tuffa beslut, som vi politiker tvingas fatta. Vi kan inte vara nöjda förrän vi gjort allt som står i vår makt att göra.

Tack för denna debatt!

(Applåder)

Anf. 23 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Jag fick frågor från Jens Holm. Vi får anledning att återkomma till dem redan på måndag, då vi ska ha en mer detaljerad ämnesdebatt om klimat.

Jag tog med mig en affisch som lite grann sammanfattar det jag tror har gjort att Lennart Bengtsson i det här fallet så att säga har gått in i väggen och känt att han måste ge sig in i den obalanserade politiska debatten. Det är en valaffisch från Miljöpartiet som har hängt ute på staden, har jag fått höra. Den föreställer en gungställning, en hel lekpark under vatten. Det här skulle man närmast kunna betrakta som vulgärpropaganda.

Jag hittade en uppdatering av affischen på Facebook. Nu är det slutgungat. Under våra barns livstid kommer flera av världens städer enligt ny forskning att hamna under vatten, står det. Vad det är för forskning som det hänvisas till vet jag inte riktigt. Jag vet inte vad man vill signalera med den här typen av skrämpropaganda. Kanske vill man att folk ska rösta på Miljöpartiet om de inte vill att deras barn ska drunkna, eller någonting liknade. Jag tycker att det är riktigt anskrämligt.

Havsytan har stigit obrutet från mitten av 1800-talet med ungefär 2 millimeter per år. Nu ligger stigningen på 3 millimeter per år. Men enligt Miljöpartiet pekar trenden helt plötsligt uppåt, och vi ska få metervis med vatten över hela Sverige och världen. Det är inte seriöst. Jag förstår att många forskare sliter i sitt hår när debatten förs så osakligt.

Till sist vill jag bara säga: Ni blir jättearga på mig när jag går upp och drar de här argumenten, men hur ska ni kunna värdera argumenten om ni aldrig får höra dem? Hade inte jag tagit upp dem hade ingen gjort det.

Anf. 24 JENS HOLM (V):

Herr talman! Bara här i Stockholmsområdet kan havsnivån höjas med ungefär en meter inom detta århundrade. Det var därför jag tidigare ställde en fråga till Lena Ek, och hon har ett anförande kvar.

Frågan var ifall vi har en nationell myndighet för klimatanpassning. Jag tycker att det är viktigt, för det finns många hårt arbetande tjänstemän som brottas med frågor som saltvattenintrång från havet in i våra sjöar, till exempel Mälaren här i Stockholm, den växande risken för skred i till exempel Göta älv-regionen eller översvämmade städer i södra Sverige, i Skåne och Blekinge.

Har vi också, Lena Ek, en nationell anpassningsstrategi för att förhålla oss till de här sakerna? Jag vet att man arbetar hårt i många kommuner och regioner, men många efterfrågar just ett nationellt tag så att man får bra rådgivning och så i de frågorna.

Jag tycker att det har varit en bra debatt. FN:s klimatpanel har konstaterat att utsläppen är högre än någonsin. Utsläppstakten ökar också fortare än någonsin, förutom ett litet avbrott 2007 och 2008 då det var en ekonomisk nedgång. Nu fortsätter utsläppen att växa.

FN:s klimatpanel säger till oss politiker: Ni kan förhindra en helt eskalerande och okontrollerbar klimatförändring – ni har makten i era händer. Ja, och nu är det oss jag pratar om: Vi har makten i våra händer.

Jag tycker att den här debatten har klargjort lite mer vilka vägval vi har i Sverige, vilka partier som vill ha en ambitiös klimatpolitik och göra någonting åt den här frågan och vilka partier som tycker att det är bättre att skylla på andra. Det är upp till väljarna att välja i valet i höst.

Jag vill tacka alla som har varit med i debatten och alla som har tittat.

Anf. 25 IRENE OSKARSSON (KD):

Herr talman! Tack för en väsentlig och viktig debatt!

Jag kan konstatera att vi ibland har lite svårt att hålla oss på en nivå som det är viktigt att hålla sig på.

Vi har att ta ett gemensamt ansvar för de långsiktiga frågorna i Sverige. Vi kristdemokrater är, som jag sade i det tidigare inlägget, oerhört glada över den energiuppgörelse som är gjord. Vi önskade att fler skulle vara med på den vagnen för att detta skulle bli ännu tydligare för dem som vill jobba och satsa resurser på utveckling.

Vi ser också vikten av att vi tar till oss dessa rapporter, precis som jag sade inledningsvis. Ingen vore gladare än jag om de varit felaktiga och vi ändå hade gjort som de sade – då skulle det bli riktigt bra. Jag har några utskrifter av rapporterna som jag gärna skickar med som läsning för Sverigedemokraterna.

Jag tror också att det är oerhört viktigt att Sverige fortsätter att visa att det går att göra förändringar utan att ta på sig tagelskjortor. Jag slutade mitt förra inlägg med att konstatera att jag är glad över att USA nu kan visa att man är beredd att göra någonting. Jag hoppas att det blir verklighet. Jag hoppas att utvecklingsländer som har väldiga rikedomar, Kina och Indien, därmed gör sina beting.

I det arbetet krävs att det finns politiker som har statsmannaskap nog att tänka längre än en mandatperiod, tänka längre än fem år, tänka i generationer. Jag är glad över att alliansregeringen har det perspektivet när vi jobbar med alltifrån utbildning och utvecklingsfrågor här hemma till det internationella perspektivet. Jag är också glad över att kunna fortsätta att jobba för att vi ska ha en stark biståndspolitik i Sverige som underlättar detta arbete.

Tack för debatten!

(Applåder)

Anf. 26 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Allra först vill jag säga att jag inte tycker att det är snyggt när en enskild person görs till slagträ i en riksdagsdebatt utan att vara närvarande. Jag hoppas att han är tillfrågad.

Klimatfrågan är oerhört allvarlig. Den påverkar oss alla, men allra mest påverkar den fattiga länder och fattiga människor. Det ger oss ett särskilt ansvar, eftersom vi är ett land med stora resurser.

Vi har från Alliansens sida visat resultat i miljöpolitiken. Vi har bland världens tuffaste klimatmål. Vi har världens tuffaste CO₂-skatt. Vi har visat att vi redan klarar av EU-målen och att vi kommer att klara av våra egna, mycket tuffare mål – –40 procent till 2020 och en fossiloberoende fordonsflotta till 2030.

Vi är inte nöjda med att bara klara mål till 2020. Vi stakar nu ut riktningen hela vägen fram till ett CO₂-neutralt Sverige 2050. Vi tänker fortsätta med den här sortens politik, där vi binder ihop jobb och miljö. Vi tror att den sunda tillväxten är viktig för människor.

Detta står mot en opposition som inte kommer överens om energipolitiken, om klimatpolitiken eller hur man ska klara av den internationella solidariteten i olika former av klimatprojekt.

Medan ni lägger energi på att avskaffa tillväxten använder vi tillväxten för att satsa på förnybar energi. Det är inte bara jag som undrar hur ert alternativ ser ut – det gör nog varenda svensk medborgare som vet att det påverkar jobben, påverkar hela landet och påverkar ungas möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden. Det undrar också till exempel stora fack som Metall och Transport.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag på FN:s miljödag när vi har haft den här stora, viktiga klimatdebatten tacka alla deltagare. Som miljöminister och centerpartist är jag glad ju fler som diskuterar miljö- och klimatpolitik. Det gör att vi kommer framåt.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Talmannen meddelade att *tisdagen den 10 juni kl. 18.00* skulle interpellationssvar lämnas.

3 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Elisabeth Thand Ringqvist (C)* avsagt sig uppdraget som ersättare för riksdagsledamot.

Kammaren biföll denna avsägelse.

4 § Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
prot. 2013/14:35 för tisdagen den 27 maj från näringsutskottet och
prot. 2013/14:41 för tisdagen den 3 juni från finansutskottet.

5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2013/14:491

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:491 Nettodebitering
av Jens Holm (V)

Interpellationen kommer inte att kunna besvaras inom föreskriven tid.
Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 3 juni 2014

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:494

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:494 Villkor för svenskt lån till Ukraina
av Annika Lillemets (MP)

Interpellationen kommer inte att kunna besvaras inom föreskriven tid.
Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 3 juni 2014

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:498

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:498 Minskad användning av kemikalier i textilier

av Jens Holm (V)

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 25 juni 2014.
Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 3 juni 2014

Miljödepartementet

Lena Ek (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:503 Det svenska modeundret och utbildningspolitiken

av Tina Ehn (MP)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 16 juni 2014.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade resor och engagemang.

Stockholm den 3 juni 2014

Utbildningsdepartementet

Jan Björklund (FP)

Enligt uppdrag

Charlotte Abrahamsson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:508

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:508 Kostnadseffektiv miljö- och klimatpolitik av Matilda Ernkrans (S)

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 25 juni 2014.

Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 3 juni 2014

Miljödepartementet

Lena Ek (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:529

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:529 Vargens utbredning

av Helén Pettersson i Umeå (S)

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 25 juni 2014.

Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 3 juni 2014

Miljödepartementet

Lena Ek (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:532 Bisfenol A
av Matilda Ernkrans (S)

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 25 juni 2014. Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 3 juni 2014

Miljödepartementet

Lena Ek (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

6 § Anmälan om granskningsrapport

Talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen:

RiR 2014:11 Att tillvarata och utveckla nyanländas kompetens – Rätt insats i rätt tid?

7 § Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2013/14:Ub22 och Ub23 till utbildningsutskottet

2013/14:Fi16 till finansutskottet

8 § Ärenden för förnyad bordläggning

Följande dokument bordlades för andra gången:

Utrikesutskottets betänkanden 2013/14:UU20 och UU3

Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden 2013/14:MJU18, MJU20, MJU22 och MJU24

Konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU40

Svar på interpellation

9 § Svar på interpellation 2013/14:434 om stöd till kvinnojourer

Anf. 27 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Per Bolund har frågat statsminister Fredrik Reinfeldt om han avser att vidta åtgärder så att kvinnor som är i behov av samhällets skydd och stöd också får det. Interpellationen har överlämnats till mig.

Frågan om hur stödet till våldsutsatta kvinnor och barn bör utformas för att vara så effektivt som möjligt har vid åtskilliga tillfällen under året debatterats i riksdagen. Arbetet med att stärka skyddet för våldsutsatta

kvinnor och deras barn är av största vikt för regeringen. Jag välkomnar därför denna diskussion, som jag tror på sikt kan bidra till att ytterligare utveckla och professionalisera stödet till denna grupp av brottsoffer.

Jag vill dock åter betona att det är kommunerna som ansvarar för att medborgarna får det stöd och den hjälp de behöver och att kommunerna har en lagstadgad skyldighet att ge våldsutsatta kvinnor stöd och hjälp. Regeringen har under mandatperioden gjort flera insatser för att stödja kommunerna i deras viktiga arbete och på ett övergripande plan utveckla ett ändamålsenligt stöd till våldsutsatta kvinnor och deras barn.

Under 2012 och 2013 har Socialstyrelsen, och sedan den 1 juni 2013 Inspektionen för vård och omsorg – Ivo – genomfört en nationell tillsyn av kommunernas, hälso- och sjukvårdens och kvinnojourernas arbete med våldsutsatta kvinnor och med barn som bevittnar våld. Granskningen har omfattat 60 kommuner och stadsdelsnämnder, 90 verksamheter i alla landsting och regioner samt 30 kvinnojouurer, och den visar att det pågår ett omfattande utvecklingsarbete inom samtliga områden – bland annat när det gäller att tydliggöra socialnämndens ansvar för våldsutsatta kvinnor och för barn som bevittnar våld och när det gäller att öka socialtjänstens kompetens.

Granskningen av kvinnojouurer visar att det råder skillnader mellan kommunernas arbete. I kommuner med hög kompetens fungerar samarbetet med kvinnojourerna bra, och deras erfarenhet och kompetens tas till vara. Kvinnojourernas generellt höga kompetens och långa erfarenhet lyfts fram i rapporten, men även brister påtalas när det till exempel gäller dokumentation och rutiner för anmälningsskyldighet.

Socialstyrelsen, som tidigare har kartlagt omfattningen av och kvaliteten vid skyddat boende och presenterat en modell för hur insatsen kan kvalitetsutvecklas, följas upp och utvärderas kontinuerligt på nationell nivå, har också rapporterat att kvinnojourerna på många håll i landet behöver förstärkning.

Detta är bakgrunden till regeringens beslut att öka statsbidraget till ideella organisationer inom det sociala området. I syfte att stärka de ideella kvinnojourernas arbete har regeringen beslutat att ytterligare öka de medel som fördelas till ideella organisationer som bedriver frivilligt arbete inom det sociala området. Under 2013 beslutades medlen öka med 10 miljoner kronor, och under 2014 beslutades medlen öka med ytterligare 13,4 miljoner kronor. Från och med 2015 har statsbidraget, som fördelas av Socialstyrelsen, en permanent förstärkning med 23 miljoner kronor.

Utöver detta förordningsreglerade statsbidrag fördelar Socialstyrelsen också 109 miljoner kronor i årliga utvecklingsmedel till kommuner och ideella organisationer för att kvalitetsutveckla socialtjänstens arbete med stöd och hjälp till våldsutsatta kvinnor och till barn som bevittnar våld samt till våldsutövare. En del av medlen används också till att skapa en nationell och regional stödstruktur i syfte att bidra till ett mer långsiktigt metodutvecklingsarbete. Satsningen kommer att utvärderas i sin helhet under 2014.

I dagarna redovisar också Socialstyrelsen för tredje gången öppna jämförelser av kommunernas stöd till våldsutsatta kvinnor och till barn som bevittnar våld. Vidare kommer den nationella samordnaren mot våld i nära relationer, som bland annat haft i uppdrag att överväga hur kvinno-

jourers och andra berörda ideella organisationers verksamhet kan förstärkas, snart att redovisa sina resultat.

Allt detta sammantaget kommer att ge ett gediget underlag för att besluta vilka ytterligare åtgärder som behöver vidtas för att stärka skyddet för våldsutsatta kvinnor och deras barn.

Anf. 28 PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret, som ju var en gedigen genomgång av de utredningar och processer som är igångsatta men kanske inte – vilket jag skulle ha önskat – ett tydligt svar på den fråga som ställdes i interpellationen.

Frågan var, vilket ministern också påpekar, ställd till statsminister Fredrik Reinfeldt eftersom det var han som i sitt jultal 2011 belyste vikten av att underlätta för våldsutsatta kvinnor och förändra situationen så att fler kan få hjälp och stöd att komma ur den typen av relationer samt hantera de problem som uppstår. Tyvärr har statsministern skickat frågan vidare, men jag är glad att få diskutera den även med statsrådet Maria Larsson. Det är nämligen en viktig fråga, inte minst för Miljöpartiet.

Vi vet att det här är ett stort samhällsproblem. Miljöpartiet har också föreslagit att det ska ses som ett folkhälsoproblem, för omfattningen är så pass stor – det är så många familjer, kvinnor och även barn som drabbas av våld inom familjen. Vi måste se till att samhället är berett att möta de problem och den utsatthet de här kvinnorna drabbas av.

Det möts inte av den verklighet vi ser i Sverige i dag, där vi ser kvinnojourer som lever i ständig osäkerhet. De har ett ständigt tvång på sig att söka nya pengar för att kunna behålla en verksamhet vi vet är helt nödvändig för att vårt samhälle ska fungera – jag tror inte att någon av oss skulle tycka att det vore acceptabelt om våldsutsatta kvinnor inte fick hjälp när de utsätts för våld i nära relationer.

Då måste vi också se till att den här verksamheten har en stabilitet över tid och att det inte hela tiden handlar om huruvida man kommer att klara sig över nästa årsskifte och finnas kvar nästa år. Det behövs helt enkelt en trygghet i kvinnojourernas verksamhet, inte minst för att de ska kunna planera verksamheten och kontinuerligt förbättra den.

Det är många som arbetar ideellt i kvinnojourerna och gör ett fantastiskt jobb. Precis som ministern understryker har det byggts upp en bra kompetens och kunskap om hur man hanterar de här frågorna. Den kompetensen är värd att bevara, och risken är att den inte kan behållas utan urholkas över tid om man inte ger en trygghet och stabilitet i verksamheten.

Nu ser vi också att trycket på kvinnojourerna är väldigt högt; det är många som tyvärr har den typen av problem, alltså familjer som drabbas av våld. Då behöver vi se till att kvinnojourerna klarar av att hålla en sådan kapacitet att alla kvinnor som utsätts för våld i Sverige faktiskt kan få stöd, trygghet och hjälp. Vi ser att vi tyvärr är på väg åt fel håll där – mellan 2012 och 2013 ökade det antal kvinnor som kvinnojourerna tvingades säga nej till med 30 procent. Det är alltså uppenbart att inte alla som drabbas av våld i nära relationer får hjälp i dagens Sverige, och det tycker vi från Miljöpartiets sida är en situation vi inte kan acceptera.

Därför blev vi glada när statsministern i sitt jultal för snart tre år sedan utlovade ökat stöd till kvinnojourerna och utlovade just den stabilitet

och trygghet vi eftersträvar. Nu ser vi dock att utvecklingen faktiskt inte går åt det hållet utan att den snarare har försämrats – det är *fler* kvinnor som inte får stöd, hjälp och trygghet när de har drabbats av våld.

Därför kvarstår den fråga som jag ställde i min interpellation och som jag inte riktigt känner att ministern har svarat på: Avser ministern att vidta åtgärder så att kvinnor som är i behov av stöd också får det? Det gäller alla kvinnor som är i behov av stöd, alltså *alla* kvinnor som drabbas av våld och inte bara de mest utsatta. Det gäller faktiskt alla kvinnor. Jag hoppas att ministern håller med om att det faktiskt inte ser ut så i dag, och från Miljöpartiets sida anser vi inte att det är acceptabelt.
(forts. 11 §)

Prot. 2013/14:120
5 juni

Svar på interpellation

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.57 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

10 § Frågestund

Frågestund

Anf. 29 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av landsbygdsminister Eskil Erlandsson, finansminister Anders Borg, kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth, miljöminister Lena Ek och statsrådet Maria Arnholm.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Landsbygdsminister Eskil Erlandsson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde. Frågor till övriga förutsätts beröra deras ansvarsområden inom regeringen.

Underhållet av järnvägen

Anf. 30 ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag vill börja med att gratulera Alliansen till gårdagens festliga och färgstarka konvent.

För landets tågresenärer blir nationaldagsfirandet dock inte lika festligt. En nedriven kontaktledning totalstoppar i dag all trafik mellan Göteborg och Stockholm. Sedan flera dagar är resenärerna på norra stambanan också drabbade av en nedriven kontaktledning.

I Trafikverkets underlag till regeringens infrastrukturbeslut har Trafikverket missat hälften av landets alla kontaktledningar. 600 mil kontaktledning saknas. Det gör att 10 miljarder kronor saknas i regeringens underhållsplan för järnvägen.

Jag vill därför fråga Anders Borg vilka åtgärder han tänker vidta för att täppa till detta enorma budgethål i regeringens underhållsplan för järnvägen.

Anf. 31 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Anders Ygeman för att han vill diskutera infrastrukturpolitik. Den frågan är ju väldigt central för Sverige och för det val vi har framför oss.

Vi har ökat anslagen till infrastrukturen med ungefär 100 miljarder och fördubblat drifts- och underhållsanslagen för järnvägen, så det finns goda förutsättningar att hantera de olika svårigheter som kan uppkomma. Sedan får naturligtvis myndigheten svara för sina olika beräkningar.

Den allra mest centrala infrastrukturfrågan är naturligtvis vad som ska hända om vi får en regering baserad på Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ. I Stockholm kommer vi att få ett stopp på huvuddelen av de infrastrukturinvesteringar som nu ligger i plan när man drar undan benen för Förbifart Stockholm. Då faller tunnelbaneutbyggnaden, och då stoppas byggandet av 78 000 lägenheter.

Den relevanta frågeställningen inför valet är: Vad händer om man drar undan benen för svensk infrastruktur med en rödgrön röra?

Anf. 32 ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag tror att ingen av de resenärer som inte får fira nationaldagen för att tågen står still i Anders Borgs Sverige nöjer sig med svaret. De undrar: Var är pengarna?

Anders Borg är nöjd med de pengar han har satsat på järnvägen, samtidigt som det bygger på ett faktafel. Det är 10 miljarder kronor som saknas. 600 mil kontaktledningar är inte medräknade. Och då står Anders Borg och talar om Feministiskt initiativ i Stockholm.

Vad ska han göra för att täppa till hålet i den egna budgeten? Det vill Sveriges resenärer ha svar på.

Anf. 33 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Det besvärliga för Anders Ygeman är att alla vet att skälet till att vi har fått fördubbla anslagen för drift och underhåll inom järnvägen är att vi hade eftersatt drift och underhåll under de tolv år då Socialdemokraterna underinvesterade i svensk infrastruktur. Det är därför det är så relevant nu, när vi har tre månader kvar till valet, att diskutera alternativen.

Socialdemokraterna tänker sig att regera ihop med Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ. Det är partier som säger nej till vägar och som säger nej till att vi ska klara av en förbifart i Stockholm och därmed sparkar undan benen för hela det infrastrukturpaket som nu har lagts på plats för Stockholmsregionen. Anders Ygeman kunde åtminstone försöka beskriva hur detta tvärstopp för infrastruktur inte skulle vara relevant för väljarna.

Anf. 34 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Nyligen varnade Livsmedelsverket för att minst 3,4 miljoner svenskar kan få sitt dricksvatten från dricksvattentäkter som är eller misstänks vara förorenade av PFAS, en grupp hormonstörande kemikalier som misstänks kunna skada bland annat levern, sköldkörteln och immunförsvaret.

I en av de drabbade orterna, Kallinge, har man uppmätt förhöjda halter av giftet i barnens blod. Gifterna misstänks ha läckt från ett numera förbjudet ämne som använts i brandskum vid brandövningar, och då det är extremt svårnedbrytbart kommer vi att få leva med konsekvenserna länge.

Det här har fått en rad ledande kemikalieforskare att tala om en av Sveriges allvarligaste kemikalieolyckor. Häromveckan gick forskarna ut och krävde en haverikommission. Vad hände egentligen, hur kunde det hända, hur ska vi hantera konsekvenserna, och hur ska vi undvika att något liknande händer igen?

Är miljöministern beredd att tillsätta en sådan haverikommission?

Anf. 35 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman, ärade ledamöter och ärade åhörare! Det här är en oerhört allvarlig fråga. De här kemikalierna är farliga och stannar kvar länge i kroppen. I det här fallet handlar det om redan förbjudna ämnen. Icke desto mindre har man hittat det i grundvatten åtta år efter förbudet eller till och med efter längre tid på ett antal orter i vårt land.

Jag delar helt forskarnas oro. När brevet inkom till Miljödepartementet hade vi dock redan satt i gång arbetet med exakt samma frågor. Det innebär att Kemikalieinspektionen och Livsmedelsverket har jobbat med frågorna egentligen ända sedan detta upptäcktes. Det är Livsmedelsverket som har haft ansvar för att se till att analyser görs.

I arbetet deltar berörda myndigheter, forskare, länsstyrelser, kommuner och vattenproducenter. De har redan haft både ett förplaneringsmöte och ett stort möte, så arbetet är i gångsatt.

Anf. 36 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Jag vet också att berörda myndigheter och aktörer har ett pågående arbete. Det vet rimligen forskarna också, men de har ändå gjort bedömningen att det är en så allvarlig kemikalieolycka som har drabbat Sverige att vi faktiskt behöver göra något mer, att vi behöver en haverikommission.

Det allra viktigaste för framtiden är såklart att vi inte ska ha sådana här kemikalier i användning över huvud taget, men fortfarande finns det många miljögifter där ute som läcker och som vi måste kunna ta hand om. Det handlar om sanering, det handlar om skydd för dricksvattentäkter, och det handlar om att se till att sådant inte händer igen.

Det finns även andra frågor som aktualiserar om vi verkligen har ett tillräckligt skydd för vårt dricksvatten i Sverige i dag. Jag tänker inte minst på domen tidigare i veckan om Ojnareskogen, där det funnits allvarliga tveksamheter kring påverkan av dricksvattnet.

Vi behöver verkligen titta lite bredare på hur vi kan lära av den här olyckan och se till att en sådan inte händer igen. Därför tror jag fortfarande att det vore bra om vi kunde ha en haverikommission. Kan vi förvänta oss en sådan?

Anf. 37 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Det här är en mycket allvarlig händelse, och det är dessutom oerhört svårt att sanera. Jag delar därför helt Helena Leanders oro för hela situationen.

Nu är expertmyndigheterna i gång. Berörda forskare, kommuner och vattenproducenter deltar i arbetet. Jag har för avsikt att kalla till mig gruppen så fort de gjort en kartläggning och har, hoppas jag, en del svar på de frågor som också jag ställer.

Samtidigt är det här ett problem som inte bara är svenskt. De här ämnen har använts i hela Europa.

Jag har anmält och också informerat EU-nämnden på morgonen om att jag kommer att informera mina miljöministerkolleger i Europa om att jag kommer att kräva att kommissionen startar ett arbete med en europeisk handlingsplan för de perfluorerade ämnena, just mot bakgrund av deras farlighet och att de förmodligen finns i grundvatten på flera ställen i Europa där användningen av den här sortens brandskum har varit mycket utbrett.

Vi arbetar alltså med frågan och lyfter upp den också till europeisk nivå.

Arbetsstidsförkortning och pensioner

Anf. 38 LOTTA OLSSON (M):

Herr talman! Min fråga är till finansminister Anders Borg.

Miljöpartiet har nu haft kongress och fattat beslut om att man vill införa 35-timmars arbetsvecka.

Min fråga är hur finansministern ser på ett genomförande av en sådan generell arbetsstidsförkortning och hur den skulle kunna påverka pensionsnivåerna. Skulle det kunna innebära att mindre pengar kommer in i pensionssystemet?

Anf. 39 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Det finns relativt väl belagt vad arbetsstidsförkortningar har för effekter. Konjunkturinstitutet gav tidigare Arbetsstidsförkortningskommittén, om jag minns det rätt, ett uppdrag att titta på frågan. Den visar, precis som man kan vänta sig, att det har dramatiska effekter på svensk ekonomi. Det leder till i storleksordningen 2–3 procent lägre bnp och följaktligen också en rätt kraftig reduktion av sysselsättningen.

Det har vi också kunnat se när det har gjorts ett realtidsexperiment i Frankrike där man har tappat kraftigt i konkurrenskraft och sedan haft en mycket svag sysselsättningsutveckling.

Det är klart att skatteintäkterna faller, och det betyder att också pensionsintäkterna faller. När tillväxten blir lägre och vi har den indexering vi har sänks pensionerna för alla i det system vi har. Det betyder att den generella indexeringen för samtliga pensionärer blir lägre.

Anf. 40 LOTTA OLSSON (M):

Herr talman! Kan jag alltså ta med mig att detta till pensionärerna? Pensionsgruppen frågar ju mycket om de ekonomiska frågorna. Är 2–3 procent en generell siffra som även kan gälla pensionerna?

Anf. 41 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Det svenska pensionssystemet är indexerat till inkomster minus 1,6 procent. Tänker man sig att Miljöpartiet får genomslag för sin idé om nolltillväxt betyder det att pensionerna behöver sänkas med i storleksordningen 1,5 procent per år. Det kanske inte låter så mycket, men det är en 15-procentig sänkning under en tioårsperiod som då skulle bli nödvändig.

Om man ovanpå det skulle lägga en arbetstidsförkortning talar vi om en relativt kraftig sänkning av pensionerna.

Konkurrensvillkoren för svensk grismästning

Anf. 42 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Jag har en fråga till Eskil Erlandsson.

Jag besökte nyligen en grisbonde i Lidköping. Han förklarade läget för svensk grismästning på ett pedagogiskt sätt. Han visade med händerna att europeisk lägstanivå för grismästningen ligger i mitten. Men han måste ligga i toppen när det gäller djurvälstånd, vilket givetvis kostar pengar. Samtidigt konkurrerar han med bönder som inte ens uppnår EU:s lägstanivå utan ligger i botten.

Hur ska det gå till? Hur ska man få framtidstro, och hur ska man få ungdomar att vilja ge sig in i denna bransch när det ser ut på detta sätt?

Vi har sett att enskilda butiker har börjat bojkotta till exempel danskt griskött. Är det inte rimligt att Sverige ser över om importen av det olagliga köttet som inte ens uppnår EU:s lägstanivå kan stoppas?

Anf. 43 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Grisbranschen i Europa befinner sig i ett allvarligt läge. Det finns flera orsaker till det. Ett av skälen till att läget är allvarligt är att Ryssland har stoppat den import som man tidigare har haft i ganska stor omfattning.

Därtill är det som frågeställaren säger att vi har vissa krav i vårt land som inte finns i andra delar av Europa. Min ambition är att den europeiska djurskyddsnivån ska höjas generellt.

Självklart ska alla leva upp till den nivå som redan är beslutad i Europeiska unionen. För att så ska göras har jag haft speciella kontakter med både EU-kommissionen och min danska kollega, kring vilken det kanske har varit allra störst debatt.

Anf. 44 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Jag tackar för ministerns svar. Min frågeställning är hur rimligt det är att vi importerar kött till Sverige som inte ens uppnår EU:s lägstanivå, vilken är betydligt lägre än svensk lägstanivå på djurskydd.

Hur rimligt är det att bondens barn får detta kött och inte pappas kött i skolan? De får kanske kött importerat från Tyskland eller Danmark, eller var det nu kommer från, där man använder metoder för framställning som inte ens är lagliga på europeisk nivå.

Det är inte rimligt. Man borde åka ned till Bryssel, sätta ned foten och säga: Det här är inte okej. Vi kan inte importera detta kött, för vi slår ut våra egna grisbönder som håller en mycket hög nivå i en internationell jämförelse.

Anf. 45 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Jag upprepar att om det finns en gemensam europeisk lagstiftning, vilket det finns på grisområdet, ska alla självklart leva upp till den lägstanivå som finns. Den som inte gör det ska givetvis åläggas att leva upp till nivån och därtill påföras sanktioner som är så kännbara att det verkligen biter när kommissionen säger ifrån, vilken är den som ska säga ifrån i detta sammanhang.

Vad gäller eventuella importrestriktioner eller liknande har vi en gemensam harmonisering vad gäller standarder på livsmedelshygien inom Europa. Så länge en produkt lever upp till denna standard går det inom Europeiska unionen inte att förvägra denna produkt tillträde.

Åtgärder mot exploatering av unika naturområden

Anf. 46 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag har en fråga till miljöministern.

Mark- och miljödomstolen har i veckan gett klartecken till en storskalig kalkbrytning i Bunge på norra Gotland. Om kalkbrytningen blir av kommer ett 25 meter djupt hål att kunna grävas på ett område som är 170 hektar. Det är två gånger så stort som Visby innanför murarna. Här ligger Ojnarekogen där det finns arter som är mycket speciella för detta område, och skogen omringas av ett Natura 2000-område. Området är också Gotlands största dricksvattentäkt.

Jag vill veta vilka åtgärder miljöministern är beredd att vidta för att världsunika naturområden inte ska bli utsatta för exploatering. Är ministern beredd att vidta några sådana åtgärder över huvud taget?

Anf. 47 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Jens Holm har varit med ett tag, så jag vet att han kan ställa frågor till mig om detta. Jag kan dock inte svara eftersom det är ett pågående rättsärende som enligt uppgift är överklagat.

Området runt omkring är Natura 2000-område. När det utpekades till det av den socialdemokratiska regeringen med stöd av Miljöpartiet valde man att inte plocka in detta område. Det kan naturligtvis diskuteras fram och tillbaka, men det är den situation som är nu.

Domstolen prövar nu och försöker genom miljöbalken hitta en balans mellan de olika avvägningar som ska göras i den sammanhållna miljöprövningen. Jag kan konstatera att man i överklagandetexten har satt 27 olika miljövillkor, men utöver det kan jag inte uttala mig. Det vore ministerstyre, och det ska vi inte ha.

Anf. 48 JENS HOLM (V):

Herr talman! Min fråga löd om ministern var beredd att vidta åtgärder för att världsunika naturområden inte ska bli utsatta för exploatering. Jag gick alltså inte in på det konkreta fallet utan det fick illustrera vilket svagt stöd miljön har i svensk rättspraxis.

Detta kan ha något att göra med regeringens eget agerande. Fram till 2009 hade vi nämligen något som kallades stoppregeln. Det innebar att man inte fick anlägga täkter i områden med höga skyddsvärden där det fanns till exempel rödlistade arter.

En framkomlig väg skulle kunna vara att vi tog tillbaka stoppregeln. Vänsterpartiet var det enda parti som röstade emot borttagandet av stoppregeln. En annan framkomlig väg skulle kunna vara att utvidga områden som är Natura 2000 eller anlägger fler nationalparker.

Jag vill höra om miljöministern har några konkreta förslag.

Anf. 49 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Jens Holm försöker åter att få mig att uttala mig om den pågående rättsliga prövningen av Nordkalks tillstånd vid Ojnare myr och Bunge. Men hur man än ställer frågan kan jag inte göra det eftersom en minister i en demokrati inte kan gå in i en pågående rättsprövning och genom uttalanden försöka styra utfallet. Det strider mot alla demokratiska grundprinciper.

Jag kan dock säga att när Natura 2000-området utpekades av den socialdemokratiska regeringen fanns inte detta område med.

Vidare fanns det en enighet i riksdagen om att stopplagen inte fungerade utan slog fel. Vänsterpartiet var dock emot borttagande, så här har Jens Holm en poäng. Alla övriga partier i riksdagen röstade dock för förslaget eftersom de bedömde att reglerna i miljöbalken var mer konkreta och bättre.

I övrigt får vi alla avvakta den slutliga prövningen i denna omgång.

Kvinnor med låga pensioner

Anf. 50 BARBRO WESTERHOLM (FP):

Herr talman! Jag riktar min fråga till statsrådet Maria Arnholm.

Vi har nu fått fram statistik som visar att antalet kvinnor med låga pensioner är betydande. Man räknar med att drygt 140 000 kvinnor har en inkomst som ligger under EU:s fattigdomsgräns, det vill säga 10 800 kronor per månad före skatt, bostadstillägget inkluderat. Det är kvinnor som har jobbat deltid i tuffa låglöneyrken.

Vad har regeringen för planer? Hur kan man förbättra de kvinnornas ekonomiska situation?

Anf. 51 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Herr talman! Ledamöter och åhörare! Tack för frågan, Barbro Westerholm!

Du pekar på en av de allra största oförrätterna vi har kvar. Det handlar om kvinnor som har jobbat i vård och omsorg och som har tagit huvudansvaret hemma. De har jobbat för låga löner där de har arbetat och slitit och tagit huvudansvaret på hemmaplan.

Vi har ett väldigt stabilt pensionssystem i Sverige som vi har kommit överens om i stor enighet. När vi för ungefär 20 år sedan enades den senaste gången byggde vi systemet för ett rättvist samhälle. De här kvinnorna har inte levt i ett rättvist samhälle, och det märks också i deras pensionskuvert i dag.

Regeringen har höjt bostadstillägget. Vi har sänkt skatten. Vi behöver naturligtvis också titta framöver på vad vi mer kan göra för att de här kvinnorna ska ha rimliga levnadsvillkor.

Anf. 52 BARBRO WESTERHOLM (FP):

Herr talman! Vi är stolta över att vi har ett finansiellt stabilt pensionssystem, men med broms och så vidare är det inte alldeles stabilt för de enskilda människorna. Här måste man överväga insatser i både det korta och det långa perspektivet.

Jag tror att vi ska akta oss för att röra i pensionssystemet. Däremot kan man fundera över om man kan minska utgifterna. I dag är till exempel tandvårdskostnaderna väldigt tunga att bära. De här kvinnorna har inte 20 000 kronor för till exempel ett implantat. Det är en post som man kan fundera över. Det finns också andra utgifter.

Det handlar också om boendekostnaderna. Vi vill gärna att människor ska flytta dit de kan bo och klara sig hela livet. Men bostadskostnaderna och hyrorna är väldigt höga. Är det något som man funderar över?

Anf. 53 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Herr talman! EU-kommissionen har nyligen lämnat en lång rad kommentarer på ett antal olika områden till medlemsstaterna. Inte minst när det gäller jämställdhet har de pekat ut saker som närmar sig den svenska jämställdhetspolitiken som flera medlemsstater behöver rätta till eller göra. De har inte haft någon kommentar till oss men har ändå velat påpeka att när det gäller just äldre kvinnors situation i Sverige finns det mer kvar att arbeta med.

Jag tycker att vi ska ta fasta på och fundera över de idéer som Barbro Westerholm kommer med här och andra idéer. Men som en bottenplatta för att det ska vara möjligt är det nödvändigt att föra en ekonomisk politik som gör att det finns överskott och att det finns välfärd att fördela. Därför känner jag mig övertygad om att vi behöver en alliansregering även efter den 14 september.

Kostnaden för legitimation för lärare med utländsk examen

Anf. 54 MEERI WASBERG (S):

Herr talman! Skolan ligger många av oss varmt om hjärtat. En av de viktigaste förutsättningarna för att våra barn ska kunna få tillgång till den kunskap de behöver är att vi har kunniga och engagerade lärare.

Just nu pågår arbetet med att utfärda lärarlegitimationer. Och jag vet att frågan om avgifter och liknande har diskuterats tidigare. Men nu har jag snubblat över ett problem som jag undrar om regeringen är medveten om och ifall regeringen har för avsikt att göra något åt detta.

Personer som har utländska examina kan råka ut för ganska betydande kostnader i samband med ansökan om lärarlegitimation då de

förväntas lämna in alla sina handlingar översatta till svenska. Det kan kosta upp till 35 000 kronor att ansöka om lärarlegitimation.

I just det konkreta fall som jag tänker på blev personen redan 1991 godkänd att jobba som lärare av UHÄ.

Har regeringen några idéer på detta område?

Anf. 55 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Jag tvingas tillgripa den nödutgång som statsråd har i det här sammanhanget och säga att frågeställningen är så specifik och så speciell att jag får be frågeställaren att ställa den specifika frågan till ansvarigt statsråd. Det går ju att göra i form av fråga eller interpellation.

Anf. 56 MEERI WASBERG (S):

Herr talman! Jag kommer med nöje att framställa en skriftlig fråga till berört statsråd. Men jag tycker ändå att synen på utländska examina och i det här fallet examen från ett annat EU-land där personen faktiskt har en tysk lärarlegitimation också ställer en intressant fråga om synen på den fria rörligheten för människor inom Europa.

Jag kan tipsa om att tala om för berört statsråd att det kommer att komma en skriftlig fråga i ämnet.

Anf. 57 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Det ska framföras till berört statsråd.

Fritidspeng för barn i hushåll med försörjningsstöd

Anf. 58 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till kultur- och idrottsminister Lena Adelson Liljeroth.

Regeringen har infört en fritidspeng för barn för att de ska kunna ta del av bland annat idrottsverksamhet och kulturverksamhet. Man har nämligen sett att barn från fattiga familjer i liten utsträckning är med i sådana aktiviteter. Och de har ofta en svår situation i andra avseenden också.

Problemet med utformandet av fritidspengen är risken att barnen kommer att känna sig utpekade när de måste gå till exempelvis en kulturförening eller idrottsförening och hämta intyg för att familjen ska få ut fritidspengen. Risken är att barnen kommer att skämmas, att hela familjer kommer att skämmas. Risken är också att många, på grund av skammen, kommer att avstå helt från möjligheten. Skammen är en viktig komponent när det gäller barnfattigdom.

Kan regeringen tänka sig en annan utformning av det här?

Anf. 59 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M):

Herr talman! Jag är väldigt glad över att regeringen fattade beslut om att man från den 1 juli i år kommer att kunna ta ut 3 000 kronor per barn för att de ska få möjlighet att delta i fritidsaktiviteter; det kan vara i kulturskolan, och det kan vara i idrotten.

Jag tror inte att det finns något annat land inom Europeiska unionen som har så många barn som är aktiva inom kultur och idrott. Men som Hillevi Larsson säger har en del familjer inte råd, exempelvis familjer som har försörjningsstöd.

Det är ingen skam att ta emot försörjningsstöd. Man kan ha drabbats av sjukdom eller arbetslöshet. Det är ingen skam att få stöd; det är en rättighet. Jag tycker också att det är en rättighet för barn att få delta i de aktiviteter som finns. Och det finns barn som inte har de möjligheterna. För att det ska vara möjligt har regeringen beslutat att ge de här barnen det. Då blir 3 000 kronor i månaden väldigt mycket.

Det finns ingenting skamligt i att ha rätt att kunna delta i kultur och idrott, tvärtom.

Anf. 60 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag håller fullständigt med om att det inte är någon skam. Det är en rättighet. Och även för dessa barn borde det vara en rättighet att få ta del av fritidsaktiviteter.

Om vi tittar tillbaka i historien på fattigvården och hur den såg ut förr kan vi dock konstatera att barn från en fattig familj då hade möjlighet att uppvisa intyg om att man skulle slippa betala skollunchen. Det här upplevdes som att man hade mössan i handen och som en stor skam. Problemet med det här förslaget är att barnen och familjerna riskerar att känna sig utpekade.

Det visar också att försörjningsstödet behöver förstärkas när det gäller barnfamiljer. Förslaget riktas nämligen just till familjer med försörjningsstöd. Det visar att man borde utöka barndelen i riksnormen. Man borde också kunna ge stöd direkt till kulturföreningar och idrottsföreningar så att de kan sänka avgifterna och till och med avskaffa dem på vissa håll.

Anf. 61 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag är visserligen född 1955, och jag vet inte vilken tid som Hillevi Larsson hänvisar till. Men åtminstone sedan jag började skolan 1962 har vi haft fri skollunch. Det är bra med historiekunskapen, men så långt tillbaka behöver vi faktiskt inte gå.

Detta är ett välfärdssamhälle. Vi har höjt stödet till idrotten. Inga idrottare så mycket som våra barn och ungdomar. Vi har också höjt barnbidraget.

Just det extra stödet till de barn som inte har möjlighet att ta del av kultur- och fritidsaktiviteter kommer att betyda jättemycket. Jag är tacksam om Hillevi Larsson inte bidrar till att skambelägga de föräldrarna utan snarare uppmuntrar dem att söka det stödet, så att även de barnen får rätt att idrotta och spela ett musikinstrument, om de vill det.

Prioriteringar i fråga om yrkeshögskolan

Anf. 62 ANDERS AHLGREN (C):

Herr talman! Jag skulle vilja vända mig till biträdande utbildningsminister Maria Arnholm. I beskrivningen av ditt ansvarsområde står det att

läsa om yrkeshögskolan: ”Yrkeshögskolan (YH) är en eftergymnasial utbildningsform som bygger på samarbete mellan arbetslivet och utbildningsanordnare.”

Behovet av yrkesinriktad utbildning växer snabbt. Den har stor efterfrågan och leder ofta till arbete. Trots regeringens utökning av antal platser är resurserna begränsade. Inte minst i årets hantering kunde vi se en kraftig prioritering och utbildningar som inte fick vara med.

Min fråga är: Hur görs och vem gör prioriteringarna av vilka ansökningar som ska beviljas?

Anf. 63 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Herr talman! Tack, för frågan, Anders Ahlgren!

Yrkeshögskolan är lite av en framgångssaga i det svenska utbildningsväsendet. I dag är det 28 000 människor som studerar på yrkeshögskolan över hela landet till olika utbildningar som, precis som Anders Ahlgren säger, tas fram tillsammans med branscher för att de i första hand ska vara i bristyrken.

En sökande till yrkeshögskolan är i första hand inte en student, utan det handlar om en utbildningsanordnare. Hela idén med detta är att det inte ska vara långsiktigt och väldigt fastrotat. Samtidigt har det lett till att det ibland blir för dyrt att investera i en utbildning, och det har fått en del andra negativa effekter.

Därför har vi nu en intern utredare som tittar på bland annat detta och ett antal andra barnsjukdomar som myndigheten lider av.

Anf. 64 ANDERS AHLGREN (C):

Herr talman! Jag tycker att det är bra att den utredningen är tillsatt, för när man träffar utbildningsarrangörer i dag är det många som ifrågasätter de korta perioder som en del utbildningar pågår. Det blir svårt att få tillräckligt bra kvalitet i utbildningen, svårt att rekrytera duktiga lärare, köpa in maskiner etcetera.

Det finns också en geografisk aspekt i den fördelning som har skett. Vi har sett en omsvängning i årets fördelning, där det har fallit ut mycket utbildning söderut i Sverige.

Det är svårt att leverera bra utbildning med hög kvalitet, men vi har också den här ryckigheten. Det finns många exempel där man får lägre kvalitet än vad som skulle vara nödvändigt om man hade en större flexibilitet i upplägget.

Maria Arnholm talade lite grann om hur hon ser på en möjlig framtid för att få en större uppdelning, en större fördelning av framför allt längderna på utbildningen. Det vore intressant att höra om statsrådet har möjlighet att utveckla det ytterligare.

Anf. 65 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Herr talman! Anledningen till att vi har tillsatt en intern utredning är att vi ser ett antal problem i den väldigt höga flexibiliteten. Det får tills utredningen är färdig vara svar nog. Vi ska överväga: Kan man ha längre perioder? Finns det ett antal utbildningar som kanske ska vara permanenta?

Med det sagt vill jag ändå understryka att hela idén, nerven och meningen med yrkeshögskolan är att vi ska ha en utbildningsform som är

flexibel och som är ett bidrag och där vi lyckas bättre med det som vi har svårt att lyckas med på svensk arbetsmarknad i dag, nämligen matchningen.

Jag vill inte lova för mycket. Det faktum att det finns missnöje och besvikelse tror jag att vi ska lära oss att leva med när det gäller denna mycket populära skolform. Den kommer att behövas, och den kommer att behöva vara flexibel också i framtiden.

Personkrets för ansvarsutkrävande

Anf. 66 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! I regeringsförklaringen här i kammaren år 2011 gav statsminister Fredrik Reinfeldt ett mycket betydligt besked. Beskedet till svenska folket och skattebetalarna var: Det är tid för ansvar. Jag har inte räknat hur många gånger han uttalade det, men det sägs att det var ett tjugotal gånger. Det var ett väldigt tydligt besked.

Med det som bakgrund och med anledning av ansvarsutkrävandet i den så kallade Nuonaffären, som har blivit en mycket dyr affär för Sveriges medborgare och skattebetalare, vill jag ställa en fråga till finansminister Anders Borg.

Finansministern har i detta ansvarsutkrävande förnekat ansvar, liksom alla inblandade statsråd. Min fråga till finansministern är: Gäller det besked som gavs 2011, om tid för ansvar, endast svenska folket och svenska skattebetalare?

Anf. 67 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Sven-Erik Bucht har säkert rätt i att det kan behövas mer av ansvarsutkrävande. Det har varit en tydlig process i konstitutionsutskottet kring Nuonaffären och vad den har inneburit. Där har det tydligt klarlagts att de förluster som har gjorts beror på att vi helt enkelt har fått andra kolpriser i Europa än vad vi hade när affären gjordes, precis på samma sätt som de nedskrivningar och förluster vi har gjort på tysk kol och kärnkraft har att göra med förlopp som har inträffat därefter.

De socialdemokratiska regeringar som bar ansvar för de förlusterna har precis samma ansvar som den nuvarande regeringen har för Nuonaffären.

Låt oss vara klara över att Socialdemokraterna inte riktade en mening av kritik mot Nuonaffären när den genomfördes, utan man delade till fullo den bedömning som gjordes av Vattenfalls styrelse, med Anders Sundström som styrelseledamot, när affären genomfördes.

På den punkten har jag lite svårt att se på vilken stol Sven-Erik Bucht sitter när han kräver ansvar. Gäller det Socialdemokraternas ansvar för kärnkraftsförluster och kolförluster i Tyskland, eller gäller det medansvaret man har för Nuonaffären?

Anf. 68 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Finansministern sitter i den regering som hanterar detta ärende. Regeringen utövar sitt inflytande på det statliga bolaget också genom beviljandet av ansvarsfrihet för bolaget. Men tydligen är det så att

det besked som kom 2011, att det är tid för ansvar, gällde bara Sveriges folk och Sveriges skattebetalare, som får betala mycket dyrt för affären.

Prot. 2013/14:120
5 juni

Anf. 69 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! För att undvika missförstånd vill jag påpeka att Vattenfall har gjort betydligt större utdelningar under den tid som vi har styrt än under perioden 2002–2006. Sven-Erik Bucht kanske inte är medveten om att Vattenfall vid den tidpunkten delade ut 1, 2 eller 3 miljarder per år och att vi därefter har fått ut 6–7 miljarder per år från Vattenfall och också kommer att få det framöver.

Men det ändrar inte frågeställningen: På vilken stol sitter Sven-Erik Bucht när han utkräver ansvar, och av vem gör han det? Utkräver han det av de tidigare socialdemokratiska regeringarna, som köpte upp sig på enorma koldioxidutsläpp i Tyskland och kärnkraftsverk som därefter har stängs, eller av den här regeringen, som genomförde affären med Nuon?

Ansvarsutkrävande, Sven-Erik Bucht, tycker jag bör gälla alla som man utkräver det av.

Frågestund

Ökade arbetsskador i kvinnoyrken

Anf. 70 CARINA OHLSSON (S):

Herr talman! I dag har vi i ett pressmeddelande från Arbetsmiljöverket kunnat läsa att arbetsskadorna fortsätter att öka för fjärde året i rad och att kvinnor är oerhört hårt drabbade.

Den största ökningen av antalet anmälda arbetsskador sker bland kvinnor. Tunga lyft, stress och påfrestande relationer inom områdena vård, skola och omsorg står för den största ökningen.

En av Alliansens paragrafer innan de bildade regering var att de skulle få alla i arbete och att sjukskrivningarna skulle gå ned. Men efter det att villkoren har skärpts sedan 2008 och man har dragit ned på arbetsmiljöarbetet visar statistiken precis det motsatta: Sedan 2010 har trenden vänt, och antalet kvinnor som sjukskrivs ökar år efter år.

Tidigare har jag fått svaret att regeringen följer frågan. Men att man följer frågan gör det inte lättare för de kvinnor som knappt kan försörja sig månad för månad. Jag undrar vad jämställdhetsministern tänker göra på det här området.

Anf. 71 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Herr talman! Jag tackar Carina Ohlsson för frågan. Den anknyter lite grann till Barbro Westerholms fråga. Det handlar i stor utsträckning om samma kvinnor som jobbar under villkor som inte är tillräckligt goda.

Sjukskrivningstalen gick till en början ned, men sedan 2010 har de vänt. Det har skapat stor oro i regeringen, och socialförsäkringsminister Ulf Kristersson har tillsatt flera utredningar för att ta reda på vad det beror på och vad vi mer kan göra åt det.

Jag vill också nämna att Arbetsmiljöverket har fått särskilda medel för att se över inte minst kvinnors arbetsmiljö. Jag hoppas att det därifrån ska komma fler handlingsvägar. Men självklart finns det här mycket kvar att göra.

Anf. 72 CARINA OHLSSON (S):

Herr talman! Det handlar precis om det som ministern tar upp, nämligen arbetsituationen och otrygga anställningar. Regeringen har infört ytterligare en otrygg anställningsform – allmän visstidsanställning. Vi vet att det är inom de yrkesgrupper där man har otrygga anställningar som arbetsskadorna och sjukskrivningarna ökar. Därför vore det bra om svaret inte bara är att man utreder frågan och bara sitter och tittar på under tiden som detta ökar år efter år. Det är inte någon form av lösning eller någon form av tröst för de kvinnor som inte kan försörja sig från månad till månad.

Jag antar att Maria Arnholm som jämställdhetsminister också möter de kvinnor som dagligdags sitter och väntar på att få ett par timmars jobb, och stressen bara ökar. Det är därför inte anständigt att säga att man bara följer frågan. Vilka konkreta förslag finns?

Anf. 73 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Herr talman! Jag kan försäkra Carina Ohlsson att jag också träffar dessa kvinnor.

Det som jag som politiker känner allra mest är ett dåligt samvete. Nästan samtliga av dessa kvinnor har oss politiker som arbetsgivare inom den offentliga sektorn. Det är vi i kommuner och landsting som genom åren har byggt upp deras arbetsmiljö, deras avtal och deras villkor. Som arbetsgivare i kommuner och landsting har vi oerhört mycket kvar att göra. Det handlar om rätten till önskad arbetstid som jag vet att man i ett antal kommuner av olika politisk färg har lyckats med på ett bra sätt. Men det handlar också om väldigt mycket annat i deras arbetsvillkor, nämligen om arbetskläder, scheman, vidareutbildning, personaltätthet och en massa andra uppgifter som jag menar att vi tillsammans har ett stort ansvar för att fortsätta utveckla.

Marinens Musikkår i Karlskrona

Anf. 74 MAGNUS SJÖDAHL (KD):

Herr talman! Min fråga går till kultur- och idrottsministern. En av Sydsveriges mest kända och omtyckta kulturinstitutioner hotas av nedläggning. Jag talar om Marinens Musikkår i Karlskrona. Kåren har verkat sedan 1680 och är därmed Sveriges näst äldsta orkester och en av de sista delarna av det militärmusikaliska kulturarvet. Det gör frågan till någonting som man skulle kunna betrakta som ett nationellt kulturellt intresse.

Musikkåren gör ca 150 framträden per år, både i Sverige och utomlands. En nedläggning skulle innebära en stor förlust för Sveriges musiktradition och kultur.

Jag undrar helt enkelt hur statsrådet ser på en eventuell nedläggning av Marinens Musikkår i Karlskrona?

Anf. 75 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Föga förvånande har jag varit i Karlskrona ett antal gånger. Flera gånger under årens lopp har man lyft fram frågor som har

rört Marinens Musikkår. Jag känner därför väl till både engagemanget och oron som finns inte bara i Blekinge utan även i andra delar av landet.

Musiken är förvisso en del av Kulturdepartementets ansvarsområde. Däremot är själva frågan, som handlar om Marinens Musikkår, ett ärende som naturligtvis närmast hör hemma hos försvarsminister Karin Enström. Hon är inte här i dag, och jag kan inte riktigt gå in på detta.

Detta är ett förslag som har kommit från Försvarsmakten, alltså att man vill spara de 20–30 miljoner kronor som Marinens Musikkår har i sin budget årligen. Det är inte något beslut fattat, och frågan ligger inte hos mig.

Jag kan säga så mycket som att jag förstår engagemanget och att jag hoppas att det, om man beslutar om en nedläggning, finns möjligheter lokalt eller regionalt att ta över det som Marinens Musikkår gör och gläder många med. Men det är inte en fråga på Kulturdepartementet.

Anf. 76 MAGNUS SJÖDAHL (KD):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag är medveten om att detta är en fråga som kanske primärt ligger på Försvarsdepartementet. Men samtidigt ligger den någonstans i gränslandet mellan kultur och försvar. Det skulle vara oerhört tragiskt om det skulle leda till en nedläggning bara för att detta faller mellan stolarna. Att lägga hela ansvaret lokalt eller regionalt tycker jag inte heller är en rimlig lösning. Som jag sade tycker jag att detta snarare är att betrakta som en fråga av nationellt intresse. Jag undrar därför om det inte är möjligt för statsrådet att tillsätta en utredning skyndsamt eller tillsammans med det statsråd som är ansvarig, Karin Enström, för att titta närmare på detta och se till att det blir en lösning som blir bra.

Anf. 77 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag tror att försvarsminister Karin Enström har två interpellationsdebatter här i riksdagen nästa vecka.

När det gäller frågan om var vi kommer in från Kulturdepartementet har jag under de åtta år som jag har varit minister varit mycket angelägen om att säga att kulturen aldrig bara kan bli en fråga för Kulturdepartementet. Kulturen måste finnas på många andra departement och politikområden också.

Jag ska ta ett aktuellt exempel. Jag läste i tidningen att man nu från Riksantikvarieämbetet och Skogsstyrelsen, tror jag, vid inventering har upptäckt att många fornlämningar har skadats vid röjningsarbeten i skogen. Det kan aldrig bli en fråga bara för Kulturdepartementet bara för att det handlar om kulturarv. Det är också en fråga för andra delar av området.

Jag vet att jag kommer att få följa denna fråga, och jag vet att engagemanget är starkt. Därför tackar jag för även ditt engagemang i frågan, Magnus Sjö Dahl.

Frågestund

Anf. 78 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! I dag den 5 juni firas FN:s världsmiljödag. Ett enkelt sätt att bidra till en mer hållbar värld är att satsa på det ekologiska – ekologisk odling och ekologisk mat. Produktion av ekologiska produkter minskar nämligen vår klimatpåverkan och förbättrar den biologiska mångfalden eftersom kemikalier inte används. Efterfrågan på ekologiska produkter ökar också. Men tyvärr har inte den svenska produktionen av ekologiska produkter lyckats haka på den trenden. Här finns det spännande ekjobb att hämta hem.

Min fråga går självklart till landsbygdsminister Eskil Erlandsson. Hur kommer det sig att landsbygdsministern så bestämt avvisar det ekologiska?

Anf. 79 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Det sista påståendet är felaktigt. Regeringen har under de år som jag har varit minister lagt i storleksordningen 500 miljoner kronor varje år på den ekologiska produktionen. Vi har dessutom satsat specifika medel på forskning och innovation för att vi ska få fram bättre sortmaterial och så vidare inom växtodlingen. Därför vill jag direkt och skarpt dementera det påståendet.

Den ekologiska produktionen är viktig av många skäl, dels därför att många av oss i dag vill ha sund och hälsosam mat, dels därför att ekologisk produktion kan vara ett föredöme för den vanliga konventionella produktionen för att få fram metoder, sorter och liknande som passar även för den vanliga konventionella produktionen.

Till detta ska läggas att vi i den övergång som vi nu har inom jordbrukspolitiken, mellan den period som snart är slut och den nya, faktiskt har förlängt specifikt den ekologiska produktionen därför att den är så viktig.

Anf. 80 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Jag ska läsa upp vad Eskil Erlandsson sade i Blekinge Läns Tidning i mars i år. Han sade: Det är inte så viktigt för mig om maten är ekologisk, kravmärkt eller rättvisemärkt. Det spelar inte så stor roll.

Till skillnad från ministern tror jag att ekologiskt är viktigt. Allt fler bryr sig om den mat som man själv vill äta och som man ger sina barn. Allt fler bryr sig om vår gemensamma miljö, inte minst en sådan här dag när vi firar FN:s världsmiljödag.

Om citatet är felaktigt, om ministern inte avvisar ekologiskt, när kommer då initiativet för ett nytt mål för Sverige om hur mycket ekologiskt odlad mark och hur mycket ekologisk konsumtion vi ska ha i Sverige, så att vi styr politiken rätt?

Anf. 81 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Produktionen av saker och ting bestäms ju bland annat av hur mycket Matilda Ernkrans och jag köper av en produkt. Det är vi

konsumenter som bestämmer vad som ska produceras och finnas på marknaden.

Sedan är det min skyldighet att se till att all produktion av mat på marknaden är sund och säker. Det gäller också den produktion som vi kallar för konventionell eller vanlig. Det ska inte finnas någonting på butikshyllan som inte uppfyller de säkerhetskrav som man måste ställa på vår mat, eftersom vi alla äter mat varje dag.

Vill man därtill bidra till en bättre miljö, bättre djurvälstånd och så vidare kan man välja olika saker utifrån de certifierings- och märkningssystem som finns på marknaden. Men jag vill inte att det ska finnas något på en butikshylla som inte är sunt och säkert eller innehåller saker som inte är nyttiga för mig och min kropp.

Könsfördelningen i bolagsstyrelser

Anf. 82 JESSIKA VILHELMSSON (M):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Maria Arnholm.

När det gäller könsfördelning eller kvotering i bolagsstyrelser är det en fråga som har varit aktuell under en väldigt lång tid. Jag tror att vi här i kammaren kan vara överens om att utvecklingen går lite för långsamt inom det privata näringslivet.

Nyligen kom Andra AP-fondens kvinnoindex för 2014 som visade att andelen kvinnor i bolagsledningarna ökar och uppgår nu till 24,7 procent.

Vi har inte någon kvoteringslagstiftning i Sverige, men det finns en svensk kod om bolagsstyrning. Jag tror på självreglering, och jag vill helst inte se kvotering. Men, som sagt, vi har inte hunnit så långt som vi vill. Vi vet att det finns många bolag som skulle tjäna på att ha mer mångfald i sina styrelser.

Jämställdhetsministern har här i kammaren vid flera tillfällen sagt att hon i första hand tycker att detta är ägarnas ansvar och inte politikernas.

Jag vill då fråga jämställdhetsministern om hon redan i dag vågar göra någon tolkning av de nya siffrorna. Vad mer kan vi göra för att skynda på utvecklingen?

Anf. 83 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Herr talman! Tack för frågan, Jessika Vilhelmsson.

Frågan om jämn könsfördelning i maktens rum är viktig på alla områden, också i det privata näringslivet. Vi har med stigande irritation sett hur långsamt det har gått. SIS ägarsiffror och nu Andra AP-fondens siffror visar att man nu visserligen går lite framåt, men med futtiga 2 procentenheter. Det tycker jag känns väldigt magert.

Min tröst i detta är att styrelsen som står bakom den svenska bolagskoden för första gången har uttalat en 40-procentsregel och ett årtal när detta ska vara uppnått. Jag har i förstone valt att tolka det väldigt positivt.

Nu vill jag rikta in mig på oss i politiken och på de kommunala bolagen som inte är speciellt jämställda.

Anf. 84 JESSIKA VILHELMSSON (M):

Herr talman! Ja, det är fortfarande magert, det kan jag verkligen hålla med om. Jag hoppas fortfarande att man inte behöver gå så långt som till

kvotering. Men jag tycker fortfarande att det går för långsamt, och ”mager” är ett väldigt bra ord.

Men om jag förstår ministern rätt av hennes andra uttalanden i både tidningar och här i kammaren finns det goda exempel som kan lyftas fram. De statliga bolagen gör ju väldigt mycket bra saker.

Finns det anledning att titta vidare på vad man kan göra på den här sidan?

Anf. 85 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Herr talman! Det som har åstadkommit i staten kan utgöra en förebild när det gäller styrelserepresentationen och styrelseordföranden. Men det återstår fortfarande en del att jobba med när det handlar om ledningsgrupperna och de verkställande direktörerna.

I det politiska systemet och inom de statliga myndigheterna – där Stefan Attefall har ansvaret – har man kommit ännu längre när det gäller ledarskap och ledningsgrupper. Men jag tror att det som håller på att bli den kvarvarande bromsklossen är de kommunala bolagen som har en omsättning på 850 miljarder.

Det är inte rimligt att vi tillsammans inte klarar av att ta ansvar för att sätta upp gränser och att sätta press på de kommunala bolagen.

Jag ska träffa partiernas partisekreterare tillsammans med finansmarknadsminister Peter Norman om några veckor för att se om vi kan hitta en strategi så att vi i varje fall inte ligger efter bolagskoden.

Anslaget till järnvägsunderhåll

Anf. 86 MONICA GREEN (S):

Herr talman! De svenska tågresenärerna fick ju inget svar av Anders Borg genom Anders Ygemans fråga tidigare här när det gäller budgethållet på 6 miljarder på grund av det stora räknefelet som har skett.

Om nu Anders Borg längtar sig bort till opposition må det väl vara en sak. Men det kan vara bra att påminna om att när ni var i opposition föreslog ni alltid lägre anslag till järnvägsunderhållet än vad vi hade. Dessutom har Anders Borg sagt att svensk järnväg är överinvesterad.

Ni har ju höjt anslagen sedan dess. Ni har kommit till insikt och det är bra, men det är alldeles för lite. Trots att det finns ett budgethål och ett stort behov av underhåll, till exempel på västra stambanan där tågen i dag står stilla, är det 700 järnvägsunderhållsarbetare som blir varslade.

Ska ni ta ansvar för budgethållet, Anders Borg?

Anf. 87 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Låt mig för Monica Green redovisa att vi har lagt fram två infrastrukturpropositioner som innehåller väsentligt större anslag än de som gällde under de socialdemokratiska åren. Det är alltså en höjning av anslaget med 100 miljarder kronor. Det är alltså en mycket kraftig uppskalning av anslagen. Detta gäller särskilt på järnvägsunderhållssidan där vi har fördubblat anslagen för drift och underhåll.

Sedan finns det mycket som behöver betalas av – bara så att man förstår bakgrunden. När Socialdemokraterna och Miljöpartiet samregerade stoppade de ett stort antal högst viktiga väginvesteringar. Det gjorde att

vi under vår första mandatperiod fick prioritera att jobba ifatt med till exempel Förbifart Stockholm, östlig förbindelse och annat som då var eftersatt.

Det gör att vi inte kommer ifrån frågeställningen: Hur kan Socialdemokraterna tänka sig att lägga grunden för ett tvärstopp för svensk infrastruktur tillsammans med Miljöpartiet? Det är ju det som kommer att hända om det skulle ske en olycka i september och Miljöpartiet stoppar Förbifarten, tunnelbanan och 78 000 lägenheter i Stockholm.

Anf. 88 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Det är i dag som tågen står stilla på västra stambanan. Sveriges tågresenärer är fruktansvärt irriterade på att det blir sämre och sämre på järnvägen.

Jag vet att ni har höjt anslagen, Anders Borg, men det är för lite. Det är ni som sitter i regeringen och det är ni som ska ta ansvar. Nu har det visat sig att det finns ett budgethål på grund av ett stort räknefel. Dessutom är det 700 järnvägsunderhållsarbetare som har avskedats eller blir avskedade under er regeringstid, trots att ni säger att ni satsar.

Med andra ord är er politik jobbfientlig. När det är så många olika aktörer på marknaden som inte samverkar blir underhållet ineffektivt. Nu säger man upp järnvägsunderhållsarbetare. Det har ju lett till att detta budgethål har uppstått.

Jag undrar fortfarande: Tänker du som finansminister ta det ansvaret?

Anf. 89 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Sverige har nu de högsta offentliga investeringarna bland jämförbara EU-länder. Vi har alltså accelererat upp i toppen när det gäller att lägga pengar på att bygga vägar, järnvägar och att underhålla desamma.

Sedan har de facto den socialdemokratiska, miljöpartistiska och vänsterpartistiska regeringen åsidosatt infrastrukturen. Då halkade vi efter, och då löstes inte trafikproblemen i storstadsområdena. Det enda man gjorde var att gräva Hallandstunneln för miljard efter miljard som aldrig kom fram någonstans.

Det vi har gjort är att vi har fördubblat anslagen för drift och underhåll: Återigen: Vi riskerar alltså att få en regering i september som sätter tvärstopp i infrastrukturen när Miljöpartiet drar undan benen för Förbifarten, stoppar östlig förbindelse och stoppar 78 000 lägenheter i Stockolmsområdet. Det är en mycket märklig politik som naturligtvis kommer att kosta tusentals människor jobbet och tusentals timmar i förseningar.

Anf. 90 TREDJE VICE TALMANNEN:

Det fick bli dagens sista fråga. Jag tackar landsbygdsminister Eskil Erlandsson, finansminister Anders Borg, kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth, miljöminister Lena Ek och statsrådet Maria Arnholm samt alla frågeställare för dagens frågestund som härmed är avslutad.

Svar på
interpellationer

Anf. 91 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Sveriges kvinnojourer vittnar om att de nu har fler kontakter än tidigare med kvinnor. Under förra året var det 5 000 fler kontakter än året före, alltså kontakter med utsatta kvinnor. Kvinnojourerna är tvungna att neka tre av fem plats på grund av platsbrist. Trycket är enormt. Det beror inte bara på att det är kvinnor och barn, hela familjer, som behöver hjälp utan det beror också på den svåra bostadssituationen.

Det är tufft att ge sig ut på bostadsmarknaden och hitta en bostad när man kommer direkt från en kvinnojour och många gånger har förlorat sitt tidigare hem. Många av kvinnorna är sjukskrivna. De blir sjukskrivna på grund av misshandeln och terrorn. Dessutom kanske de har förlorat sitt jobb. Arbetsgivarna är ofta inte intresserade av en fortsättning, och när kvinnorna måste fly och gömma sig blir det svårt att fortsätta att arbeta. Det betyder att dessa kvinnor ofta har en tuff ekonomisk situation, och att då ge sig ut på den ordinarie bostadsmarknaden är svårt.

Många får inte heller tillräcklig hjälp av kommunen, vilket naturligtvis beror på att kommunen inte alltid prioriterar det tillräckligt högt. Kommunerna är dessutom hårt drabbade av bostadsbristen, och därför krävs en statlig bostadspolitik. Nu har det lämnats över till marknaden att lösa bostadsbristen. Konsekvensen blir att de som tidigare stod långt ifrån bostadsmarknaden i dag står ännu längre ifrån. Det byggs alldeles för få hyresrätter, vilket det framför allt finns behov av. Hyresrätt kan man efterfråga trots att man inte har fast jobb eller stor förmögenhet. Även om man inte får lån skulle man kunna bo i hyresrätt, men de få hyresrätter som byggs är framför allt sådana med höga hyror.

Ett av de mest akuta problemen för kvinnojourerna är att kvinnorna bor kvar längre perioder, även barn bor kvar, för att de själva inte hittar bostad och inte heller kommunerna. Därför tvingas kvinnojourerna säga nej till nya kvinnor som kommer och söker hjälp. Det är alltså en akut och alarmerande situation.

Som det sägs i interpellationen är det ett problem att kvinnojourerna varje år tvingas söka nya projektbidrag. Det blir en osäkerhet vad gäller finansieringen och anställningarna. Det är till stor del fråga om ideellt arbete, men det finns även en del som är anställda för att det ska finnas kontinuitet i verksamheten. Det slår hårt mot de drabbade familjer som inte bara flyr för sina liv utan dessutom tvingas bo långa perioder på kvinnojourer utan att få ett eget boende. Det är också brist på skyddade boenden.

Även om regeringen anslagit några miljoner räcker det inte på långa vägar. Vi måste ställa höga krav på kommunerna. Det borde vara en del i den ordinarie verksamheten. Det är inget extra. Det finns kommuner där det är de ideella kvinnojourerna som sköter verksamheten och skyddar kvinnor och barn, vilket egentligen borde vara kommunens grunduppdrag. Men det är också ett statligt ansvar att se till att människor känner sig säkra, oavsett vilken kommun de bor i. Bristen på bostadspolitik gör att kommunerna har en svår situation då det helt enkelt inte finns tillräckligt med bostäder, alltså bostäder med hyror som dessa familjer har råd med.

Jag hoppas att regeringen tänker till ett extra varv vad gäller dessa frågor och gör mer.

Prot. 2013/14:120
5 juni

Anf. 92 EVA OLOFSSON (V):

Herr talman! Jag vill börja med att instämma i det som Hillevi Larsson sade. Många kvinnor har fått avvisas från kvinnojourerna. Om vi tittar på Roks, en av de stora kvinnojourerna – vi har ju även SKR – ser vi att de förra året fick avvisa 2 212 kvinnor eftersom de inte hade plats. Det finns alltså en brist på platser. Det Roks tydligt pekar på är att de i många kommuner får mindre pengar. Behovet, trycket, har ökat men de har nu färre heltidsanställda och deltidsanställda då resurserna inte räcker till.

Därför måste någonting göras. Vänsterpartiet anser att man måste ta ett nationellt ansvar. Om kommunerna inte har ett eget ansvar är risken att de helt enkelt bara placerar kvinnor någonstans när de inte kan bo kvar hemma, någonstans där det inte finns stöd och kompetens att hantera våldsutsatta kvinnor och barn. Det är ingenting som man bara gör rakt av; det tror jag att vi alla kan vara överens om.

Det kvinnojourerna behöver är inte utvecklingsstöd, som statsrådet hänvisar till, utan de behöver ett basstöd så att de kan garantera god kvalitet, att det finns anställda som är tillgängliga hela tiden och att det finns resurser för stöd till barnen. Det har kvinnojourerna hela tiden lyft fram. Då räcker inte ytterligare 10 miljoner som statsrådet hänvisar till, eller de 13,4 miljonerna för 2014. Det räcker inte långt när pengarna ska fördelas på flera olika organisationer. Det handlar ju inte bara om kvinnojourerna utan även om brottsförebyggande organisationer, Brottsofferjouren och andra, som också ska ha av pengarna.

Det är som sagt inte utvecklingspengar kvinnojourerna behöver, utan de vill ha en stadig finansiering så att de inte behöver leva i otrygghet. Vissa jourer har fått läggas ned eftersom de inte klarat ekonomin. I stället för att ge stöd får man lägga ned en massa tid på att söka pengar. Den tiden skulle behöva läggas på de våldsutsatta kvinnorna och barnen. Vi i Vänsterpartiet har i vår budget ett förslag på ett nationellt basstöd på 200 miljoner kronor. Det tycker jag är det som behövs.

Mycket är på gång när det gäller mäns våld mot kvinnor, och det är positivt. Jag ser fram emot de konkreta förslag som ska komma från den nationella samordnaren. Det finns en grupp kvinnor som vi alltför sällan talar om och som bara i några få städer har rätt till stöd, och det är de papperslösa våldsutsatta kvinnorna. Dels kan de inte vända sig till rättsväsendet för då kan de bli utvisade, dels har de ingen som betalar för dem och inte heller har de egna pengar. Dessutom lever dessa kvinnor i en situation där de som vill utnyttja dem vet att de kan göra det utan att bli åtalade eller dömda. De vet att kvinnorna inte vågar anmäla dem. Jag skulle gärna vilja höra ministern säga att vi måste se till den gruppen, för vi är skyldiga att ge alla kvinnor skydd oavsett om de är papperslösa, medborgare i Sverige eller bara vistas här.

Vi i Vänsterpartiet är glada att vi under den här mandatperioden fått igenom fyra av våra krav på det här området, trots att vi är ett oppositionsparti. Ett av kraven har blivit lag. Det hela började hos en jurist vid Hyresgästföreningen i Göteborg som hade ett ärende med en våldsutsatt kvinna som blev vräkt. Frågan har vandrat vidare och nu blivit en lag om

Svar på
interpellationer

stärkt besittningsskydd för den som blivit våldsutsatt. Vi har förslaget om att man får hjälp med att hämta sina saker när man flytt hemifrån, vi har det långsiktiga strategiska stödet för det hedersrelaterade arbetet och förslaget hur vi på ett bättre sätt ska kunna jobba med våldtäktsfrågor så att processen från anmälan så småningom leder till dom. Det är fyra förslag som gått igenom, och det är vi glada för.

Anf. 93 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Interpellanten säger att han hade velat debattera med Fredrik Reinfeldt. Men Per Bolund är en erfaren riksdagsledamot och vet hur det här fungerar. Det är det statsråd som har ansvar för frågan som besvarar interpellationen. Så fungerar det alltid.

Det löfte som Fredrik Reinfeldt ställde ut i jultalet har infriats genom att vi tillfört mer resurser. Det här har varit en prioriterad fråga för hela regeringen sedan vi tillträdde. Ungefär 1 miljard kronor lades i samband med de första handlingsplanerna. Det är väldigt mycket pengar. Det har varit en samordning mellan flera departement. Precis som ni beskriver är det en komplex frågeställning, där inte hela lösningen finns på ett enda departement. Det krävs samarbete över departementsgränserna och insatser på flera olika områden. Därför har det också skett mycket samarbete.

Detta är ett gigantiskt samhällsproblem, och jag kan bli förtvivlad över att vi år 2014 inte har kommit längre med frågan. Kanske är det så att öppenheten har ökat kring problematiken, att det inte är lika tabubelagt och att anmälningsbenägenheten har ökat. Vi kan hoppas på det, men vi vet inte säkert. Jag tror att mörkertalet fortfarande är mycket stort. Det är bekymmersamt, och naturligtvis måste vi arbeta mycket med den lösning som är hållbar mer långsiktigt, nämligen att få män att sluta slå och vice versa; ibland är det också män som är utsatta.

Att våld i nära relationer är ett stort samhällsproblem är vi fullständigt överens om. Det är också därför vi har varit angelägna om att ta vara på goda idéer i det förbättringsarbete som vi har gjort varje år under vår regeringsperiod.

Vi är angelägna om att det blir en bra verksamhet överallt. I dag kan vi se att den är av skiftande karaktär. Det finns kommuner där det fungerar mycket bra, och det finns kommuner där det fungerar betydligt sämre. Vår målsättning med att ha utvecklingspengar, att börja mäta kvaliteten och att ha indikatorer för mätning är att få en mer likvärdig verksamhet. Kommunerna ska stödjas genom att de får vägledning i sin hand, framtagna av Socialstyrelsen, till ett förbättringsarbete.

Allt det här syftar till en förbättrad verksamhet för kommunerna, som är ytterst ansvariga, men också för kvinnojourerna. Det är därför vi ökar stödet direkt till kvinnojourerna, och det är därför det har ökat vid ett flertal tillfällen under mandatperioden.

Ni från Socialdemokraterna och Miljöpartiet står här och låter som att ni har satsat väldigt mycket pengar, men när jag tittar i era budgetar kan jag inte se att ni skulle ha lagt några stora pengar på det här området, även om det låter så på er när ni står i talarstolen. Jag såg till exempel att Miljöpartiet omvandlar 15 miljoner inom rättsväsendet för att utbilda polis, åklagare och domare, men det är en omfördelning inom området. Det är egentligen de pengar jag hittar från er. Om det finns andra pengar, Per Bolund, vore det intressant att få höra det.

Det här är ett stort samhällsproblem, och det är därför regeringen har arbetat på ett långsiktigt sätt med att förbättra kvaliteten och likvärdigheten och markant öka resurserna på området.

Prot. 2013/14:120
5 juni

Anf. 94 PER BOLUND (MP):

Herr talman! Det är glädjande att vi åtminstone är överens om problembeskrivningen. Det här är ett stort problem, och dagens situation är inte acceptabel. Vi från Miljöpartiet är dock av den starka uppfattningen att det inte räcker att man bara ser på problemet. Man måste också vidta tillräckliga åtgärder för att möta det. Och det är väl det som är ursprunget till min interpellation.

Vi och andra som lyssnade på Fredrik Reinfeldts jultal fick ett hopp om att man skulle vidta kraftfulla åtgärder som skulle leda till att problemet minskade, till att alla de kvinnor som drabbas av våld i nära relationer skulle få skyddat boende, skulle få hjälp, skulle få det stöd som de är i så enormt behov av för att kunna fortsätta sina liv. Andan var att man skulle vidta kraftfulla åtgärder för att förbättra situationen. Vi skulle inte behöva stå ut med rådande situation.

Då blir vi såklart besvikna från Miljöpartiets sida när vi ser att antalet kvinnor som nekats plats på skyddat boende tvärtom ökat mellan 2012 och 2013. Det är en utveckling som går åt fel håll. Det kan knappast ses som ett svar på det som statsministern uttryckte i sitt jultal. Utvecklingen går tvärtemot andan i hans tal.

Varenda kvinna som nekats plats på ett skyddat boende när hon har behov av det löper en enormt stor risk att drabbas av hårt våld. Dessutom kan hennes liv vara i fara. Vi måste se till att det finns resurser som gör att de här kvinnorna, som hör till de mest utsatta i vårt samhälle, får det skydd och den hjälp som de behöver. Men när jag tittar på statistiken blir det uppenbart för mig att det inte är så i dag.

Då hjälper och räcker det inte att man som minister säger att man är förtvivlad över situationen. Den här regeringen har ändå suttit vid makten i åtta år. Man har haft åtta år på sig att förbättra situationen och vända utvecklingen. Det kan jag tyvärr inte se att man skulle ha gjort, och jag kan inte heller se att de resurser som ministern pratar om i sitt svar skulle vara tillräckliga för att lösa problemen.

Jag tycker också att det finns många verksamheter i vårt samhälle som kan skötas genom ansökningsförfaranden. Man ansöker om att få pengar för att driva viktiga projekt som drivs under en period och sedan kan avslutas. Men här är det fråga om grundläggande verksamhet som handlar om att skydda kvinnor som drabbas av våld. Tyvärr är det inte så mycket som pekar på att det problemet skulle upphöra under de närmaste åren. Tyvärr kommer det problemet att finnas kvar i vårt samhälle under ganska lång tid framöver. Även om vi måste jobba enormt aktivt med förebyggande arbete, med att ändra lagstiftningen, till exempel genom en samtyckeslagstiftning, och med massor av andra åtgärder kommer problemet att finnas kvar. Det kommer att fortsätta att finnas kvinnor som är utsatta för våld i nära relationer, och de kommer att fortsätta att behöva trygghet. Därför lämpar sig inte den här verksamheten för att man hela tiden ska hålla på med ansökningsförfaranden, försöka söka pengar och hoppas på att man får pengar så att man kan fortsätta sin verksamhet nästa år. Det skulle behövas ett fast anslag.

Svar på
interpellationer

Här kan jag lugna ministern, som ställde en direkt fråga. Vi har i vår budget avsatt 52 miljoner kronor för att se till att man får ett basanslag som riktar sig till kvinnojourer men även till kvinnor med utländsk bakgrund, kvinnor som inte har uppehållstillstånd i Sverige och kvinnor som drabbas av hedersvåld, som också är en särskilt utsatt grupp.

Det som regeringen har gjort och de resurser som har skjutits till driver såklart inte åt fel håll, utan det är ett värdefullt tillskott. Men regeringen vägrar att se behovet av den riktiga stabiliteten, den riktiga tryggheten i verksamheten. Man ska kunna känna trygghet i att pengarna kommer att finnas där nästa år, nästnasta år och nästnästnasta år. Verksamheten ska inte hela tiden vara i riskzonen att försvinna därför att pengarna kan dras in vid nästa ekonomiska problem.

Jag hoppas att ministern tänker om och är beredd att anslå pengar för att ge ett basanslag till Sveriges kvinnojourer.

Anf. 95 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Den här frågan handlar inte bara om exakt hur mycket pengar som anslås. Det handlar också om hur dessa pengar ska sökas. Där är ett problem i dag att man får ansöka varje år och att det är projektanslag. Man kan inte planera verksamheten på lång sikt, och eventuella anställda kan inte planera sin framtid. Man vet aldrig från år till år om verksamheten kommer att minskas eller till och med tvingas lägga ned. Det här är vansinnigt, med tanke på att det är en grundläggande verksamhet, speciellt i de kommuner där det är de ideella kvinnojourerna som tar hand om det här och där kommunen inte gör så mycket eller inte gör något alls. Då borde man inte behöva leva under de här osäkra omständigheterna. Det är det här som borde ändras, både på kommunal nivå när det gäller projektanslag och på statlig nivå när det gäller de anslag man kan få på området. Det borde vara en längre planeringsperiod.

Bostadspolitiken kan vi inte heller komma ifrån. Även om man skulle ge mer pengar till kommunerna kan de inte trola fram bostäder. Byggs det inte finns det inga bostäder att tillgå. Här behövs stimulanser för att få i gång byggandet av hyresrätter med rimliga hyresnivåer, för de byggs inte av sig själva. Marknaden löser inte det här. Det finns också ett stort renoveringsbehov i miljonprogramsområdena. Det finns lägenheter som har sanitära olägenheter och som blir alltmer oboeliga eftersom underhållet är eftersatt och renoveringarna inte görs. Det här riskerar i framtiden att leda till att detta bestånd inte finns att tillgå därför att det är fullständigt förfallet. Regeringen måste göra någonting och se till att det tillkommer statliga anslag på det här området.

Avslutningsvis: Eftersom så många av de här kvinnorna är sjukskrivna, lever under väldigt knappa omständigheter och till och med riskerar utförsäkring måste också sjukförsäkringen ses över för att öka deras möjligheter att klara sig.

Anf. 96 EVA OLOFSSON (V):

Herr talman! Jag tänker ställa två frågor till ministern. Den första gäller papperslösa kvinnor. Vi kan själva tänka oss hur det är att leva utan att ha någon reguljär inkomst, kanske med sin familj och sina barn och kanske med en man som utsätter en för våld. Det handlar om att de måste

fly från den mannen, att hålla sig gömda för polis och annat och att inte ha någon inkomst. Det är en oerhört utsatt situation.

En annan situation kan vara att de försöker försörja sig på något sätt. Den som anställer dem och kanske betalar bara några kronor i timmen använder sin maktposition för att våldta eller utnyttja kvinnan sexuellt. Kvinnorna vet inte vad de ska göra. Jag vill ställa en rak fråga. Är ministern beredd att titta på situationen så att även papperslösa våldsutsatta kvinnor kan få skydd?

Den andra frågan handlar om basstödet till kvinnojourerna. När vi diskuterar med kvinnojourerna själva är de väldigt tydliga. Det är inte projekt pengar eller utvecklingspengar som de vill ha. De vill ha ett grundstöd så att de vet att de kan bedriva sin verksamhet. Det blir ännu mer accentuerat när de får avvisa kvinnor för att det inte finns platser. De får ha mindre personal fast trycket ökar och lever i osäkerheten att de inte kan planera verksamheten framåt.

Vi i Vänsterpartiet tycker att det är självklart att ha ett nationellt basstöd. Vi har avsatt 200 miljoner till det som kan vara en trygg bas. Sedan ska kommunerna ta sitt ansvar ovanpå. Vi ska inte glömma att kvinnojourerna har en väldigt viktig roll för de kvinnor som är våldsutsatta som inte går till socialtjänsten utan vänder sig direkt till en kvinnojour. De skulle inte ha vänt sig dit om de var tvungna att gå vägen över socialtjänsten. Där spelar kvinnojourerna en väldigt viktig roll.

Anf. 97 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Det är ganska mycket vi är överens om även om det kanske inte låter så i debatten. Vi är fullständigt överens om beskrivningen av detta som ett stort samhällsproblem och att åtgärder behövs. Låt mig ändå understryka följande, i kontrast till vad Per Bolund säger. Han beskriver att vi har en regering som inte har brytt sig om frågan. Det är inte sant.

Titta på vilket arbete vi har gjort och hur många förbättringsåtgärder som har införts. Titta på den miljardsatsning vi har gjort på området där vi har fått departementen att samarbeta. Det borde vara värt ett erkännande. Regeringen har arbetat mycket aktivt med det som vi ser som ett stort samhällsproblem.

Vi har tillfört mer resurser och gett kommunerna chans att få ta del av den senaste kunskapen. Vi har också förmedlat senaste kunskapen till kvinnojourerna. Det beror på att vi ser att kvaliteten på verksamheterna ser olika ut i kommunerna. Varje kvinna behöver mötas av en verksamhet som håller en hög kvalitet. Det vill vi säkerställa. Här har vi mycket av kunskap och kompetens hos kvinnojourerna. Men ibland fattas det saker i dokumentationen. Vi måste säkerställa att det finns en rättssäkerhet i verksamheten.

Vårt förbättringsarbete fortsätter. Det är precis därför som vi har tillsatt en samordnare för att titta över det. Hur ska vi möta frågan om våld i nära relationer framöver? Jag är övertygad om att vi måste göra väldigt mycket mer när det gäller att få män att sluta att slå och sluta utöva miss-handel mot kvinnor och också vice versa. Det förekommer också, låt mig säga det en gång till.

Den delen är alldeles för outvecklad. Vi har gjort en skanning av om det finns idéer att hämta i andra länder. Det är ganska tomt på idéer. Vi har haft en utredning som har tittat på det eftersom vi är så angelägna om att hitta en långsiktig lösning på problematiken. Det är där den bästa lösningen finns. Det är den som vi verkligen måste söka efter. Vi måste se till att den typen av vård och behandling för den som slår finns på plats överallt i landet. Det är väldigt angeläget.

Ni vet precis som jag att vi alldeles snart får en rad förslag i vår hand från vår nationella samordnare. Egentligen kanske det hade varit bättre att vi hade haft den här debatten några veckor senare när vi vet hur den förslagskatalogen ser ut. Den har vi bett om för att kunna arbeta vidare med frågan.

Vi är inte framme vid något slutgiltigt mål för detta. Här krävs det ett kontinuerligt förbättringsarbete på många fronter. De förslagen får vi om några veckor. Då ska vi ta ställning till dem och börja arbeta med dem. Jag är säker på att det kan vara till stor hjälp för alla politiska partier att få en bra kartläggning och uppdatering av hur situationen i landet ser ut men också bra och analyserade förslag på hur man kan gå vidare.

Jag väntar med spänning på vad samordnaren ska komma fram till, men säg inte att regeringen inte har gjort något. Vi har gjort enormt mycket på området.

Anf. 98 PER BOLUND (MP):

Herr talman! Till att börja med vill jag säga till Maria Larsson att det jag sade i mitt anförande var att regeringen har tagit steg. Som vi ser det är de stegen inte tillräckligt omfattande för att lösa problemet. Vi bryr oss mer om verkligheten och de problem som finns och fortfarande finns kvar och som måste få en lösning än om att berömma regeringen.

Vi har självklart, precis som jag sade tidigare, ingenting emot att man tar steg åt rätt håll. Det är någonting som vi stöder. Men vi är ett otåligt parti. Vi vill att det ska hända mer. Vi vill att alla kvinnor som utsatts för våld i nära relationer ska få den hjälp och det stöd de behöver.

Jag håller med ministern om att vi har stora förhoppningar om att det kommer att komma nya förslag. Vi behöver arbeta på många fronter, och vi behöver få fler metoder. Vi behöver använda alla verktyg som finns i verktygslådan för att lösa problemet.

Det handlar om det långsiktigt förebyggande arbetet som självklart är grunden. Men vi kan inte därmed glömma bort dem som i dag, här och nu, utsätts för våld i vårt samhälle i nära relationer. De hamnar i en enormt besvärlig och livshotande situation i många fall. Vi måste se till att vi har tillräckliga åtgärder för att ge de kvinnorna det skydd och den trygghet som de förtjänar och har rätt till.

Ministern säger att vi borde ha debatterat detta om några veckor. Det gör jag väldigt gärna. Vi tycker att detta är en fråga som måste debatteras om och om igen och som hela tiden måste läggas upp på bordet och diskuteras. Problemet är så allvarligt att vi aldrig någonsin får glömma bort det.

Jag vill avsluta med en tydlig fråga till Maria Larsson. Det är egentligen grunden i min interpellation. Att röra sig med små steg åt rätt håll är inte fel, men det är inte tillräckligt. Min fråga är: Hur länge ska vi behöva vänta innan alla kvinnor, varenda kvinna som utsätts för våld i nära relat-

ioner och behöver trygghet, vård och skydd, också ges den trygghet, den vård och det skydd som de behöver och förtjänar?

Prot. 2013/14:120
5 juni

Anf. 99 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Den fråga som Per Bolund ställde är naturligtvis en omöjlig fråga att besvara. Ambitionen är att varje kvinna ska kunna få vård, hjälp och stöd när de behöver det. Det är därför vi gör vårt förbättringsarbete. Men jag tror inte att Per Bolund heller skulle kunna svara på frågan.

Samhällsproblemet är i dag omfattande. Det är alldeles för stort. Men målet är att våld inte ska utövas i nära relationer. Det är mitt främsta mål. Det ska inte hända över huvud taget. Vi ska ha en bra beredskap för att kvinnorna ska kunna få stöd och hjälp. Men vi måste inrikta väldigt mycket arbete på att få män att sluta slå. Jag är lite bekymrad över att ingen av er i interpellationsdebatten har tagit upp den aspekten i någon större utsträckning. Jag vill återkomma till det.

Väldigt mycket av vårt fokus hamnar med rätta på att ge stöd och hjälp i en utsatt situation. Det måste finnas på plats. Men låt oss inte glömma att vi måste arbeta långsiktigt med problemet och se till att våld i nära relationer upphör för kvinnornas skull men också för barnen som finns i relationerna. De tar livslång skada. Det vet vi. Det kan vi se av barns berättelser. Det är förskräckande vilken skada det åstadkommer. Vi fick bland annat i radion i morse exempel på det. Jag tror att vi alla blir berörda av den typen av berättelser. Det är därför vi arbetar så aktivt med detta samhällsproblem.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2013/14:468 om hemtjänstpersonalens arbetsmiljö

Anf. 100 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Eva Olofsson har frågat mig vad jag avser att göra för att förändra förhållandena till det bättre för hemtjänstens personal.

Det är nedslående att Arbetsmiljöverkets jämförelse av verksamheterna hemtjänst och teknisk förvaltning visar att arbetsmiljön är betydligt sämre inom hemtjänsten. Dock framkom det i Arbetsmiljöverkets uppföljning i kommunerna att det finns en ambition att göra förändringar i de grundläggande förutsättningarna för arbetsmiljön.

Arbetsgivaren har ansvar för personalens arbetsvillkor. Ett väl fungerande ledarskap är i sammanhanget en viktig komponent i att skapa god arbetsmiljö och goda arbetsvillkor för personalen. Ett strukturerat ledarskap som ger personalen möjlighet att stärka sin kompetens och som främjar evidensbaserade metoder och arbetssätt ger också bättre förutsättningar till minskad stress.

Regeringen bidrar till kompetensstärkande insatser för såväl ledare som personal genom ledarskapsutbildningen för chefer i äldreomsorgen och Omvårdnadslyftet för baspersonalen. Den nationella ledarskapsutbildningen startade i höstas. Över 600 chefer har slutfört den första del-

*Svar på
interpellationer*

kursen, och till den nya kursstarten i januari var över 400 ledare anmälda. Omvårdnadslyftet infördes 2011 och syftar till att stärka såväl den grundläggande som den specialiserade kompetensen bland personalen. Sedan januari 2013 innefattas även personal som arbetar med personer med funktionsnedsättning med stöd av socialtjänstlagen. Hittills har ca 10 000 personer påbörjat en utbildning inom ramen för satsningen.

Vi kan konstatera att insatserna börjar visa resultat. Enligt Socialstyrelsen har andelen personal med grundläggande utbildning för vård och omsorg ökat från 76 procent år 2008 till 86 procent 2013 i särskilt boende och från 67 procent till 75 procent när det gäller hemtjänst.

Regeringens satsning på de mest sjuka äldre som omfattar sammanlagt 4,3 miljarder kronor syftar bland annat till att stimulera ett systematiskt förbättringsarbete. Exempelvis bidrar satsningen på kvalitetsregister till att ge personal goda förutsättningar och bättre verktyg för att utveckla och utföra sitt arbete.

Regeringen gav år 2011 Arbetsmiljöverket i uppdrag att synliggöra och förbättra kvinnors hälsa i arbetslivet. Rapporten som Eva Olofsson refererar till är genomförd inom ramen för regeringens treåriga satsning. I slutändan är det dock arbetsgivarna som måste vara aktiva i att skapa förändrings- och förbättringsarbete som ger synliga resultat i arbetsmiljön för de anställda.

Anf. 101 EVA OLOFSSON (V):

Herr talman! Jag interPELLERADE statsrådet Maria Larsson just för att jag ville veta vad hon och regeringen vill göra med resultatet från den undersökning som man själv har gett Arbetsmiljöverket i uppdrag att göra. Nu har de visat på problemen.

Tyvär kan jag konstatera att svaren handlar om en del saker som kanske mer indirekt eller inte alls påverkar sjukskrivning, arbetsvillkor och stress. Statsrådet lägger ansvaret på arbetsgivaren och kommunerna. De har ett stort ansvar, men jag anser att det också finns ett nationellt ansvar i de här frågorna.

När det ser ut så här när det gäller arbetsvillkoren för hemtjänstens personal drabbas också de äldre. När personalen i hemtjänsten är stressad, när de äldre får mindre hjälp än vad de ska enligt sin biståndsbedömning, när det är stor omsättning på personalen därför att sjuktal och arbetsskador ökar får de äldre mindre möjligheter att påverka sina insatser och sin vardag.

Detta är också en av de viktigaste jämställdhetsfrågorna – kvinnors arbetsvillkor i kvinnodominerade jobb. Vi kan se att det snarare har gått mot försämringar än förbättringar under de senaste åtta åren.

Man har jämfört hemtjänsten, som är kvinnodominerad, med tekniska förvaltningar, som är mansdominerade. Då kan man se att arbetssituationen inom hemtjänsten är mer pressad. Medarbetarna upplever i större utsträckning att arbetskrav och arbetsbelastning är ett arbetsmiljöproblem. Man kan också se att cheferna i hemtjänsten har mycket mer underställd personal och att de i liten grad kan vara närvarande chefer om man jämför med cheferna inom teknisk verksamhet.

Det är många fler inom hemtjänsten än inom den tekniska förvaltningen som upplever sömnproblem, hjärtklappning och nedstämdhet

kopplade till jobbet. Det är fler inom hemtjänsten som känner att de inte kommer att orka jobba till pensionen.

Arbetsmiljöverket lyfter fram en viktig fråga när de säger att det dessutom finns en skillnad: Hemtjänsten jobbar med människor. Det är människor som personalen ska ta hand om, medan den tekniska verksamheten har fokus på materiella objekt. Det kan många gånger göra det mycket mer komplicerat att klara hemtjänstens verksamhet.

Innan jag glömmer det tänkte jag påminna statsrådet Maria Larsson om att om statsrådet har någon fråga angående min hemstad Göteborg kan hon denna gång ställa frågan medan jag har något inlägg kvar. Så brukar inte statsrådet göra, utan hon tar det i sitt slutinlägg. Och då får inte jag säga något.

Vänsterpartiet ser detta tydligt som något där vi behöver göra nationella satsningar. Som har lyfts fram i många sammanhang är detta en fråga som innehåller flera olika delar, men resursfrågan är en stor del. Man har på olika sätt försökt hålla nere kostnaderna i kommunen, och man har inte satsat tillräckligt mycket pengar. Ett argument som man ständigt får höra är: Vi borde ha heltider, fasta tjänster och arbetsvillkor som motsvarar dem inom teknisk förvaltning, men det har vi inte råd med. Men man har råd med det i de mansdominerade jobben.

Vänsterpartiet tycker att man behöver öronmärka pengar till äldreomsorgen nationellt. Vi har en hemtjänstmiljard som vi har öronmärkt. Vi vill se till att heltid blir verklighet och att otrygga timanställningar ska begränsas. Vi har en tioårig fortsatt kompetenssatsning med utbildningsvikariat. Jag vill gärna höra vad statsrådet Maria Larsson har för framtidsförslag för att lösa detta, och inte vad statsrådet har gjort.

Anf. 102 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Den kommunala verksamheten är mångfasetterad. Det är en viktig rapport som Arbetsmiljöverket har kommit fram med på regeringens uppdrag. Vi vill ge den kunskapen ut till kommunerna genom att jämföra verksamheter som är tydligt mansdominerade och kvinno-dominerade. Jag skulle önska att skillnaderna inte fanns. Jag tror att om den fackliga aktiviteten hade sett annorlunda ut för kvinnors möjligheter i den kommunala sektorn skulle vi inte ha haft så stora skillnader. Här finns det mer att önska.

Jag vill dock inte lyfta ansvaret från kommunerna, som Eva Olofsson antyder att hon vill göra. Hon säger att det borde vara ett större ansvar för staten. Men vill hon förstatliga äldreomsorgen? Är det detta hon säger? Arbetsgivaransvaret ligger på kommunerna. Vi vill från statens sida bidra till att stödja kommunerna, och det är det vi har gjort. Det finns mer pengar i äldreomsorgen i dag än det gjorde när vi tillträdde. Det har ökat från 80 miljarder till 100 miljarder. Det är både kommunerna och staten som har tillfört dessa pengar. Det är fler anställda i äldreomsorgen i dag än det var när vi tillträdde.

Eva Olofsson radar upp en rad saker och säger att detta drabbar också de äldre. Nej, det kan vi inte riktigt se när det gäller nöjdhetsundersökningar hos de äldre. De äldre har faktiskt blivit mer nöjda under tidens gång. Men jag håller med Eva Olofsson om att det måste satsas på bra arbetsvillkor för äldreomsorgens personal. Kontinuitet i verksamheterna

– att det är samma person som kommer och som sedan finns kvar – är betydelsefullt för vilken kvalitet man upplever från de äldres sida.

Därför gör kommunerna klokt i att se till att skapa goda villkor inte bara för den tekniska personalen utan också för äldreomsorgens personal.

Vi kan ge stöd till kommunerna, men det är arbetsgivaren som måste ta ansvaret. Så fungerar det i de flesta verksamheter, och jag tror att det är en riktig ordning som bör behållas här.

Anf. 103 EVA OLOFSSON (V):

Herr talman! Självklart kan inte stat, regering och riksdag ta över arbetsgivaransvaret fullt ut. Det finns hos kommunerna och Sveriges Kommuner och Landsting. Motparten är naturligtvis facket.

Man kan dock ta ett betydligt större nationellt ansvar i dag. Man kan fundera över varför det går på skolområdet. Varför kan man till exempel säga att vi ska ha fler lärare och mindre skolklasser? Varför kan man diskutera utrymme för lärarnas ökade löner? Varför kan man diskutera att inrätta karriärvägar för lärare etcetera? Men inom äldreomsorgen går det inte. Man kan konstatera att det går inom ett område, men inte inom ett annat. Vi tycker att det går på äldreomsorgens område också.

När det gäller mer resurser kan jag säga att anhöriga tar hand om mer i dag när det gäller äldre än tidigare. Det beror inte på att äldreomsorgen gör mycket mer i dag än förut utan på att man ligger mycket kortare på sjukhus, man kommer snabbt hem och färre bor på äldreboende i dag än förut. I dag har man människor med mycket större omsorgsbehov i hemtjänsten, men man har inte fått resurser i förhållande till antalet äldre och omsorgsbehoven så att man kan klara detta.

Det är inte bara en rapport som har kommit sedan jag skrev interpellationen, utan flera. Häromdagen kom en rapport som talar om att arbets-skadorna ökar, speciellt inom det område vi diskuterar: vård och omsorg. Tunga lyft, stress och påfrestande relationer lyfts fram som orsaker. Vi har sjukfrånvaroutvecklingen 2010–2013. Var ligger de högsta sjuktalen? Jo, hos dem som jobbar inom detta område. Sjukskrivningstalen ökar.

Kommunal kom med en rapport nu i veckan där de jämför anställningsvillkor och löner i privat och kommunalt driven äldreomsorg. De slår håll på den borgerliga myten att man genom fler arbetsgivare och privatisering skulle få bättre anställningsvillkor och högre löner.

Fredrik Reinfeldt sade i regeringsförklaringen: ”Med fler arbetsgivare att välja på läggs grunden för bättre arbetsvillkor och bättre löneutveckling i offentlig sektor.”

Kommunal har tittat på SCB och arbetskraftsutvecklingen och gjort en stor enkät bland sina medlemmar. Man ser att hos privata utförare ligger andelen som jobbar deltid och andelen timanställda högre, och andelen som jobbar deltid och vill få en heltid men inte har fått det är 11 procent högre hos privata utförare än inom kommunal verksamhet. Lönerna är något lägre och lönespridningen större, men den går ned.

Den lösning Fredrik Reinfeldt och regeringen har haft har inte förbättrat arbetsvillkoren för kvinnorna. Då måste vi naturligtvis hitta andra vägar. Vi har aldrig trott på detta. Jag ser det som en del i att det i dag finns företag utan kollektivavtal, där man inte kan vara säker på att gällande försäkringar finns, och företag som har väldigt mycket timanställningar och deltider, vilket har lett till en försämring.

Många kommuner har pressat ned hemtjänstens kostnader mycket. När man har gått ut och lagt ersättningstimmen till privata utförare och kommunen har man också passat på att tänka att det skulle bli lite billigare. Utifrån det har arbetsvillkoren tryckts tillbaka.

Vi kan också se att det finns några man jobbar hos som man är mer nöjd med – de ideella utförarna. Det tycker jag är spännande, och det är en utmaning för kommunerna. Personalen tycker att de har mer delaktighet och kan påverka mer. Jag skulle vilja veta vad ministern vill göra för att förändra den verklighet vi nu ser, med ökade sjuktal och arbetsskador och dåliga arbetsvillkor i hemtjänsten.

Anf. 104 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Det är en viktig arbetsgivarfråga att se till att man har en frisk personal. Det är bra för den enskilde men också lönsamt för kommunerna.

Dagens Samhälle hade en intressant artikel där de visade vad sjuktagen kostar för kommunerna. Det är ganska alarmerande siffror, och det är ett stort mänskligt lidande.

Jag menar att väldigt många chefer i äldreomsorgen har alldeles för många medarbetare. Jämfört med den organisation som finns på den tekniska sidan skiljer det mycket.

Eva Olofsson får allt inom äldreomsorgen att låta bedrövligt. Men låt oss inte glömma att vi faktiskt har rankats som världens bästa land att åldras i. Någonting måste ändå fungera, även om det inte låter så på Eva Olofsson.

Jag vill dock understryka och hålla med om att det finns en stor förbättringspotential när det gäller personalens villkor, så att vi kan säkerställa att vi har personal i framtiden.

Vi har visst varit med och byggt de karriärvägar som ni aldrig medverkade till att de blev byggda. I dag finns det specialiseringsutbildning för undersköterskor. I dag finns det en ledarskapsutbildning på plats för äldreomsorgens chefer. Det kom ni aldrig fram till när ni hade inflytande på regeringsmakten. Stå inte här och säg att vi inte har gjort något, Eva Olofsson! Vi har gjort väldigt mycket.

I dag finns möjligheten att driva egen verksamhet. Det vill Eva Olofsson ta bort. Att lägga ut verksamheten på en annan utförare kostar inte mer för hemtjänsten. Lagstiftningen – LOV – ger samma ersättning till alla som den kommunala verksamheten kostar. Det är samma pengar, Eva Olofsson, och det är lika villkor som gäller.

Jag tror att både Eva Olofssons och mina partikamrater i många kommuner driver exempelvis möjligheten till heltidstjänst om man så önskar.

Eva Olofsson refererar till de senaste dagarnas debattartiklar. Det har kommit en rapport från Kommunal. Det som presenteras i den rapporten stämmer inte överens med det som under ganska många år har presenterats i form av Jobbhälsobarometern från Svenskt Kvalitetsindex.

År efter år uppges där att privat anställda är mer nöjda med arbetsbelastning, arbetsledning och möjlighet att utvecklas i arbetet. De tycker också att deras kompetens tas till vara i högre utsträckning och att de har goda möjligheter att påverka hur arbetet ska utföras. De är även nöjdare med lönen än kollegerna i offentlig regi. Det är vad Svenskt Kvalitetsindex kommer fram till år efter år.

Anf. 105 EVA OLOFSSON (V):

Herr talman! Jag skulle vilja att Maria Larsson kommenterar att sjuktalet är högst i denna grupp, att sjuktalet och arbetsskadorna ökar samt det som Arbetsmiljöverket rapportar, nämligen att många känner att det är så pressat och stressat att de mår dåligt och inte kommer att orka jobba fram till pensionen.

Jag tycker att detta är allvarliga signaler som vi måste reagera på. Jag tar Kommunals rapport på stort allvar. När vi tittar på denna uppgift vet vi att det i dag finns fler deltid och osäkra timanställningar. Att ha en otrygg anställning och inte veta om man kan försörja sig själv ger inte trygghet eller inflytande och gör inte att man trivs bättre på jobbet.

Jag tycker också att ministern hoppar över resursfrågan. Statsbidragen till kommuner och landsting har inte räknats upp. Man har missat 2 ½ miljard. Det behöver göras många insatser och en fortsatt långsiktig kompetenssatsning – vi föreslår tio år med utbildningsvikariat. Kommer ni att ha som löfte i valrörelsen att fortsätta den kompetenssatsningen?

Genom att satsa på en hemtjänstmiljard hjälper vi till nationellt att leva upp till att tid och personkontinuitet är de viktigaste kvalitetsfaktorerna. Det tycker vi är en väldigt bra satsning. Jag är helt säker på att vi måste satsa mer resurser på äldreomsorgen därför att den är underfinansierad i dag.

Det finns ett värde i att kommunerna tar sitt ansvar, men det är oerhört viktigt att vi också gör det nationellt härifrån. För det handlar om en bra omsorg för de äldre men också om att människor ska orka och vilja jobba inom äldreomsorgen framöver.

Anf. 106 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Att diskutera med Vänsterpartiet är ganska förutsägbart, för de säger i varje debatt: Mer resurser! Mer resurser!

Det kan vara en lösning som är befogad i vissa kommuner men kanske inte i alla. Det är inte heller så att man ser omedelbara samband när man tittar på kvaliteten och vad de äldre själva tycker om kvaliteten utifrån hur mycket resurser som är satsade. Det handlar också om hur man använder resurserna och hur man använder och organiserar personalen för att tillvaron ska vara mindre stressad.

Jag hävdar att det systematiska kvalitetsarbete som vi har infört som arbetssätt på väldigt många ställen med statligt stöd har underlättat tillvaron för många arbetare i äldreomsorgen. Det är vad de säger själva. Genom att arbeta på ett systematiskt sätt får de plötsligt mer tid över för att umgås med de äldre. BPSD-registret är ett exempel där jag får många sådana signaler.

Sjukfrånvaron är olycklig; jag tycker också det. Mer måste göras för att minska sjukfrånvaron och konstatera vilka nycklarna är för att göra det. Men låt oss också titta på de regionala skillnaderna. Låt oss vara aktiva, både vi som kristdemokrater och ni som vänsterpartister ute i kommunerna, för att vrida och vända på den frågan och titta på vad som behöver göras på den kommunala nivån.

När det gäller vallöften kommer vi att återkomma till dem så småningom, men det är inget jag kommer att presentera i dag.

Anf. 107 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Herr talman! Gunilla Svantorp har frågat mig vilka initiativ jag avser att ta för att inte människor ska behöva läsa om det de en gång redan har läst. Hon har också frågat mig hur jag avser att arbeta för att den nya reformen ska harmonisera med tanken om det livslånga lärandet där man bygger på sina kompetenser utifrån det man redan har med sig i bagaget. Frågorna ställs med anledning av övergången till nya kurs- och ämnesplaner inom kommunal vuxenutbildning.

Den 1 juli 2012 började den nya skollagen tillämpas på komvux. Samtidigt infördes nya och reviderade kurs- och ämnesplaner. För att underlätta införandet beslutades om övergångsregler där slutbetyg enligt det äldre regelverket fortfarande kan utfärdas under en övergångsperiod. Enligt bestämmelserna får slutbetyg utfärdas senast den 1 juli 2015. Därefter ska slutbetyg inom komvux helt ersättas av gymnasieexamen, precis som inom gymnasieskolan.

Jag kan dock försäkra att betyg enligt de gamla kursplanerna kommer att vara användbara även efter den 1 juli 2015, då de kan ingå i en gymnasieexamen enligt en omvandlingstabell som Statens skolverk har upprättat. Dessutom presenterar samma myndighet i dagarna en kompletterande omvandlingstabell som särskilt riktar sig till komvux. Båda dessa tabeller är resultatet av ett långt och gediget arbete.

Gamla och nya kurser är inte alltid identiska, och i dessa fall kan elever behöva komplettera sin tidigare utbildning med nya kurser eller delkurser. Att innehållet i utbildningar förändras över tid är helt naturligt, inte minst eftersom kraven inom yrkeslivet ständigt förändras. Ingen elev ska dock behöva läsa om kurser med samma innehåll som man redan har läst.

Herr talman! Regeringen har inte för avsikt att skjuta fram sista datum för utfärdande av slutbetyg inom vuxenutbildningen. Det är ofta rimligt att använda sig av övergångsregler, men det är inte rimligt att göra dem permanenta. Jag kommer dock att fortsätta att noggrant följa övergången mellan de två systemen.

Anf. 108 GUNILLA SVANTORP (S):

Herr talman! Det här är en teknisk fråga, men det är också en fråga som kan få stor betydelse för dem som drabbas om de nu drabbas av felaktiga beslut.

Jag har skrivit interpellationen eftersom det är väldigt många som hör av sig. Jag säger väldigt många, och det är väldigt många. Det är framför allt studie- och yrkesvägledare som jobbar med frågan som ser med oro på att reglerna kommer att försämrade för deras deltagare. Det är en del rektorer som hör av sig och säger: Det kommer att hänga på mig vilka betyg eller kurser som kommer att godkännas. Det kan bli godtyckligt, att det bedöms på ett sätt i en skola och på ett annat sätt i en annan. Det är framför allt deltagare som hör av sig. Det är anledningen till att jag ställer frågan.

*Svar på
interpellationer*

Tidigare kunde man få ett slutbetyg som var en blandning av gamla och nya kurser. Men i det nya systemet måste man ha en gymnasieexamen, och då räknas endast nya kurser plus konverterade kurser. Men de måste ingå i den nya omvandlingstabellen, och då är frågan: Vad händer med dem som inte kommer att ingå där men som tidigare har ingått i en annan kurs som i dag inte finns? Det är det som gör att det här är en teknisk fråga.

Det som oroar mig är att vuxenutbildning är så viktig, inte minst för tillväxt och sysselsättning. Om vi då skapar regler som gör att människor känner att de inte orkar och att de i stället stannar kvar i arbetslöshet eller i en situation där de inte mår bra, då har vi skapat ett system som inte är bra. Därför måste vi diskutera det.

Faktum är också att det tidigare i många år, både under nuvarande regering och tidigare, har varit ungefär 30 procent som har lämnat gymnasieskolan utan betyg. De mognar sent; de kommer så småningom på att de nog måste läsa upp sig. Tidigare har det varit om inte enkelt så åtminstone enklare än vad det ser ut att kanske bli i framtiden. Det får mig att fundera. Det är en märklig signal man sänder ut att gamla kunskaper kanske inte längre duger om de inte finns i Skolverkets omvandlingstabell.

Jag skulle vilja citera vad Fredrik Reinfeldt sade i regeringsförklaringen i höstas. Han sade så här: ”Utbildning är centralt både för den enskilde och för samhället i stort.” Nästa citat är viktigt, för där säger han så här: ”Tempot i dagens arbetsliv är ofta väldigt högt. Därför bör vi bli mer öppna för att byta yrke mitt i livet. Vi behöver underlätta en sådan omställning.”

Det är jättebra; det var en av de saker som jag tyckte var jättebra när jag hörde regeringsförklaringen. Men jag upplever att det i och med den nya vuxenutbildningsförordningen finns en risk att man gör precis tvärtom. Det vill jag fråga statsrådet om. Ser inte statsrådet en risk att deltagare med tidigare misslyckanden i skollivet straffas i det nya regelverket, då man försvårar användandet av tidigare kunskap?

Anf. 109 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Herr talman! Jag uppskattar att Gunilla Svantorp tar upp den här frågan. Det är verkligen en teknisk fråga, men om det inte skulle fungera eller om det skulle bli som Gunilla Svantorp säger att det finns risk att det kan bli, då skulle det kunna få effekter som vi inte vill ha.

Jag har satt mig in i frågan rätt ordentligt. Jag var kanske otydlig i mitt första svar – eller jag var inte tillräckligt tydlig, ska jag säga. Precis som Gunilla Svantorp pekar på kommer det att finnas kurser som inte längre finns. Hur konverteras de? Det är det som kommer att finnas i den nya omvandlingstabellen som kommer. Den är otroligt omfattande – det är inte en kurs som finns eller har funnits som inte finns med i den.

De fall där det skulle kunna finnas risk för godtycke är de fall där man inte har genomfört en kurs fullt ut. Man har brutit mitt i en kurs – hur ska det då värderas? Men det är ett litet undantag, och det är svårt att ser hur det skulle kunna göras på något annat sätt.

I den nya tabellen som Skolverket släpper i väg finns alla kurser med. Jag hoppas att den här debatten kan bidra till att fler, även av dem som kontaktar Gunilla Svantorp, kan känna att det inte blir godtycke eller att

man inte kommer att veta. Här finns det tydliga direktiv för att göra den förändring som i grunden är till för att göra vuxenutbildningen bättre.

Prot. 2013/14:120
5 juni

Anf. 110 GUNILLA SVANTORP (S):

Herr talman! Det är bra att det har varit ett gediget arbete och att det nu är på väg ytterligare delar i omvandlingstabellen. Det tycker jag är jättebra.

Men problemet kvarstår att vi i dag har 400 000 människor som är utan jobb. Vi vet att vart femte rekryteringsförsök misslyckas. Hade varje rekryteringsförsök lyckats hade 80 000 fler människor haft jobb i dag.

Väldigt ofta hänger det på att man inte har rätt kompetens och att man inte har rätt utbildning. Jag menar att vi står inför stora utmaningar som just vuxenutbildningen kan vara en viktig nyckel för. Då får man verkligen inte försvåra för de här människorna. De har kanske varit utestängda från jobb och tar sig ändå tid – framför allt lånar de pengar – att ta sig vidare. Jag tycker inte att man ska försvåra för dem. Vi måste försöka rätta till det.

Vi måste ju konkurrera med kunskap i framtiden – vi kan inte konkurrera med någonting annat. Det är det vi har gjort under lång tid i historien.

Jag tycker att det skulle vara lite intressant att höra statsrådets syn på vuxenutbildning. När jag har debatterat med Jan Björklund har jag ibland fått intrycket att vuxenutbildning är någonting som inte skulle behövas om man gör rätt från början. Det tycker jag är en märklig inställning med tanke på att vi pratar mycket om livslångt lärande och att vi vet att många yrken kommer att kräva påfyllning av kunskap. Man startar inte på ett jobb och fortsätter på det jobbet resten av livet. Så ser det inte ut i dag.

Hur ser egentligen statsrådet på det här med vuxenutbildning?

Anf. 111 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Herr talman! Tack så mycket, Gunilla Svantorp! En bättre fråga kan man inte önska sig när man är minister och ansvarig för vuxenutbildning. Dessutom sitter jag på våningen under Jan Björklund. Därför kan jag garantera att han inte har den syn som Gunilla Svantorp möjligen tycker sig ha hört.

I Sverige kan man få en andra och en tredje chans. Det är en del av vårt välfärdssamhälle och våra kunskapsframgångar, som Gunilla Svantorp pekar på och som är helt unika. Det är också därför som alliansregeringen i dag satsar 2 miljarder mer på vuxenutbildningen än vad som gjordes för åtta år sedan. Det är därför det går 10 000 fler på yrkeshögskolan.

Det är därför vi förändrar och förbättrar först yrkesgymnasiet och gymnasielinjerna. Sedan överför vi det också till vuxengymnasiet. Det är därför vi nu tittar närmare på hur vi ska kunna möta de riktigt stora utmaningarna. Det handlar om att hjälpa dem med mycket kort utbildning och att hjälpa dem som är utlandsfödda genom den vuxenutbildning som vi kan erbjuda.

Därtill vill jag gärna lägga folkbildningen, som får 3,6 miljarder varje år för att studieförbund och folkhögskolor ytterligare ska kunna bidra till att människor får en andra, en tredje och en fjärde chans, om det behövs. Det handlar till exempel om de studiemotiverande kurser som genomförs

Svar på
interpellationer

på Sveriges folkhögskolor och de specialutbildningar som folkhögskolor numera erbjuder nyanlända i Sverige.

Jag tycker att vuxenutbildningen är ett av de främsta flaggskeppen i det svenska välfärds- och kunskapssamhället. Jag är stolt över det som alliansregeringen har åstadkommit, men jag ser också att det är mycket kvar att göra.

Anf. 112 GUNILLA SVANTORP (S):

Herr talman! Det gläder mig. Men då är det konstigt att vi i dag har 15 000 färre platser inom vuxenutbildningen än vad vi hade 2006. Man kan bolla med siffror, men det är ändå ett faktum att det är 15 000 färre vuxenutbildningsplatser. Det finns också en väldig ryckighet, till exempel när det gäller yrkesvuxplatserna. Ena året satsar man. Nästa år drar man tillbaka de platser som man har satsat. Det hänger alltså lite grann i luften vad man faktiskt vill. Men det gläder mig ändå att statsrådet är tydlig med att det är viktigt.

Jag är också glad när jag läser det svar som jag fick, för det är ganska tydligt. Det är ganska skarpa löften. Det står till exempel: ”Ingen elev ska dock behöva läsa om kurser med samma innehåll som de redan har läst.” Det tycker jag är jättebra. Det var just det jag efterfrågade. På samma sätt är det med det andra citatet: ”Jag kan dock försäkra att betyg enligt de gamla kursplanerna kommer att vara användbara även efter den 1 juli 2015.”

Jag hoppas att de citaten betyder att signalen är att man hellre ska fria än fälla, att man hellre ska ha ett runt synsätt än ett fyrkantigt synsätt, om jag uttrycker mig i bilder.

Jag vet att många inom vuxenutbildningen kommer att ta del av vårt protokoll. Jag tycker att detta har varit jättebra. Men jag skulle slutligen vilja jämföra med en annan hantering som Utbildningsdepartementet har. Det handlar om lärarlegitimationerna.

Man får lärarlegitimation om man har en tidigare utbildning, oavsett hur gammal den är. Vi har till och med sett att människor har fått legitimation för sådant som de inte vill ha det för. Men när det handlar om vuxenutbildning krånglar man till det lite grann och säger: Det är inte säkert att du får godkänt för det som du redan har läst; det får du inte om det inte passar in i mallen. Då tycker jag att man behandlar två olika ämnen på ganska olika sätt. I stället borde man se till att alla kan läsa som vill läsa.

Anf. 113 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Herr talman! Tack, Gunilla Svantorp, för en viktig debatt i en teknisk fråga som också har en, kan man säga, stor utvecklingspotential! Det handlar nämligen om hur vi ska få fler svenskar i arbete.

Jag kan försäkra att interpellationssvaren inte kommer till i en handvändning, utan de är cirkulerade i hela Regeringskansliet i flera omgångar. Jag håller med om att det är rätt skarpa formuleringar, men det handlar om att vi inte vill att det ska råda någon missuppfattning. Det arbete som Skolverket har gjort är mycket gediget. Det är gjort av mycket kunniga personer. Och vi har som yttersta ambition att ingen ska trilla mellan stolarna.

Det här är inte en legitimation för att man ska kunna utföra ett yrke. Det är ett godkännande för vidare studier. Därför är det viktigt att man kan befästa att man har de kunskaper som krävs för de vidare studierna.

När det gäller ryckigheten i vuxenutbildningen tror jag att alla regeringar, av alla kulörer, i den typ av finansiella kriser som Sverige och världen var i 2008 och 2009 kommer att vilja späda på med ännu fler platser i vuxenutbildning. Och när tiderna sedan blir bättre väljer man att satsa på andra saker i stället, i någon utsträckning. Det tror jag att vi kommer att få höra av alla regeringar framöver.

Faktum kvarstår. Vi satsar 7,5 miljarder, mot tidigare 5,5 miljarder, på vuxenutbildningen. Det är jag stolt över.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2013/14:446 om insyn i Arbetsförmedlingens upphandlingar

Anf. 114 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Ali Esbati har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att Arbetsförmedlingen ska förbättra sina rutiner vid klagomål mot externa anordnare samt om jag avser att vidta åtgärder för att öka insynen i den verksamhet som Arbetsförmedlingen upphandlar hos privata anordnare.

Arbetsförmedlingen har inom ramen för sitt uppdrag möjligheten att upphandla tjänster från privata aktörer. Arbetsförmedlingen har det yttersta ansvaret för alla tjänster som tillhandahålls enskilda arbetssökande, oavsett om de levereras av myndigheten eller av andra aktörer.

Arbetsförmedlingens upphandlingsverksamhet ska bedrivas i enlighet med gällande lagar och förordningar, bland annat lagen om offentlig upphandling och lagen om valfrihetssystem. Arbetsförmedlingen omfattas även av förordningen om antidiskrimineringsvillkor i upphandlingskontrakt som ställer krav på myndigheten i syfte att motverka diskriminering hos leverantörer. Konkurrensverket ansvarar från och med den 1 juli 2014 för ett samlat upphandlingsstöd och för tillsynen över offentlig upphandling.

När det gäller frågor om vilka uppgifter Arbetsförmedlingen kan lämna ut gällande klagomål och vad som omfattas av sekretess är detta en bedömning som görs av berörd myndighet i enlighet med offentlighets- och sekretesslagen. Myndighetens beslut att inte lämna ut handlingar kan överklagas till domstol.

Arbetsförmedlingen har haft brister i det systematiska arbetet med att kvalitetssäkra de tjänster som levereras av kompletterande aktörer. För närvarande pågår arbetet med att implementera en ny modell för leverantörsuppföljning som gäller alla externt upphandlade tjänster för arbetssökande.

Anf. 115 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Jag vill tacka arbetsmarknadsministern för svaret men tvingas konstatera att det är ett svar där hon undviker att säga mycket om de problem som jag tog upp i min fråga.

Bakgrunden till frågan var ett avslöjande i Göteborgs-Posten om återkommande rasistiska utfall, i det här fallet från en lärare på en bussförarutbildning. Det är en utbildning som upphandlas av Arbetsförmedlingen och som ingår i det offentliga åtgärds paketet för arbetslösa. När man är arbetslös är utgångspunkten att det är nödvändigt att gå utbildningen för att få ersättning.

Det är tydligt och känt att i sådana lägen är människor i en utsatt situation, till att börja med.

I det här exemplet agerade några elever modigt när de efter lång tid hade fått nog av utfallen. Det ledde till medieuppmärksamhet. Jag pekade i min fråga på att problemet med att klagomålen från eleverna inte hade förts vidare i systemet, vilket tyder på sviktande rutiner, och än viktigare att den mediala granskningen, det vill säga den granskning som uppenbarligen behövdes för att avtäckta allvarliga problem, försvårades av att Arbetsförmedlingen hänvisade till bestämmelser om sekretess. Motiveringen var att offentliggörande av utredningar som Arbetsförmedlingen gjort tidigare med anledning av klagomålen skulle kunna skada företaget.

Detta är alldeles fantastiskt! Arbetsförmedlingen lägger ut en del av de arbetsuppgifter som ska utföras offentligt i enlighet med den förda arbetsmarknadspolitik på privata företag. Stora pengar kanaliseras dit. Men insynen i verksamheten begränsas av hänsyn till att de privata företagen skulle skadas om allmänheten får insyn i den kritik som deltagarna i åtgärderna har riktat mot företagen.

Det är inga småpengar vi talar om här som kanaliseras till den typen av verksamhet. Bara det här aktuella företaget hade under 2012 och 2013 sålt utbildningstjänster för runt ½ miljard kronor till Arbetsförmedlingen.

Vad har arbetsmarknadsministern att säga när frågan kommer upp i interpellationen? Hon säger att "Arbetsförmedlingens upphandlingsverksamhet ska bedrivas i enlighet med gällande lagar och förordningar". Det är ett svar som kan ges på i princip vilken fråga som helst; regeringen anser att lagar ska följas, regeringen anser att saker ska gå rätt till i stället för fel eller regeringens mening är att det ska bli bra, inte dåligt. Det är inte att ta politiskt ansvar, menar jag. Det är beklagligt eftersom det handlar om stora pengar, det rör människor i en utsatt situation och det rör viktiga demokratiska principer.

Det går inte att undvika att i det här sammanhanget ta upp en annan fråga. På måndag är det tre år sedan som riksdagen gav regeringen i uppdrag att stoppa nya anvisningar till gratisarbetsprogrammet fas 3 – det som nu heter sysselsättningsfasen. Det har inte regeringen verkställt. Vi kunde nyligen läsa i medierna att 5 ½ miljard har betalats ut till privata anordnare.

Samtidigt vet vi att insynsproblemen har varit stora runt hela fas 3-industrin. Det har till och med varit så att listor med företag som är anordnare och alltså får pengar har varit hemligstämplade i olika omgångar, och vi vet att det finns massor med exempel på lågkvalitativ och dålig verksamhet som har genererat stora vinster till anordnarföretagen. Ibland

har vi fått reda på det genom att någon har vågat komma ut till medierna – men det har varit svårt.

Detta sätter frågorna i skarp belysning. Vem är det som ska skyddas? Är det de privata företagen som säljer coaching, fas 3-platser och utbildningar som ska skyddas, eller är det allmänhetens intresse av att veta hur pengarna används och inte minst de arbetslösas behov som ska stå i centrum? Jag kan tyvärr inte höra att ministern är särskilt bekymrad för de senare frågorna.

Svar på
interpellationer

Anf. 116 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

Herr talman! Tack, Ali Esbati, för interpellationen!

Först kan vi konstatera att det finns en grundläggande skillnad mellan Ali Esbati och mig. Det handlar om synen på vem som ska utföra olika tjänster, vem som ska utföra arbetsmarknadsutbildning och vem som ska utföra kompletterande tjänster hos Arbetsförmedlingen. Alliansen och många andra partier i riksdagen tror att det kan finnas många aktörer som utför de tjänsterna medan Ali Esbati vill förbjuda dem. Det är en grundläggande och viktig skillnad att känna till för den som lyssnar på debatten.

För mig är det otroligt viktigt att varje skattekrona, särskilt vid upphandling, används på ett effektivt sätt. Det är just därför som lagen om offentlig upphandling finns och som vi tillsammans på EU-nivå har det systemet.

Men det har funnits, som jag också nämnde i svaret, brister hos Arbetsförmedlingen vad gäller både upphandling och kontroll. Uppenbarligen gäller det i det här fallet också förmågan att bli bättre på att samla upp den kritik som enskilda har vänt sig till Arbetsförmedlingen med. Det är därför som vi i den nu gällande budgeten har haft tydliga skrivningar om att Arbetsförmedlingen måste fortsätta arbetet med att göra bättre upphandlingar och utföra en bättre kontroll. Det är grunden för hur vi kan styra myndigheten.

Det är Arbetsförmedlingen och andra myndigheter som gör en bedömning om vad som kan lämnas ut enligt offentlighets- och sekretesslagen. Det är också viktigt att komma ihåg, som jag också sade i mitt svar, att beslutet kan överklagas till domstol.

Vill jag förändra lagen? Nej, men jag vill se till att Arbetsförmedlingen gör bättre upphandlingar, att det blir en bättre kontroll av Arbetsförmedlingen och att Arbetsförmedlingen bättre fångar upp när människor, som i det här fallet, upplever att något är fel – så att Arbetsförmedlingen blir snabbare att hantera den typen av klagomål.

Anf. 117 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Låt mig först kommentera detta att det går att överklaga. Det är en viktig poäng med principer om offentlighet att dessa ska underlätta granskning av offentlig verksamhet och underlätta transparensen i olika samhälleliga aktiviteter.

Vi vet att genom att göra en alltför restriktiv första bedömning hindrar myndigheten i praktiken många som vill följa upp frågor. Det tar extra lång tid, och det är fråga om resurser som många redaktioner inte nödvändigtvis har. Det är ett problem som systematiskt gör att en stor

och viktig del av det offentliga uppdraget – jag tror att många människor tycker att frågan om arbetsförmedling och vad som sker med de arbetslösa i form av arbetsmarknadspolitiska åtgärder är en viktig del av uppdraget – undandras en granskning kanske inte helt, formellt och hundra procentigt om någon överklagar men i praxis. Därmed försvåras situationen för människor som redan är i en utsatt position. De vågar inte säga ifrån.

Nyligen fick jag kontakt med en person som berättade hur han blivit uppringd och fått svara på en enkät angående sin fas 3-verksamhet. Han blev så nervös att han sade saker som han inte alls menade. Trots att han fick besked om att svaren inte skulle påverka hans ersättningar blev han rädd för att det skulle vara så. Det är något som måste tas med i beräkningarna.

Det vi har olika åsikter om i fråga om arbetsförmedlande och Arbetsförmedlingens verksamhet handlar om både principiella frågor och praktiska frågor. Under den här mandatperioden och den förra mandatperioden hade regeringen en uttalad ideologisk drivkraft att mot många arbetsförmedlares vilja pressa på Arbetsförmedlingen privata anordnare och att tvinga Arbetsförmedlingen att lägga ut utbildning på anbud och göra en upphandling. Det har i sin tur gett upphov till en stor industri, där vi har sett många dåliga exempel på hur man utnyttjar arbetslösa till att plocka in pengarna och inte ger särskilt kvalitativ hjälp till de arbetslösa.

Det är inte så att vi tycker att Arbetsförmedlingen aldrig ska upphandla någonting. Tidigare har Arbetsförmedlingen upphandlat till exempel olika typer av utbildningar. Skillnaden är den tvångsmässiga ideologiska drivkraften att pressa på en systemförändring som har visat sig vara problematisk och som handlar om att skapa en industri för verksamheten och som samtidigt har gett effekt. Arbetsförmedlingens förmåga att vara en samordnande myndighet där arbetsförmedlarna får tid och utrymme att hålla kontakt med arbetsgivarna har förändrats till att Arbetsförmedlingen i allt högre grad har blivit en myndighet för kontroll och bestraffning. Det är något som jag vet att många arbetsförmedlare är mycket missnöjda med. Det är situationen.

Det jag tar upp här är ytterligare ett problem, nämligen att insynen i en viktig del av den offentliga verksamheten minskar.

Anf. 118 HANIF BALI (M):

Herr talman! När jag lyssnar på debatten blir jag helt enkelt lite förvirrad. Den kritik som oftast kommit från Vänstern är att vi har för få arbetsmarknadsutbildningar. Nu är problemet att vi har arbetsmarknadsutbildningar.

Jag vill informera Ali Esbati om att en av de största aktörerna på den här marknaden är Lernia, som är statligt. Den bild som Ali Esbati försöker ge är att vi i Moderaterna och Alliansen är för ideologiska. Det är intressant att av en vänsterpartist bli anklagad för att vara det. Om det är någon som är förblindad av ren ideologi i denna fråga är det Vänsterpartiet.

Precis som tidigare har Arbetsförmedlingen upphandlat de här tjänsterna av företag som haft arbetsmarknadsutbildningar som Arbetsförmedlingen inte själv har. Jag förstår inte vilken spetskompetens Arbetsförmedlingen har i busschaufförsutbildningar som just Arbetsför-

medlingen definitivt måste ha hand om. Det är klart att Arbetsförmedlingen inte är det bästa bolaget att utbilda busschaufförer. Det finns andra som är mycket bättre. Det är därför vi har offentliga upphandlingar. Det är därför vi har en öppen insyn.

Det är ohederligt att ställa ministern till svars i ett enskilt ärende som Ali Esbati vet att hon inte kan gå in i. Det handlar om myndighetsutövning. Det är inte ministern som har bestämt att det ska vara sekretessbelagt. Det är Arbetsförmedlingen som har gjort det. Det är ohederligt också att blanda ihop fas 3 och andra åtgärder som inte har med det här att göra.

Det handlar om arbetsmarknadsutbildningar. Det är ett enskilt ärende på ett enskilt företag där en enskild lärare har betett sig svinigt. Då har man i det företaget vidtagit de åtgärder som Arbetsförmedlingen efterfrågar och som eleverna efterfrågar.

Det känns som vilda rallarsvingar mot ministern, något som jag tycker är ganska ohederligt.

Jag förstår att du har en ideologisk problematik, Ali Esbati, med att det finns verksamheter på alla områden som drivs utanför statens ramar. Jag förstår verkligen att du har det, Ali, och det är inget nytt. Däremot är det ganska beklagligt att du gör en politisk poäng av det här enskilda fallet.

Anf. 119 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

Herr talman! Låt mig repetera att jag tror att det är viktigt att vi har olika aktörer som arbetar med att få fler jobb vare sig det handlar om arbetsmarknadsutbildningar, som det är naturligt att man upphandlar, eller om rehabiliteringstjänster och aktiviteter som gör att människor kommer närmare arbetsmarknaden.

Jag delar inte den syn som Ali Esbati har att alla arbetsförmedlare känner sig tvingade och tycker att det är olyckligt att det finns andra aktörer. Jag möter tvärtom många arbetsförmedlare som ser det som ett bra komplement. Det är så det är tänkt att vara.

Med tanke på de upphandlingar av olika typer av tjänster som Arbetsförmedlingen har måste både upphandling och kontroll självklart bli bättre. Regeringen har varit väldigt tydlig med det inför Arbetsförmedlingen.

Vi ser att offentlig upphandling är besvärlig för många. Det är många myndigheter och andra aktörer som tycker att det är en svår fråga. Det är därför som regeringen menar att kunskapen om effektiva och bra upphandlingar måste förbättras hos myndigheterna men också hos leverantörerna. Därför kommer vi den 1 juli att ge Konkurrensverket ett större uppdrag att samla det statliga stödet och informationsverksamheten gällande offentlig upphandling hos just Konkurrensverket. Det handlar om att höja kompetensen i fråga om regelverk, praxis och hur en effektiv upphandling genomförs och även hur man ska utvärdera prestationer inför nästa upphandling. Ofta handlar det om hur man under den tid som ett anbud finns, i vilken verksamhet som helst som en myndighet upphandlar, kan hitta kontrollsystem och fånga upp det. Det tycker jag är viktigt. Det är en fråga som regeringen jobbar med. Grunden är att det ska vara rättssäkert och effektivt.

I det här fallet, Arbetsförmedlingens upphandlingar, handlar det om att se till att människor kommer närmare jobb. De upphandlingar som Arbetsförmedlingen har med olika aktörer och som vi använder våra gemensamma skattepengar till ska vara så effektiva och bra som möjligt. Man ska naturligtvis inte kränka någon utan i stället matcha och rusta människor till arbetsmarknaden.

Anf. 120 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Jag påpekade varför det här enskilda fallet hade ett mer allmänt och brett intresse. Om vi inte får använda exempel från verkligheten för att belysa verkliga problem kan det hända att man kommer att föra en politik som inte är anpassad för verkligheten. Det har vi sett nu under åtta år.

Det som jag tog upp är några närliggande frågeställningar. Det handlar om vilka rättigheter man har och vilka möjligheter som finns till insyn i de verksamheter som upphandlas. När det gäller arbetsmarknadsutbildningar av olika slag menar jag inte att det nödvändigtvis måste vara Arbetsförmedlingen som lär folk att köra buss. Om vi lägger en massa pengar på en utbildning, och jag menar att det ska finnas mer av arbetsmarknadsutbildningar, är det viktigt att se över möjligheterna till insyn och ge tydliga direktiv som gör att sekretesslagen inte används på ett sätt som får absurda resultat, som att man hänvisar till att företaget skadas, när det finns ett tydligt allmänt intresse av att veta vad företaget har gjort. Det är ett brett och generellt problem.

Det andra är att när vi vet att sådana problem finns blir det extra problematiskt när man bygger upp en hel industri, såsom runt fas 3, där insynen kan vara väldigt begränsad och kvaliteten kan vara väldigt dålig men där det fortfarande är svårt för exempelvis medier att få den nödvändiga insynen i vad som händer med pengarna.

Jag har konstaterat att ministern verkar ganska lugn med den situation som råder i dag, och det tycker jag är beklagligt.

Anf. 121 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag gör bara en kort reflexion om industri. De allra flesta personer som finns i sysselsättningsfasen är inte på platser där det är många tillsammans, utan det är i civilsamhället och i mindre företag. Jag mötte till exempel i går en kvinna på Lövstakooperativet på Gotland. Hon har funnit en plats i ett socialt kooperativ och känner att hon är på väg tillbaka. Jag ser inte det om en industri på något sätt.

Jag vill gärna sluta som jag inledde. I grunden handlar det om synen på om vi över huvud taget ska ha privata aktörer i våra verksamheter för att rusta människor tillbaka till jobb. Här har Vänsterpartiet en mer polariserad bild än övriga partier här i riksdagen. Man kan undra hur det ska gå för Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, om de diskuterar de här frågorna, att samsas. Jag uppfattar det som att det finns en öppenhet hos många partier för att vara med när det är goda leverantörer, goda utbildningsanordnare och goda företag som faktiskt gör nytta när det gäller att jobben ska komma fler till del.

Anf. 122 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Kerstin Nilsson har frågat mig om jag kommer att vidta några åtgärder för att kommunerna ska erbjuda vikarierna utbildning och fortsatt anställning.

Målet för regeringens politik är full sysselsättning. Sedan regeringen tillträdde 2006 har en rad reformer genomförts för att stärka arbetslinjen. Detta har medfört att sysselsättningen har ökat med 250 000 personer. Arbetslinjen ska genomsyra arbetsmarknadspolitiken och är grundläggande för utformandet av en långsiktigt hållbar arbetsmarknadspolitik.

Jag kan vidare konstatera att det finns en arbetsrättslig lagstiftning som reglerar till exempel hur länge man får ha ett vikariat innan det övergår i en tillsvidareanställning. Detta är regler som finns till som ett skydd för arbetstagarna och som alla arbetsgivare måste följa. Inom den kommunala sektorn gäller dessutom kollektivavtal som förhandlats fram mellan arbetsmarknadens parter. Parterna har ett stort ansvar för att se till att rimliga arbetsvillkor råder inom deras respektive branscher.

Regeringen har sedan 2006 gjort omfattande satsningar på utbildning. Målet för regeringens utbildningspolitik är att Sverige ska vara en framstående kunskapsnation där utbildningssystemet präglas av hög kvalitet. Regeringen har i vårpropositionen för 2014 presenterat avsikten att genomföra en satsning för ökad kunskap för stärkt arbetskraft.

Anf. 123 KERSTIN NILSSON (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret, ministern, men jag tycker inte att svaret duger.

Bakgrunden till min interpellation är att vi för en tid sedan fick ta del av kommunalarbetarnas artikel om arbetsvillkoren för vikarier. Där framkom att många vikarier får arbeta i 300 dagar, och sedan är det stopp.

Anledningen är att många kommuner har satt den gränsen för hur länge en person som saknar utbildning får ha ett vikariat. I vissa kommuner får de jobba kvar om de är i sluttampen av sin utbildning. Men i princip är det stopp, tack och adjö.

En utbildad vikarie duger dag ett, månad två, första halvåret och lite till, men efter 300 dagar duger de inte längre. Man undrar hur de ens kunde duga de 300 dagarna.

Jag frågade därför ministern om hon kommer att vidta några åtgärder för att kommunerna ska erbjuda vikarierna utbildning och fortsatt anställning.

Svaret och förklaringarna från ministern är att målet för regeringens politik är full sysselsättning och att regeringen sedan 2006 har genomfört en rad reformer för att stärka arbetslinjen.

Ministern säger att sysselsättningen har ökat med 250 000 personer, men då glömmer väl ministern att berätta att Sveriges befolkning faktiskt har ökat mer än sysselsättningen.

*Svar på
interpellationer*

Ministern konstaterar också att det finns en arbetsrättslig lagstiftning som reglerar hur länge man får ha ett vikariat innan det övergår i en tillsvidareanställning. Det är en lagstiftning som ska vara ett skydd för arbetstagarna.

Visstidsanställningarna har ökat sedan 2007, och inte bara för de utbildade eller bara för vård och omsorg. Det är samma tendens på andra områden.

År 2007 slår den ekonomiska krisen till, men den bidragande orsaken till att visstidsanställningarna har ökat kan nog snarare hänföras till den lagändring som trädde i kraft samma år. Den lagändringen, som ministern hänvisar till, gjorde det möjligt för arbetsgivarna att stapla olika former av visstidsanställningar på varandra, i princip ett, två, tre eller fyra år – bara det varierar mellan formerna.

Jo, det finns regelverk, men det går att laborera med anställningsformerna hipp som happ och hur som helst. Anställningarna är otrygga, och det är otrygga villkor. Det är utan tvivel så att de otrygga anställningarna har ökat, och de har inte bara ökat utan också blivit mycket längre. Många gånger är det bara deltid.

Jag vill fråga ministern: Var det så här regeringen hade tänkt sig att ändringen i den arbetsrättsliga lagstiftningen skulle fungera? Om så är fallet undrar jag om den nya lagstiftningen snarare är till för att kunna frisera arbetslöshetsciffror än för att se till att människor får jobb i trygga anställningsformer.

Anf. 124 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack, Kerstin Nilsson, för interpellationen!

Jag delar Kerstin Nilssons problembild när det gäller utmaningen för många som finns i kommunernas vikariepooler och arbetar runt om i kommunerna. Jag tycker att man kan ifrågasätta att en person som anlitas gång efter gång inte skulle kunna få en anställning, särskilt när vissa kommuner verkar sätta detta i system.

Jag tror också att det finns en viktig poäng i att öka andelen personer med rätt utbildning på många av dessa områden, för man säkrar en ännu bättre kvalitet för brukaren. Det tror jag att alla i grunden vill ha.

När det gäller den fråga som Kerstin Nilsson tar upp i interpellationen handlar det ytterst om ett ansvar för arbetsgivarna, nämligen alla våra 290 kommuner. De bestämmer både hur de vill organisera sig och vilken kompetensnivå de vill ha på dem som arbetar hos dem. Det är också kommunerna som beslutar vilka villkor som ska gälla, och parterna har såklart ett stort ansvar för hur villkoren ser ut på olika områden.

Det är också kommunerna som har verktygen för utbildning i och med att de har komvux. Jag vet att många landsting och kommuner satsar på sin personal för att de under den tid de jobbar ska få möjlighet att vidareutbilda sig. Min man är sjuksköterska i Örebro läns landsting. Detta var exempelvis en av orsakerna till att han kunde vidareutbilda sig till psykiatrisjuksköterska.

Det är så ett gott arbetsgivaransvar ser ut. Man tar ansvar för dem som jobbar och utbildar dem, speciellt kommuner, som i de allra flesta fall har verktyget, nämligen utbildningsansvaret.

Den här frågan är stor och viktig för kommunerna, och jag tror att kommuner måste skärpa sig. Vill de vara en attraktiv arbetsgivare har de mycket att arbeta med, både vad gäller att förändra och förbättra arbetsmiljön för kvinnor, som ofta jobbar i de här sektorerna, och vad gäller vilka typer av anställningsvillkor och möjligheter de ger dem som jobbar där.

Ska man klara den utmaning som vi ser framöver, med att det behövs många nya medarbetare inom den närmaste tioårsperioden, kommer man att vara tvungen att göra sig mer attraktiv som arbetsgivare. I grunden handlar detta om ett avtal som Kommunal har. Det handlar om att parterna måste ta ansvar. Men arbetsgivarna måste också göra sig attraktiva. Här tror jag att såväl röda och gröna som blå kommuner har anledning att skärpa sig och göra mer. Det finns många kommuner som gör mycket, men det finns också många kommuner som kan göra betydligt mer.

Anf. 125 KERSTIN NILSSON (S):

Herr talman! Det är riktigt att jag i min interpellation nämnde de anställda som bara fick vara kvar i 300 dagar. Men eftersom ministern i sitt andra inlägg gick utanför det direkta svaret tillåter jag mig också att gå lite utanför interpellationens andemening.

Ministern säger att regeringen ”sedan 2006 gjort omfattande satsningar på utbildning” och att ”målet för regeringens utbildningspolitik är att Sverige ska vara en framstående kunskapsnation där utbildningssystemet präglas av hög kvalitet”.

Det håller jag med om. Men det är ett svar som egentligen inte har någon förankring i verkligheten. Är de omfattande satsningar som ministern nämner bara för några? Inte verkar de vara för alla.

Under regeringens tid har ju alla former av utbildningssatsningar minskat. Ni började med att dra ned, fortsatte att dra ned och satsade sedan lite. Faktum är att det finns färre utbildningsmöjligheter nu än när ni tillträdde 2006. Låt mig ta några exempel.

Antalet högskoleplatser är visserligen fler, men det är så många fler som söker en utbildning och så många fler som blir nekade. Nu finns det 311 högskoleplatser för 1 000 unga. År 2006 fanns det 365 platser. Det är en minskning.

Hur är det med den kommunala vuxenutbildningen? Har den ökat eller minskat? Hur blir det med yrkesvuxenutbildningen? Har utbildnings-satsningarna blivit fler per medborgare? Nej, det kan jag inte se. Då undrar jag om ministern kan se det.

Sedan säger ministern att ”regeringen har i vårpropositionen för 2014 presenterat avsikten att genomföra en satsning för ökad kunskap för stärkt arbetskraft”.

Ja, det känns som att ministern vaknar lite i elfte timmen. Har ministern försovit sig? Är det dags att komma med det nu? Vad har ni gjort de andra åren? Vi har ständigt sagt att arbetsgivare inte hittar utbildad arbetskraft att anställa.

Slutligen: Hur har ministern tänkt sig att alla de vikarier som är utbildade ska få en chans att utbilda sig när ni har dragit ned, och tydligen kommer att dra ned, på utbildningarna framöver?

Anf. 126 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Nu börjar det bli intressant. Hur ska arbetsgivarna hitta utbildad arbetskraft? Ja, hur ska kommunerna hitta utbildade undersköterskor?

Kommunerna har just utbildningen till undersköterskor i sin egen hand – den är deras eget verktyg. Det är kommunerna som har ansvar för kommunal vuxenutbildning. Kommunerna har det ansvaret och bör ta det. Många gör det, men många kan göra mer.

Låt oss också komma ihåg att det aldrig har satsats så mycket resurser på utbildningssystemet som i dag och ges så stora möjligheter för många att läsa. Men återigen: Kommunerna har ett stort ansvar, och även landsingen.

Kerstin Nilsson var inne lite grann på det här med anställningsformer, och då lät det ungefär som att det hände någonting väldigt speciellt från 2007. Men låt oss komma ihåg att fasta jobb är grunden på svensk arbetsmarknad. Det har de varit under lång tid; de har legat på ungefär 80 procent av alla anställningar ända sedan 1990-talet.

Visstidsanställningar som vikariat – det är en form av visstidsanställning – är en viktig väg in för till exempel unga, samtidigt som det ger arbetsgivare ett visst mått av flexibilitet och en möjlighet att säkra att verksamheten fungerar. De ska dock självklart inte missbrukas, vilket jag inledde det förra inlägget med. Man kan undra varför inte fler kommuner faktiskt anställer sina vikarier.

I svensk lag finns det begränsningar för hur man kan använda vikariat. Dels finns en regel om när vikariat ska övergå till en fast anställning – har man under en femårsperiod jobbat som vikarie hos samma arbetsgivare i mer än två år ska anställningen gå över i fast anställning. Här införde Alliansen en skärpning 2008, för tidigare låg gränsen på tre år under en femårsperiod. Dessutom finns det fortfarande en företrädesrätt till återanställning, och den gäller om man har haft en sammanlagd anställningstid på minst tolv månader under tre år i samma verksamhet.

Därutöver finns möjlighet att reglera de här villkoren i kollektivavtal, och det är därför jag menar att parterna – Kommunal och SKL – har ett stort och viktigt ansvar när det gäller hur avtalen ser ut.

Anf. 127 KERSTIN NILSSON (S):

Herr talman! Det är alltså kommunerna och deras utbildning som bär ansvaret, inte ministern och hennes departement.

I mitt sista inlägg vill jag belysa alla de olika formerna av visstidsanställning, alltså de som kan staplas på varandra år efter år. De har faktiskt en hel del negativa konsekvenser, och frågan är om de inte är så många att de överväger det eventuella plus de kan ge. Till exempel har vi den visstidsanställdes ständiga oro över morgondagens inkomst, oron över hur schemat blir i morgon och i övermorgon och oron över om man kan ta ledigt för att åka på läkarbesök med sitt barn – eller något annat. Det är saker som medför sådan oro att det blir till sjukdom. Det blir ohälsa.

Tänk också på den fast anställda personalstyrkan, som ständigt ska mötas av nya arbetskamrater och lära upp dem. Man jobbar kanske dessutom i verksamheter där tryggheten i arbetslaget är väldigt viktig. Hur är det då med arbetsmiljön – blir den bättre eller sämre? Får de tillfälligt

anställda gå arbetsrelaterade utbildningar och utvecklas? Hur är det med vårdtagarens eller brukarens möte med alla nya ansikten hos vårdarna? Hur är det med kvaliteten?

Tror ministern att alla dessa tidsbegränsade anställningsformer gör verksamheterna och arbetsmiljön bättre? Och, slutligen: Hur påverkar detta jämställdheten i arbetslivet?

Prot. 2013/14:120

5 juni

Svar på
interpellationer

Anf. 128 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-
SON (M):

Herr talman! Jag tackar Kerstin Nilsson för debatten. Jag tror att den är viktig, och som jag sade tror jag att det finns ett stort behov av att Sveriges 290 kommuner funderar över sin arbetsgivarpolitik. Jag tror också att det är viktigt att tillsammans med de fackliga organisationerna diskutera hur vi förbättrar både arbetsmiljö och villkor. Det är nämligen en fråga för arbetsgivarna att se till att göra sig attraktiva och vara anständiga arbetsgivare.

Slutligen vill jag bara kommentera att det är över en kvarts miljon fler som har ett jobb att gå till. Kerstin Nilsson vill gärna hävda att det bara har skett av sig självt, men så ser det ju inte riktigt ut runt om i världen. Det sker inte av sig självt. Befolkningen växte under de första åren av 2000-talet, men jobben kom inte i särskilt stor utsträckning. Vi har haft en tuff kris. Jag skulle rekommendera Kerstin Nilsson att kanske flyga ned till Madrid och besöka Spanien. Där har befolkningen ökat ganska ordentligt, men man har tappat tre miljoner jobb – precis som vi tappade 500 000 jobb i 90-talskrisen.

Jobb växer inte till och fram av en slump, utan det handlar om en tydlig jobbpolitik där man har ökat arbetskraften och inte gömmer och glömmar människor utan ställer människor närmare arbetsmarknaden. Många har nu också kommit i jobb.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på interpellationerna 2013/14:456 och 458 om bristen på åtgärder för att mildra ungdomsarbetslösheten

Anf. 129 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-
SON (M):

Herr talman! Ann-Christin Ahlberg har frågat mig om jag är nöjd med situationen för våra arbetslösa ungdomar och varför jag inte lägger fram några förslag till åtgärder för att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten.

Johan Andersson har frågat mig hur hög ungdomsarbetslösheten ska bli för att regeringen ska vara beredd att öka stödinsatser för unga.

Jag svarar på båda interpellationerna i ett sammanhang.

Målet för regeringens politik är full sysselsättning. Alla som vill och kan ska ha ett jobb att gå till. För att jobben ska bli fler och komma fler till del krävs en politik som bidrar till att det skapas fler jobb inom alla branscher på arbetsmarknaden. Regeringen har sedan 2006 genomfört omfattande åtgärder för att fler ska få jobb och för att förbättra match-

ningen. I budgetpropositionen för 2014 föreslogs åtgärder för drygt 20 miljarder kronor under 2014 för tillväxt och jobb, för att motverka att arbetslösheten biter sig fast.

Regeringens reformer har bidragit till att sysselsättningen ökat med över 250 000 personer sedan 2006. Samtidigt har arbetskraften ökat ännu mer. Det är alltså fler som har fått ett arbete men även fler som aktivt söker arbete och därmed står närmare arbetsmarknaden.

För att rusta dem som står längst från arbetsmarknaden har regeringen tidigare satsat betydande resurser på att förbättra aktivitetsnivån och kvaliteten i jobb- och utvecklingsgarantin. Detta har bland annat resulterat i fler arbetsplatsförlagda aktiviteter som ökar möjligheterna för deltagarna att lämna garantin för ett jobb. Vidare har det särskilda anställningsstödet maximala längd förlängts med ett år, och det förstärkta särskilda anställningsstödet för personer i sysselsättningsfasen har permanentats.

Regeringen har också tillfört medel för 1 000 nya utvecklingsanställningar inom Samhall för personer med nedsatt arbetsförmåga som befinner sig i sysselsättningsfasen. Där ska ungdomar prioriteras. Satsningar för 2014 innebär också att möjligheterna till programinsatser i sysselsättningsfasen har permanentats. Sammantaget har regeringens satsningar på dem som står längst ifrån arbetsmarknaden lett till att vi har bland den lägsta andelen långtidsarbetslösa i hela EU.

Det är i dag fler unga som arbetar, och sysselsättningsgraden är högre än 2006. Men ungdomsarbetslösheten är trots detta en utmaning för Sverige och har varit det sedan 1990-talet. Det må stämma att antalet unga personer i sysselsättningsfasen har ökat, men å andra sidan utgör de en ytterst liten andel – enbart 1 procent. Dessutom kan det konstateras att antalet unga som varken studerar eller arbetar har minskat sedan 2006 och ligger på en låg nivå jämfört med i många andra länder.

För att skapa fler och bredare vägar in på arbetsmarknaden för unga införde regeringen i mitten av januari ett statligt stöd för anställningar med yrkesintroduktionsavtal. Regeringen föreslog vidare i budgetpropositionen för 2014 fler åtgärder för att förbättra såväl den skolförlagda yrkesutbildningen som lärlingsutbildningen.

Alla ungdomar kan få förmedlingsstöd från första dagen i arbetslöshet i form av bland annat väglednings- och matchningsinsatser. Arbetsförmedlingen har och beräknas få extra resurser för detta ändamål för åren 2013–2016. Unga som saknar avslutad gymnasieutbildning kan också redan från dag ett i arbetslöshet ta del av studiemotiverande utbildning.

Satsningarna bedöms sammantaget ge fler vägar till studier och arbete för ungdomar.

Anf. 130 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S):

Herr talman! Ingen endaste ung människa ska behöva starta sitt vuxna liv i arbetslöshet, och än mindre fastna i fas 3. Så är det dock i dag: Unga människor fastnar i fas 3 i stället för att få stöd och hjälp redan från första dagen.

Unga människor måste få ha framtidstro och kunna förverkliga sina drömmar om en framtid som är ljus. I dag och dagarna framöver är det många ungdomar som hoppas just att deras framtid ska bli ljus. Som ung måste man få känna att man har möjlighet till utbildning eller ett jobb för att så småningom kanske kunna flytta hemifrån och börja sitt vuxna liv,

eller kanske få utvecklas till den människa man en gång drömde om att utvecklas till. Det är faktiskt en mänsklig rättighet att få flytta hemifrån som vuxen, tycker jag.

Vi socialdemokrater vill att arbetslösa ungdomar ska få hjälp från första dagen om de nu råkar bli arbetslösa. Oavsett om det gäller hjälp till studier, jobb eller praktik kan vi aldrig vänta med en ung människa.

Vi socialdemokrater vill inte att någon ska hamna i fas 3, oavsett om man är ung eller äldre, men just för de unga är det bedrövligt och riktigt hemskt. Man kan inte försvara det med att det är en låg procent, utan man måste ta på största allvar att se till att varje ung människa kommer i jobb.

Ministern säger i sitt svar att för att jobben ska bli fler krävs en politik som bidrar till att skapa fler jobb och att matchningen behöver förbättras. Det håller jag med om. Men fakta talar för sig själv, att regeringen har misslyckats med sin jobbpolitik, för vi har ju en högre arbetslöshet i dag än när regeringen tillträdde 2006. Då sade Moderaterna att vi hade massarbetslöshet. Jag hörde inte arbetsmarknadsministern säga att vi i dag har en ännu högre massarbetslöshet än 2006, och jag hörde henne inte säga att vi har en än högre massarbetslöshet i dag bland unga människor än när regeringen tillträdde.

Vi har fler människor i dag som har fastnat i långtidsarbetslöshet än när regeringen tillträdde 2006. Vad säger eller gör regeringen? Jo, regeringen och Moderaterna ändrar retoriken och tricksar och blandar statistik, så att ni kan förminska ert misslyckande med jobben. Eller kanske det är så att ni har lyckats med att få den höga arbetslöshet som ni kanske vill ha.

När man tricksar med siffrorna förvillar man medborgarna om hur det faktiskt ser ut. Om regeringen hade haft en mer aktiv arbetsmarknadspolitik och en vilja, inte en bidragspolitik för redan rika, hade fler kvinnor och män kunnat säga: Hej då, nu går jag till jobbet. I stället tvingas många gå till kommunen och söka försörjningsstöd.

Regeringen verkar vara nöjd med sin politik och arbetslivets villkor, utifrån det svar jag fått från ministern i dag. Men vi socialdemokrater ser allvarligt på arbetslivets villkor, som blivit så mycket sämre bara för att vi har en så hög arbetslöshet, något som oroar oss.

Jag hoppas att ministern svarar i nästa inlägg på frågan om hon är nöjd med resultatet.

Anf. 131 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret, även om jag inte är nöjd med det fullt ut. Men vi kanske kan få svaret utvecklat lite grann här under debatten.

Bakgrunden till att jag skrev interpellationen var att jag och många med mig hade ganska stora förväntningar på att regeringen i sin sista budget före valet skulle komma med förslag till åtgärder mot framför allt ungdomsarbetslösheten, som vi debatterar nu, men också åtgärder för dem som varit ifrån arbetsmarknaden ganska länge. Men det kom inte särskilt mycket.

En annan bakgrund är att jag fick uppmaningar hemifrån att försöka trycka på ytterligare. Jag kommer från en kommun där vi har en ungdomsarbetslöshet på runt 25 procent. I kommunen är vi ganska överens

mellan de båda politiska blocken om att satsa kommunala medel för att få ungdomar i sysselsättning. Alternativet är försörjningsstöd eller annat, och det är inte särskilt bra att få en sådan start i livet. Därför har vi sagt att vi ska jobba med att försöka få fram kommunala jobb.

Jag förklarade i fullmäktige hemma att regeringen nu har chansen att lägga fram sin sista budget inför kommande val och efter åtta år göra slag i saken för att få ned den höga ungdomsarbetslösheten i landet. Därav mina och våra förväntningar på att det äntligen skulle komma förslag i den delen, men det kom inte särskilt många, knappt några alls.

I svaret säger ministern att sysselsättningen har ökat med 250 000 personer. Samtidigt ska vi komma ihåg att befolkningsökningen har varit ganska stor i Sverige under de senaste åren. Här handlar det väldigt mycket om statistik, och Ann-Christin Ahlberg tog upp tricksandet fram och tillbaka med statistiken.

Vi socialdemokrater har varit tydliga med att vi kommer att gå till val på en politik som gör att fler unga kommer i jobb. Det handlar naturligtvis om olika insatser. Det handlar om att ingen ung ska behöva gå utan jobb eller praktik. Vi vill få in dem i någon form av åtgärd redan från första dagen så att de inte hamnar i sysslöshet och därmed får besvär. Men precis som ministern själv säger i sitt svar handlar det också mycket om satsningar inom skolans värld. Där har vi lagt fram en rad konkreta förslag.

Min följdfråga till ministern med anledning av svaret är: Är regeringen nöjd med den höga ungdomsarbetslösheten? Det skiljer sig ganska mycket mellan våra kommuner runt om i landet, och det tror jag att ministern väl känner till. Om man inte är nöjd, vad har man då för förslag till bättre åtgärder för att få in fler ungdomar i jobb?

Anf. 132 HANIF BALI (M):

Herr talman! Det är intressant när Socialdemokraterna talar om siffertricksande och sedan drar statistik. Den socialdemokratiska regeringen måste nog ha haft något slags världsrekord i siffertricksande när man utförsäkrade människor. Från att ha räknats som arbetslösa förtidspensionerades de, så att de inte räknades som arbetslösa. Det regeringen gjorde var att medvetet flytta människor från den gruppen.

Det finns ett ganska vanligt missförstånd. Jag talade med en vän till mig som inte sökte jobb, som bodde hemma och satt passiv i soffan. Han sade att han var arbetslös. Då sade jag: Men du räknas faktiskt inte som arbetslös. Det är när man är ute och aktivt söker jobb som man räknas som arbetslös.

Det intressanta är att det som mäter hur många det är på arbetsmarknaden som jobbar är sysselsättningsgraden, inte arbetslösheten. Det är på något sätt ett missförstånd när man mäter arbetslöshet i hur många det är som inte har jobb i samhället. Det är sysselsättningsgraden som gäller. Arbetslösa är de som söker jobb men inte hittar något.

Det vi har sett i Sverige är att sysselsättningsgraden har ökat och att arbetslösheten har ökat. Det är nämligen fler som jobbar. Det är färre som är utan jobb. Samtidigt är det fler av dem som är utan jobb som söker arbete. Det är viktigt att ha det med sig. Och det är viktigt att ha det med sig när Socialdemokraterna endast talar om att minska arbetslösheten, för vad de är ute efter är inte att fler ska hamna i jobb. I så fall hade ni

haft fler förslag på hur jobben ska växa till. Ert förslag är att färre ska söka jobb och färre ska räknas som arbetslösa.

Vi kan titta på statistiken, och då är det inget siffertricksande. Det är statistik från SCB som använt samma metod som ni själva använder och som alla kan kolla upp. Jämfört med 2006 är det 96 000 fler ungdomar mellan 15 och 24 år som har ett arbete. Sysselsättningsgraden i den här gruppen har ökat med 6 procent. Arbetslösheten har ökat, ja, och sysselsättningsgraden har ökat, vilket betyder att fler söker arbete och att fler har arbete. Det är en positiv utveckling.

Däremot måste vi såklart se till att minska arbetslösheten utan att det sker på bekostnad av sysselsättningsgraden. Det är väldigt lätt att minska arbetslösheten på bekostnad av sysselsättningsgraden. Det är bara att förtidspensionera människor. Ni har provat det, och det funkade jättebra för er. Ni fick jättefina siffror. Men det var inte ett Sverige som väljarna tyckte var bra. Det är därför som bidragsberoendet i det här landet har minskat med 25 procent.

En miljon människor var försörjda med offentliga bidrag 2006. I dag ligger den siffran på runt 750 000 och är på väg ned. Det är så verkligheten ser ut. Det är inte siffertricksande. Ni kan själva kolla upp det på SCB.

Det är intressant att diskussionen handlar om fas 3. 96 000 fler ungdomar är i arbete. Beviset mot detta är att ungdomar är i fas 3. Hur många ungdomar är då i fas 3? I januari var siffran 600 stycken. Det är nästan paradiskt. Vi har en sysselsättning som ökat med 90 000 personer, och ni talar om 600.

Anf. 133 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern och Hanif Bali. De som haft tillgång till Youtube de senaste dagarna har kunnat se hur Alliansen firat sin valförlust efter EU-valet och sina katastrofala SCB-siffror. De har hoppat upp och ned i någon sorts masspsykos, dansat och varit väldigt positiva efter dessa stjärnmällar.

Nu går Hanif Bali upp i samma anda och är entusiastisk över den höga ungdomsarbetslösheten. Det får man väl fundera över vad det står för, herr talman. Men tittar man på Alliansens dans på Youtube tror jag man får en förklaring till Hanif Balis entusiasm över den höga ungdomsarbetslösheten. Bagdad Bob.

Det som gjorde att jag begärde ordet var att arbetsmarknadsministern i svaret nöjt och belåtet säger att vi har den lägsta andelen långtidsarbetslösa i hela EU. Det gör mig lite orolig, herr talman. Långtidsarbetslösheten har tredubblats sedan alliansregeringen tog över. Det är det intressanta för en svensk arbetsmarknadsminister. Vi vet alla att när långtidsarbetslösheten har bitit sig fast och individen har kommit långt från arbetsmarknaden blir det problem och svårt för individen att återkomma.

Arbetsmarknadsministern ingår alltså i en regering som administrerar en period då långtidsarbetslösheten i Sverige tredubblats. Det är denna utveckling som är livsfarlig. Då kan man inte nöja sig med att jämföra sig med andra länder.

Arbetsmarknadsministern säger också att ungdomsarbetslösheten ligger på en låg nivå jämfört med många andra länder, och så är hon nöjd

med det. Då hamnar vi i samma fälla, för det beror på vilka man väljer att jämföra sig med.

Ett antal länder i EU tar emot bidrag från EU för att de har misslyckats med att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Sverige är ett av de länderna. Jag tycker att det är rimligare att jämföra Sverige med alla de länder som inte tar emot bidrag från EU eftersom de har lyckats bättre med att bekämpa ungdomsarbetslösheten.

Dessa fakta verkar arbetsmarknadsministern försöka förtränga genom att välja jämförelseobjekt för att få den allvarliga situationen att framstå i ett bättre ljus.

Troligen är det orsaken till att arbetsmarknadsministern inte lägger fram några förslag och propositioner eller har några idéer om hur vi ska ta oss ur denna svåra situation. Ministern har inga förslag och ingen politik utan är nöjd med att det finns andra länder som har det ännu värre. Hon saknar dessutom insikt om att det finns många jämförbara länder som har lyckats bättre. Det är oroande, herr talman.

Anf. 134 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar för interpellationerna.

Vi har talat om denna fråga förr. Låt mig fånga upp något som Johan Andersson sade på slutet: Vi vill få in dem i någon form av åtgärd.

Det summerar väl Socialdemokraternas politik för unga. Stefan Löfven står i tv och lovar alla unga jobb. Det är tom retorik, för Stefan Löfven kan inte lova en enda ung person jobb. Att Socialdemokraterna lovar jobb visar att de inte förstår hur jobb växer fram.

Vill vi att fler unga ska ha ett jobb att gå till behöver vi underlätta för arbetsgivare att anställa unga. Vi behöver rusta unga så att de kommer närmare arbetsmarknaden och i jobb.

Ni har ett förslag på 90-dagarsgaranti. Från dag ett ska man komma in i en åtgärd. Men det är så fel som det kan bli. Det har prövats förut, och ni har alla forskare emot er.

De flesta svenska ungdomar är arbetslösa under relativt kort tid. Det skriver ni också i er egen budgetmotion. Att då säga att alla unga ska in i en åtgärd från dag ett är så fel som det kan bli.

Alla unga har rätt till förmedlingsstöd från dag ett, säger vi. Vi säger att alla unga som riskerar långtidsarbetslöshet ska ha insatser från dag ett, till exempel gäller det den studiemotiverande satsningen. Det är stor skillnad.

När ni har dessa ungdomar framför er och berättar om alla de jobb som ni lovar dem – det gör ni ju varje gång ni talar om unga – måste ni berätta hur dessa jobb ska komma till. Jag hörde Stefan Löfven säga häromkvällen att sänkt restaurangmoms kan ge fyra andra jobb. Om ni tar bort restaurangmomsen, hur skapas då fyra andra jobb av den miljon som den kostar per person? Det blir en ganska låg kostnad, så då är det såklart åtgärder för unga ni vill ordna, inte jobb.

Det är här skiljelinjen går mellan framför allt Socialdemokraterna och Alliansen. Vi vill se fler stadigvarande jobb på svensk arbetsmarknad så att unga kan vakna upp på morgonen och känna att de har ett jobb att gå till, en egen försörjning och en gemenskap att ingå i.

De unga som står längre från arbetsmarknaden på grund av att de har en funktionsnedsättning eller inte gjort klart sin utbildning behöver stöd, och därför riktar vi extra stöd till dem. Här har vi sänkt kostnaden ännu mer, och vi har den mycket lyckade folkhögskolesatsningen. Och i går när vi presenterade våra nya förslag sade vi att de som har en funktionsnedsättning ska få längre tid på sig i folkhögskolesatsningen.

Varje år och i varje budget presenterar vi förslag som gör att jobben kan växa till i olika branscher och som kan underlätta för unga att komma närmare arbetsmarknaden.

Vi ville från den 1 juli sänka kostnaden ytterligare för dem som är under 23 år, för vi vet att där ligger den stora utmaningen när det gäller att få in en fot på arbetsmarknaden. Det röstade de fyra oppositionspartierna nej till.

Herr talman! Skiljelinjen handlar om synen på jobb. Det Socialdemokraterna talar om är åtgärder, vilket Johan Andersson tydligt sade.

Jag och hela regeringen vaknar upp varje morgon med fokus på att jobben ska bli fler. Vi säger att det ska bli 350 000 nya jobb till 2020. Då måste vi möta upp med en politik som gör att jobben blir fler.

Då kan man inte som oppositionspartierna lägga tunga skatter på miljö, lastbilar, flyg och företag, göra det dyrt att anställa så att färre får jobb och dessutom höja transfereringssystemen. Den ekvationen går inte ihop.

Jag vet att Patrik Björck tycker om att beskriva min sinnestämning. Han vet precis hur jag mår och känner. Nej, jag är inte nöjd. Jag är inte nöjd förrän varenda person som kan och vill arbeta har ett jobb att gå till. Det är därför vi hela tiden lägger fram förslag som ska ge fler unga ett jobb att gå till.

Anf. 135 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S):

Herr talman! Ännu en moderat gick upp och försökte siffertricksa hit och dit i stället för att tala om det allvarliga läget i Sverige för våra unga människor. Här går den stora skiljelinjen mellan Moderaterna och Socialdemokraterna. Vi tar varje arbetslös ung människa på största allvar och vill ge dem alla en chans att komma i arbete.

Jag har som sagt ställt min interpellation till Elisabeth Svantesson, så jag lägger ingen tid på Hanif Bali. Ni får ursäkta, men jag tycker att det är ministern som ska ta debatten.

Oavsett om det är en enda ung människa eller 600 unga som har fastnat i fas 3 är det en för mycket. Inte en enda ung människa ska hamna i fas 3. Unga människor är vår framtid. Vi måste se till att de får framtidsstro. Det är också de som en gång i framtiden ska se till att vi har det bra.

Jag ser att det är enormt stor skillnad mellan oss. Vi bryr oss om människor på ett helt annat sätt. Vi har förslag som ska se till att våra ungdomar kommer i jobb, utbildning eller praktik. Och det är riktiga jobb vi talar om. Oavsett om man är ung eller lite äldre vill vi se till att fas 3 stoppas. Man ska kunna få en riktig anställning med kollektivavtalsenliga löner.

De som har kommit in i fas 3 lever under otroligt dåliga ekonomiska omständigheter. Och vi vet alla att om man har en dålig ekonomisk situation är det inte lätt att tänka på vare sig utbildning eller att rusta sig själv för sin framtid. Då hamnar man i ett ekorrhjul där det bara gäller hur man

ska få möjlighet att betala sin hyra eller kanske få mat till barnen nästa vecka. Då är man kanske inte särskilt positiv eller har de rätta förutsättningarna för att kunna gå vidare. Därför tycker också vi socialdemokrater att vi måste matcha de arbetslösa med de nya jobben som finns. Det är nämligen också ett stort matchningsproblem. Det har regeringen misslyckats totalt med. Otroligt många jobb har gått till spillo.

När man diskuterar det här tricksar man med statistiken så att det låter som att det är mycket bättre än vad det är i Sverige. Men Sverige skulle inte få EU-stöd på grund av den höga arbetslösheten bland våra unga om det inte är extremt. Det skulle vi inte få. Sverige har ändå inte haft samma kris som många av de andra europeiska länderna som man jämför med. Vi borde ha kunnat klara av det. Men regeringen har haft en helt annan agenda. Den har varit att låta ungdomarna stå där och klara sig själva men se till att medelålders vita män får mer i sin plånbok. Det är vad ni har satsat på.

Jag kan inte förstå annat än att ministern är nöjd med massarbetslösheten och att ungdomarna hamnar i fas 3. Det är alldeles för många; det borde inte vara en endaste ungdom i fas 3. Det är vår övertygelse. Och ingen äldre ska vara i fas 3 heller.

Anf. 136 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag vet inte om jag fick särskilt många klarlägganden på mina frågor av arbetsmarknadsministern. Jag tyckte inte att jag fick några svar direkt, men jag ska vidareutveckla vad vi menar med våra förslag.

Ministern sade mycket föraktfullt: åtgärd. En åtgärd kan exempelvis vara en praktikplats som sedermera kan leda till jobb. Det kan för ungdomar som inte har fullständig gymnasieexamen eller gymnasiekompetens vara ett utbildningskontrakt där de kanske studerar tre dagar i veckan och är ute på arbetsplats två dagar i veckan. Många undersökningar och utvärderingar av att man gör på det sättet visar att det också leder till jobb.

Jag träffade för ett tag sedan ett antal fordonsmekaniker i Mjölby som gick en sådan varvad utbildning, vilket fungerade alldeles utmärkt. De hade dessutom fått sommarjobb, och det skulle förhoppningsvis också kunna leda till fasta jobb. Det fnyser arbetsmarknadsministern åt och kallar föraktfullt för åtgärder. Hon rynkar på näsan åt åtgärder.

Naturligtvis är grunden till jobb det självklara när det gäller ungdomar. Jag är precis som arbetsmarknadsministern själv nämner fullt medveten om att det inte är vi politiker som skapar jobb, mer än inom en sektor. Då talar vi om den offentliga sektorn. Under de fyra åren som jag har varit här i Sveriges riksdag har jag kunnat se hur den borgerliga regeringen föraktfullt vänder sig emot offentlig sektor som regulator på arbetsmarknaden. De ser inte alls offentlig sektor som en aktör där man snabbt kan få genomslag för sin politik när det gäller exempelvis satsningar på ungdomar.

I dag går ett flertal kommuner på knäna på grund av höga kostnader i fråga om försörjningsstöd och annat. Och en stor andel av dem som uppstår försörjningsstödet är ungdomar som också riskerar att bli långvarigt försörjningsstödsberoende. Det är dess värre på det sättet.

Det känns till viss del glädjande att Alliansen nu har vaknat till när det gäller jobben och jobbpolitiken. Vi såg det glada eventet i går där

man hoppade och hade sig. Jag kommer ihåg hur föraktfullt man fnös när vi lade fram våra förslag om att vi ville ha lägst arbetslöshet i EU år 2020. Varför skulle man ha politiska mål som det inte var möjligt att uppnå? Naturligtvis är min följdfråga: Hur pass realistiskt är Alliansens mål? Tror arbetsmarknadsministern själv på det? Jag hoppas att hon och Alliansen har rätt och att det verkligen ger effekt.

Vart femte matchningsförsök misslyckas, och det gäller även ungdomar. Arbetsmarknadsministern har beordrat en översyn av Arbetsförmedlingen som kommer att landa här framgent. I samband med den översynen vore det också önskvärt att man kanske ger Arbetsförmedlingen en annan inriktning som handlar om att jobba mer ut mot företag, mer mot att ragga jobb, vilket det finns många lyckade exempel på runt om.

I Östergötland har vi haft en satsning för dem som är lite äldre. Satsningen har gett goda resultat. Ungefär 80 procent av dem som blev arbetslösa i samband med industrikrisen har fått jobb, tack vare att arbetsförmedlarna har jobbat konkret med besök ute på mindre arbetsplatser. Tillsammans med företagaren eller ägaren har de gjort en bedömning av kompetensbehovet och har i möjligaste mån kunnat varva det med utbildning. Så fler förslag och satsningar!

Anf. 137 HANIF BALI (M):

Herr talman! Alliansen har satt upp ett mål om fem miljoner jobb till år 2020. Det intressanta är att Konjunkturinstitutet – ett institut som jag hoppas att vi samtliga känner förtroende för – har sagt i sin egen prognos att det absolut är möjligt. Det är deras prognos också, förutsatt att den nuvarande politiken fullföljs. Det är vad de har sagt.

Det ni socialdemokrater föreslår är den totala motsatsen till den nuvarande politiken. Ni vill införa 90-dagarsgarantin för ungdomar. IFAU är en myndighet som vi i arbetsmarknadsutskottet har ansvar för tillsammans. De skriver så här om 100-dagarsgarantin som ni genomförde under Göran Perssons tid och som ni nu har rakat med 10 dagar: ”Utfallet blev varken bättre eller sämre för ungdomarna som omfattades av garantin jämfört med ungdomar som inte omfattades av den.”

IFAU:s utvärdering var att det gav ingenting. Det är ert förslag. Det är ert flaggskepp, något som inte ger något resultat alls.

Ni säger att ni tar varenda unge och varenda ungdom på största allvar, men ni har hela vägen sagt nej till de 96 000 nya jobben som har skapats för ungdomar. Ni tar inte de jobben på allvar. Ni tar de 600 i fas 3 på allvar, absolut. Men de 96 000 som har kommit till existerar inte. Det är siffertricksande och jobb som tydligen inte finns. Det är ganska ohederligt och också oseriöst av Socialdemokraterna att inte lyssna på den forskning som finns.

Vad är då Socialdemokraternas svar? Jo, det var IFAU som gjorde utvärderingen. Magdalena Andersson gick för någon vecka sedan ut och sade att IFAU skulle läggas ned. Det är svaret från Socialdemokraterna.

Anf. 138 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag tänker ställa två väldigt enkla frågor till arbetsmarknadsministern.

Den första är: Oroar det arbetsmarknadsministern att långtidsarbetslösheten har tredubblats under hennes regerings tid? Är det oroande?

Den andra är: Oroar det arbetsmarknadsministern att vi har en ungdomsarbetslöshet på 25 procent i tre regioner i Sverige? Det är en ungdomsarbetslöshet som är så hög att vi får bidrag från EU. Oroar detta arbetsmarknadsministern?

Anf. 139 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag var mycket tydlig i mitt förra inlägg om vad som är det absolut viktigaste fokus som jag har. Det är att fler unga ska ha ett jobb att gå till. Det är att fler unga ska rustas och matchas att komma in, att fler unga ska få en första rad på ett cv. Under de månader som jag har varit arbetsmarknadsminister har jag rest runt och samtalat med många unga och många arbetsgivare kring möjligheter till jobb och för arbetsgivare möjligheter att växa.

Det är precis som Johan Andersson säger: Offentlig sektor är otroligt viktig som arbetsgivare och behöver också göra mer för de unga. Det är därför jag hoppas att många fler kommuner ska använda yrkesintroduktionsavtalen, att Kommunal och SKL inte bara centralt ska teckna avtal, utan att man på lokal nivå ska ta ansvar. De möjligheterna finns!

Möjligheten finns också för varenda kommun att anställa unga som är i sysselsättningsfasen med det särskilda anställningsstödet. Om alla kommuner skulle ta en ung eller två – det är inte längre 600 personer utan strax under 400 unga i sysselsättningsfasen, delvis beroende på de utvecklingsanställningar som har gjort att de har fått jobb men också att vi har förlängt det särskilda anställningsstödet – skulle ingen ung vara i sysselsättningsfasen.

Jobben skapas inte hos oss här i kammaren utan ute hos arbetsgivarna, kommunala och privata, som behöver vara med och ta ett större ansvar. Då är nyckeln att se till att jobben växer till i olika branscher och på olika sätt i olika områden.

Vad oroar mig? Ja, det oroar mig att en person som gör anspråk på att bli statsminister lovar alla unga jobb, för det är ett tomt löfte som han aldrig kan hålla. Han kan lova åtgärder och insatser, som är mycket bra för många unga som behöver det. Men de flesta unga är arbetslösa under en relativt kort tid. De flesta unga kommer i jobb. Det är därför Sverige och Finland har den lägsta långtidsarbetslösheten, även om vi ligger i snitt med EU. Den matematiska logiken handlar alltså om att de flesta unga är arbetslösa ganska kort tid. Svenska ungdomar har kortare tider.

Men det betyder inte att det är en mindre viktig fråga att jobba med. Det är därför som vi har en bredd av insatser, för att jobben faktiskt ska växa till för de unga och för att arbetsgivare ska öppna dörren för de unga.

Anf. 140 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S):

Herr talman! Även om ministern säger att hon inte är nöjd måste man undra, för vi ser det inte på något annat sätt än att ministern är nöjd. Arbetsmarknadsministern sitter i den regering som har makten att göra en ändring av politiken, om man vill göra det, så att det blir något resultat.

Arbetsmarknadsministern är den minister som under sin ministertid inte har lagt en enda proposition till oss i arbetsmarknadsutskottet att ta ställning till. Vi socialdemokrater presenterade en lista på tio möjliga

propositioner som man borde ha lagt för att få bukt med arbetslösheten och speciellt ungdomsarbetslösheten, för det är viktigt för unga att få insatser fort, oavsett om det är utbildning, praktik eller jobb. I dag har vi också en högre massarbetslöshet, men då tricksar man med siffrorna.

Jag håller med Johan Andersson: Den här regeringen använder sig av föraktfulla ord när vi pratar om människor som jobbar med vård, skola och omsorg. Det är människor som i dag sliter hårt där ute och önskar att de fick fler arbetskamrater. Där kunde vi faktiskt – med politikens hjälp – se till att det blev möjlighet till fler jobb. Där behövs fler kvinnor och män. Speciellt behöver vi tänka på att ungdomar vill komma in och jobba där.

Vi behöver också hjälp med miljöarbete. De politiska medel som vi har kommit med i våra förslag handlar mycket om det. Det gäller vård, skola och omsorg, där vi har stora behov och där man kan göra nya jobb med politiska medel, men det handlar också om miljöarbetet, för att kunna göra ändringar där.

Vi är inte nöjda med arbetslösheten som den ser ut. Men vi förstår att regeringen är det, eftersom arbetsmarknadsministern inte lägger några förslag.

Anf. 141 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag börjar inse att jag inte kommer att få så mycket mer svar från arbetsmarknadsministern på mina frågeställningar. Ministern har inte lagt någon proposition under sin tid. Det må så vara – nu är det för sent att göra det.

Det man kanske skulle kunna ta med sig – jag var inne lite kort på det – är en översyn av Arbetsförmedlingens funktionssätt och matchningsproblematiken. Vart femte arbetstillfälle går förlorat i dag när det gäller matchningen. Där handlar det naturligtvis om de unga, som också har svårt att komma ut.

Man kanske skulle ge ett tilläggsuppdrag när det gäller Arbetsförmedlingen eller styra upp den delen, så att de får ett tydligare uppdrag att jobba mer med att vara ute och inte minst besöka mindre företag för att få fram arbetstillfällen, vilket är möjligt och lämpligt, för att kunna använda för olika insatser i form av YA-jobb och annat. Det finns mycket man kan göra om man vill.

Jag kan bara konstatera att jag inte har så mycket mer svar att ge till mina kamrater hemmavid. Jag kan meddela att regeringen är mätt och glad just nu när det gäller de åtgärder på arbetsmarknaden som man har genomfört för ungdomarna. Det behövs inte några nya förslag, några nya åtgärder, utan de kommuner som sliter med sina kostnader och tar pengar ur den kommunala budgeten som skulle ha gått till äldreomsorg, barnomsorg och annat, för att få fler ungdomar i jobb, får fortsätta med det utan någon form av stöd eller viljeinriktning från den alliansledda regeringen.

Anf. 142 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

Herr talman! Tack för interpellationsdebatten!

Jag vet inte om någon lyssnar på vad jag säger. Det finns 290 kommuner. Jag vet inte några andra ledamöter än de i arbetsmarknadsutskottet som tycker om att ge beskrivningar av hur jag upplever det. Men det

Svar på
interpellationer

minsta jag gör är att förakta dem som jobbar i offentlig sektor, för de gör ett otroligt arbete varje dag. Det är just därför jag säger: De 290 kommunerna borde ta ett större ansvar för att anställa människor.

Jo, Johan Andersson, till 85 procent subventionerar staten om man anställer en ung eller äldre person som har varit långtidsarbetslös. Det är bara att anställa. Jo, Johan Andersson, YA-jobb är till för varje kommun. Det är bara att anställa en ung person till en väldigt låg kostnad och samtidigt säkra sin kompetensförsörjning och få in mer fötter och händer i vården.

Det är bara att göra – i dag! De verktygen finns. Och de kom på plats i januari. Det var några av de första beslut som jag tog. Jag vet att Socialdemokraterna är lite ledsna över att jag inte har lagt några propositioner till exempel när det gäller YA-jobb. Men det behövs inga propositioner för det. Det fattades ett förordningsbeslut kring det.

Beträffande de tio förslag som Johan Andersson tycker att vi ska lägga propositioner kring: Ärligt talat vet alla socialdemokrater här att många av de förslag som ni lade inte har något med proposition och lag att göra.

Det viktigaste i arbetsmarknadspolitiken är att först och främst se till att jobben växer till och att vi hela tiden underlättar anställningar. Jag menar att Johan Andersson kan gå hem till sin kommun och säga: Vi borde ta oss i örat lite allihop och se till att vi anställer fler, för vi har stöd från staten att göra det, och få in fler händer och fötter och få in unga människor på arbetsmarknaden, så att de får vara med och bidra och göra nytta.

Det är det jag brinner för varje dag.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på interpellation 2013/14:457 om a-kassa och försörjningsstöd

Anf. 143 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Patrik Björck har frågat mig hur dålig arbetslöshetsförsäkringen kan tillåtas bli innan regeringen är nöjd, om arbetsmarknadsministern tänker ta initiativ till att höja ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen och om socialbidrag/försörjningsstöd ska ersätta a-kassan.

Regeringens främsta mål är full sysselsättning. För att nå det målet har regeringen de senaste åren genomfört en rad åtgärder som stärker arbetsutbudet, ökar efterfrågan på arbetskraft och förbättrar matchningen på arbetsmarknaden. Sedan 2006 har antalet sysselsatta ökat med en kvarts miljon. De reformer som har genomförts inom arbetslöshetsförsäkringen syftar till att tydliggöra arbetslinjen och försäkringens roll som omställningsförsäkring.

När det gäller ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen är det viktigt att det finns ett skyddsnet vid arbetslöshet, men lika viktigt är en aktiv arbetsmarknadspolitik för att främja omställning. Regeringen prioriterar i dagsläget en aktiv arbetsmarknadspolitik så att fler kan komma i arbete före höjda ersättningsnivåer.

Arbetslöshetsförsäkringen är en omställningsförsäkring mellan två arbeten. Det krävs att man har arbetat i en viss omfattning för att omfattas av försäkringen. Det finns i dag många unga och utrikes födda som inte har kvalificerat sig för a-kassa. Regeringen prioriterar åtgärder för att dessa grupper ska få ett arbete framför att göra det lättare att kvalificera sig för ersättning.

Försörjningsstödet ska även fortsättningsvis fungera som ett yttersta skyddsnät för personer som har tillfälliga försörjningssvårigheter.

Anf. 144 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret på min interpellation. Jag ställde tre frågor i interpellationen, och jag ska försöka tolka svaren på dem.

Den första frågan var: Hur dålig kan arbetslöshetsförsäkringen tillåtas bli innan regeringen är nöjd? Jag kan inte se att jag får något som helst svar på den frågan. Det är alltså inget svar.

Den andra frågan var: Tänker arbetsmarknadsministern ta initiativ till att höja ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen? Svaret är lite otydligt, men jag tolkar det ändå som ett nej.

Den tredje frågan var: Ska socialbidrag/försörjningsstöd ersätta a-kassan? Även det svaret är lite svårt att tyda. Men jag tolkar det som ett ja.

Den första frågan kan möjligen låta som om den är retorisk, men det är den inte. Den handlar faktiskt om att jag tycker att jag, arbetsmarknadens parter, anställda, arbetslösa och arbetsgivare har rätt att få reda på hur regeringen och arbetsmarknadsministern resonerar kring ersättningsnivån.

När man hösten 2006 sänkte taket i a-kassan var den i nivå med löneläget i landet. Om taket är högt är eller lågt i en a-kasseersättning är bara relaterat till de inkomster som ska skyddas av denna försäkring. Under de åtta år som har gått har detta förhållande hela tiden försämrats, och i dag har knappt någon sin inkomst försäkrad.

Uppenbarligen är regeringen fortfarande inte nöjd, så det är väl någon sorts halvt svar. Men hur låg ska ersättningen kunna bli? Är det när den motsvarar ett halvt försörjningsstöd? Är det då som det är dags att börja fundera på om ersättningen har nått den rätta nivån för att fylla den funktion som regeringen vill?

Vi kan bara konstatera att det är ett nej, alltså att man inte vill höja ersättningen.

Frågan huruvida socialbidrag/försörjningsstöd ska ersätta a-kassan är också högst relevant. Arbetsmarknadsministerns chef, statsministern, har faktiskt uttryckt sig i dessa termer på en direkt fråga från en journalist om vad man som arbetslös ska försörja sig på, detta utifrån förutsättningen att många arbetslösa inte ens har tillgång till försäkringen. Och de som har tillgång till försäkringen klarar inte av att försörja sig på den utan får komplettera med försörjningsstöd. Statsministern har då svarat att man får låta sig bli försörd av släkt och vänner. I sista hand finns möjligheten till samhällets yttersta skyddsnät, som arbetsmarknadsministern beskriver här.

Man har faktiskt förändrat svensk arbetsmarknad rätt kraftfullt när man har låtit vårt försäkringssystem så att säga tona bort på detta sätt och sakta men säkert låter det ersättas av försörjningsstöd. Detta sker på två

sätt. Det ena sättet är att man stryker tillgången till försäkringen, så att folk tvingas till försörjningsstöd. Det andra sättet är att man inte ser till att höja taket i ersättningen, så att det nu har krupit under nivån för försörjningsstöd. Detta tolkar jag som ett ja på frågan.

Det ska bli spännande att höra om arbetsmarknadsministern delar min tolkning av hennes svar.

Anf. 145 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Jag noterar att ministern på ett mycket omständligt sätt svarade på Patrik Björcks fråga om hur dålig arbetslöshetsförsäkringen kan tillåtas bli. Det hade varit mer precist att säga: hur dåligt som helst. Det är det som detta svar går ut på.

Efter åtta år med den borgerliga regeringen kan det låta lite tjatigt att harva den här frågan om a-kassan och vilken funktion och vilket syfte den egentligen har. Men jag menar att det är viktigt. Det är viktigt att människor förstår och har en möjlighet att utvärdera vilken typ av resonemang, idéer och tankar som har legat bakom den politik som regeringen har fört, som man sjösatte kort efter sin valseger 2006 och som man därefter i princip har låtit verka. Det kommer ju inget mer. Det är detta som är politiken.

Då blir det intressant att höra svaret. Ministern säger att de reformer som har genomförts inom arbetslöshetsförsäkringen syftar till att tydliggöra arbetslinjen och försäkringens roll som omställningsförsäkring. Vad betyder det? I detta fall betyder det att man tydliggör att arbetslinjen i Alliansens begreppsvärld de facto är en fattigdomslinje. Man menar att det som ska tydliggöras är att människor ska göras så ekonomiskt desperata som det går och att det ska leda till något slags ökad aktivitet och sprallighet på arbetsmarknaden.

Det faktiska resultatet är att det inte blir så. Men det är vad ministern säger även nu efter åtta år med en borgerlig regering. Det som ska tydliggöras är arbetslinjen och försäkringens roll som omställningsförsäkring. Det är mer korrekt att säga att man tydliggör att detta inte ska vara en försäkring längre. Det är det som är resultatet, och det är det resultat som man får om man envisas med att inte höja taket. Då blir det färre och färre och snart ingen alls som är försäkrade i den betydelse som ligger i ordet försäkring, det vill säga att man betalar någonting under en period och försäkras sig mot om man förlorar grunden för sin inkomst och får då ut en del av den tidigare inkomsten. Detta sker inte längre. Det är bara runt 10 procent eller mindre som över huvud taget får en sådan inkomstbortfallsförsäkring.

En intressant mening i svaret är att det som man vill göra från regeringens sida är att prioritera en aktiv arbetsmarknadspolitik. Det är direkt missvisande. Vad betyder prioritera? Det skulle i så fall betyda att man tar en del av de pengar som man har fått in genom att så dramatiskt torpedera arbetslöshetsförsäkringen och använda dem till aktiva åtgärder för att människor som har blivit arbetslösa ska komma tillbaka till arbete – anställa dem eller på annat sätt hjälpa dem att komma in i arbetslivet. Detta har inte skett.

Det som har skett är att man aktivt har fört en politik för att öka inkomstskillnaderna i detta land, så att de har ökat snabbare än i något annat västland. Det är begreppen som jag tror att svenska folket behöver

förstå bättre och analysera bättre. Resultatet av det är, tack och lov, väldigt synligt för allt fler.

Prot. 2013/14:120
5 juni

Anf. 146 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Resultatet av arbetslinje och jobbpolitik är mycket tydligt – över en kvarts miljon fler jobb, trots en väldigt tuff kris.

Låt mig tacka Patrik Björck för interpellationen. Sverige har haft en stark reallöneutveckling sedan 2006, betydligt starkare än EU-snittet och starkare än till exempel Tyskland som Socialdemokraterna gärna lyfter fram som föregångsland. De högre lönerna gör att de som jobbar får mer i plånboken. Det lönar sig helt enkelt bättre att arbeta. Men det gör också att den relativa ersättningsnivån minskar i a-kassan, vilket Patrik Björck var inne på.

När vi beskriver försäkringsskyddet vid arbetslöshet måste vi dock se hela bilden. Vi ser en utveckling där allt fler skaffar tilläggsförsäkringar, bland annat genom sina fackförbund. Vi vet att ungefär 90 procent av TCO:s medlemmar i dag har tillgång till en kompletterande inkomstförsäkring via sitt medlemskap i ett fackförbund. Antalet medlemmar i fackförbund som har en kollektiv inkomstförsäkring motsvarar ungefär 40 procent av arbetskraften. Detta menar jag att man måste beakta när man beskriver hur tillgången till ersättning vid arbetslöshet ser ut. Sedan kan man ha olika åsikter om det.

Att a-kassan har blivit lägre än försörjningsstödet stämmer dock inte generellt. För det första är det två olika stöd med två olika funktioner och delvis olika syften. A-kassan är en omställningsförsäkring mellan två jobb, medan försörjningsstödet är behovsprövat mot hela hushållets inkomster. Det innebär att man kan ha inkomster eller bidrag utöver a-kassan, medan försörjningsstödet minskar krona för krona i förhållande till andra bidrag som exempelvis barnbidrag. Om någon i en familj har inkomst räknas den också av vid försörjningsstöd. Det gör naturligtvis stor skillnad.

Den som arbetar ska ha ett skydd vid arbetslöshet. Men grunden i den här diskussionen är densamma som tidigare: Vårt fokus är och kommer de närmaste åren att vara att jobben ska växa i antal. Det är därför vi har satt upp ett mycket tydligt mål att fler ska ha ett jobb att gå till 2020, närmare bestämt 350 000 fler.

Det måste också fortsatt vara lönsamt att arbeta. Det finns starkt stöd i forskningen för att en höjning av taket förlänger tiden i arbetslöshet och ökar jämviktsarbetslösheten. Oberoende instanser, både Konjunkturinstitutet och Riksbanken, bedömer att effekten på jobben kan bli betydande om man höjer taket.

Det är också därför det som Patrik Björck säger inte riktigt går ihop. Att kraftigt höja skatter på jobb och företagande samtidigt som man höjer ersättningsnivåer är helt fel väg att gå. Jobben blir inte fler då; de blir färre. Då är vi också tillbaka i den tid då många var i utanförskap – trots högkonjunktur.

Herr talman! I vårpropositionen ser jag inte riktigt hur Socialdemokraterna finansierar det här förslaget. De har pratat mycket om höjd a-kassa, men i det senaste förslaget de lade på riksdagens bord ser jag över huvud taget inget om hur detta ska finansieras. Det är än en gång ett

Svar på
interpellationer

exempel på att man ropar högt och lovar mycket till många, men ofta är det tom retorik.

Anf. 147 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag kan konstatera att arbetsmarknadsministern inte hade några invändningar mot mitt sätt att tolka hennes svar. Det innebär att hon inte tänker höja arbetslöshetsförsäkringen – det är ett nej – och att socialbidraget, försörjningsstödet, ska ersätta a-kassan på sikt. Det är så man ska tolka svaret, och det är ju intressant. Då gjorde jag rätt tolkning när jag läste svaret.

Detta leder naturligtvis till en del komplikationer. Arbetsmarknadsministern svarar att det här att de inte ska höja taket inte är något som jag eller andra behöver vara så oroliga för – det finns andra tilläggsförsäkringar som löser den problematiken.

Det är här det blir väldigt knepigt att följa logiken i arbetsmarknadsministerns resonemang. Sedan säger nämligen arbetsmarknadsministern att man absolut inte kan acceptera höjda ersättningsnivåer, för då skulle arbetslösheten öka. Då undrar jag hur hon samtidigt så nöjt kan konstatera att delar av arbetsmarknadsministerns destruktiva politik löser man på andra sätt. Det är arbetsmarknadsministern nöjd med. Men arbetsmarknadsministern vill inte själv medverka till att höja ersättningen, för då skulle den plötsligt påverka arbetsmarknaden negativt.

Jag tycker faktiskt att arbetsmarknadsministern för hederlighetens skull borde förklara varför en höjd ersättningsnivå i arbetslöshetsförsäkringen påverkar arbetsmarknadens funktionssätt negativt, medan tilläggsförsäkringar tecknade av den enskilde eller av fackliga organisationer inte har någon som helst påverkan på arbetsmarknadens funktionssätt. Det skulle jag vilja ha ett svar på.

Arbetsmarknadsministern säger också att jag inte ska vara orolig för att a-kassan har blivit lägre än försörjningsstödet eftersom det inte stämmer generellt. Nej, det är sant. Utredningen som jag har haft som underlag för min interpellation konstaterar att i Stockholm, som man har jämfört med, är försörjningsstödet högre än utfallet i a-kassan.

Det där kanske kan variera lite, men det är klart att det nu börjar sjunka under nivån för försörjningsstödet. Eftersom arbetsmarknadsministern har varit mycket tydlig, herr talman, med att regeringen inte tänker medverka till att höja det kommer det naturligtvis att fortsätta. Och mycket snart, herr talman, kommer den sanningen att gälla inte bara partiellt utan faktiskt också generellt. Då är transformationen genomförd, den som vi nu har fått svar på att den är regeringens egentliga syfte: att ersätta arbetslöshetsförsäkringen med socialbidrag eller försörjningsstöd.

Nu har arbetsmarknadsministern möjlighet att reagera på det här. Först skulle jag vilja få reda på hur det kommer sig att en ersättning om vi höjer arbetslöshetsförsäkringen har en negativ påverkan på arbetsmarknaden, medan den så kallade tilläggsförsäkringen inte har det. Det skulle vara väldigt spännande att få reda på.

Det finns naturligtvis många goda argument för varför man ska ha höjningen i den allmänna arbetslöshetsförsäkringen eftersom väldigt många grupper på arbetsmarknaden inte har råd med tilläggsförsäkring. Det är dock en annan diskussion; den kan vi ta en annan gång. Men

det skulle vara spännande att höra varför den ena höjningen inte har någon påverkan på arbetsmarknaden, medan den andra är så farlig.

Prot. 2013/14:120
5 juni

Anf. 148 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Med anledning av att arbetsmarknadsministern i likhet med många andra borgerliga företrädare fortsätter att tala om detta med arbetslöshet och sysselsättning i absoluta tal skulle jag vilja citera ett stycke.

”Studeras skillnader mellan länder tycks det tämligen uppenbart att befolkningens storlek har avgörande betydelse för mängden jobb och sysselsättningens nivå. — — — Däremot tycks det inte finnas några tydliga samband mellan befolkningens storlek och nivån på arbetslösheten. Detta indikerar att arbetskraften och antalet jobb ökar när befolkningen ökar.”

Det är ett tydligt citat som pekar på problemet med att försöka diskutera de här sakerna i termer av absoluta tal. Citatet kommer från regeringen Reinfeldts vårbudget för i år. Det står i en fakta- och fördjupningsruta som kanske borde studeras av fler än dem som råkade skriva den.

Det är därför viktigt att vi kan ha en rimligare förståelse av det som sker på arbetsmarknaden. Man måste sätta det i relation till befolkningens storlek.

Huvudfrågan här handlar om att det är en fundamental skillnad mellan vad a-kassan har varit tänkt att vara till för och varför försörjningsstödet finns. A-kassan är en rättighetsbaserad ersättning, en rättighetsbaserad försäkringsersättning som betalas ut, vars syfte är att den som råkar bli arbetslös inte ska bli fattig. Försörjningsstödet finns som en sista utväg för den som redan har blivit fattig. Det är förutsättningen för att man över huvud taget ska få det – att man har nått en nivå som definieras som fattigdom.

När nu de här ersättningarna närmar sig varandra i storlek har vi kollapsat. Vi har kortslutit hela det svenska välfärdssystemet. Det är en stor förändring som denna regering har ansvaret för, men den vägrar att ta det ansvaret eller ens erkänna att det faktiskt är så det har blivit. Det är problemet, och därför är jag glad över att den här regeringen kommer att bytas ut.

Anf. 149 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

Herr talman! Låt mig börja med Ali Esbati. Det är ingen hemlighet att vi har olika syn på a-kassan. Det är ingen hemlighet att vi har olika syn på jobbpolitik och vad som skapar drivkrafter för att arbeta men också för att anställa människor.

Arbetskraften växer inte av sig själv. Befolkningstillväxten är naturligtvis en bra och grundläggande förutsättning, men arbetskraften ökar också genom politiska åtgärder och insatser som till exempel att man inte förtidspensionerar bort människor utan låter dem finnas i arbetskraften och söka jobb när de har arbetsförmåga och vill vara med och bidra.

Slutligen vänder jag mig till Patrik Björck. Oavsett vad jag säger i mina inlägg gör Patrik Björck sina egna tolkningar av vad jag har sagt, och hans tolkning är den sanna. Då spelar det inte så stor roll vad jag säger, och därför tänker jag inte heller svara på hans frågor.

Svar på
interpellationer

Anf. 150 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag tycker ändå att arbetsmarknadsministern har varit väldigt tydlig i dag. Vad det handlar om här är att vi troligen aldrig kommer att få svaret på vad som är den bortre gränsen när det är dags att justera ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen eftersom vi, precis som Ali Esbati är inne på, förhoppningsvis byter regering till hösten och då får en helt annan politik, där vi återställer arbetslöshetsförsäkringen som den viktiga del av en aktiv arbetsmarknadspolitik som det är meningen att den ska vara.

Det är viktigt att man ser sambandet: Arbetslöshetsförsäkringen kan faktiskt, tillsammans med en aktiv arbetsmarknadspolitik, medverka till att vi klarar av att bekämpa arbetslösheten. Om man ser rent historiskt på förhållandet mellan arbetslöshet och arbetslöshetsförsäkringens storlek i förhållande till lön kan man konstatera att när vi har haft som högst ersättning i arbetslöshetsförsäkringen har vi också haft som lägst arbetslöshet. Det är de historiska fakta som finns. Den absoluta koppling som arbetsmarknadsministern vill låta gälla som fakta är inte sann.

Sedan är det självklart att en arbetslöshetsförsäkring måste vara omgärdad av regler och krav, och man måste som arbetslös också ha tillgång till en aktiv arbetsmarknadspolitik där man faktiskt rustas för att kunna ta ett nytt jobb.

I dag har vi den katastrofala situationen att samtidigt som arbetslösheten ökar, ökar också vakansgraden. De arbetslösa blir fler och de lediga jobben blir fler för att regeringen inte har lyckats rusta de arbetslösa att ta de jobb som faktiskt finns. Enligt Svenskt Näringsliv är det nästan 100 000 jobb som inte blir tillsatta för att arbetsmarknadsministern inte klarar av att göra sitt jobb.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Svar på interpellation 2013/14:465 om negativa konsekvenser av neddragningen på Arbetsmiljöverket

Anf. 151 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Raimo Pärssinen har frågat mig om RSO-redovisningen föranleder någon åtgärd från mig och regeringen eller om regeringen sitter still, det vill säga är nöjd med rådande ordning.

Arbetsmiljöverkets insatser inom områdena analys, inspektion, regelarbete och kommunikation är viktiga för att skapa en bättre arbetsmiljö på våra arbetsplatser. Under senare år har Arbetsmiljöverket effektiviserat och moderniserat sin verksamhet och sin organisation för att kunna möta en alltmer föränderlig arbetsmarknad. Arbetet har varit framgångsrikt, men det finns alltid utrymme för förbättringar.

Skyddsombuden har en central roll i skyddsarbetet ute på arbetsplatserna. Den återkoppling som sker från den regionala skyddsombudsverksamheten på svenska arbetsplatser är därför alltid intressant.

Jag tar återkopplingen från LO:s regionala skyddsombud på allvar och har redan inlett samtal med Arbetsmiljöverket för att få verkets be-

dömning av situationen och en mer fullständig bild av den problematik som de regionala skyddsombuden tar upp i sin återkoppling.

Arbetsmiljöverket har informerat mig om att man tagit initiativ till ett möte med LO beträffande återkopplingen från de regionala skyddsombuden.

Jag vill också nämna att regeringen har gett Statskontoret i uppdrag att genomföra en myndighetsanalys av Arbetsmiljöverket samt en utvärdering av den nationella handlingsplanen för arbetsmiljöpolitiken 2010–2015. Redovisningarna från båda dessa uppdrag kommer att ge oss viktig kunskap inför regeringens fortsatta överväganden avseende såväl myndigheten som politikområdet i stort.

Anf. 152 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Jag får väl säga tack för svaret, även om jag tycker att det är ett totalt platt svar som inte säger någonting.

Ministern säger att hon tar återkopplingen från LO:s regionala skyddsombud på största allvar och har redan inlett samtal med Arbetsmiljöverket. Hon fick ju en redovisning den 5 maj.

Hon säger också att Arbetsmiljöverket ska göra en analys av det hela. Det har verket aldrig gjort. Har de gjort det nu, då? Har hon begärt en analys från Arbetsmiljöverket av den sammanställning som LO lämnat om regionala skyddsombud? Jag tror inte det. I så fall har Arbetsmiljöverket fått ett nytt uppdrag av ministern, men det skriver hon inte.

Hon skriver att Arbetsmiljöverket har informerat henne om att man ska ha ett möte med LO. Det sade man på Insynsrådet också: Vi måste ha ett möte med LO, för där finns det kraftig kritik.

Sedan säger hon att Statskontoret ska göra en myndighetsanalys och så vidare, men det är ingen reaktion på den starka kritik som har kommit fram. Det är så många som 1 139 regionala skyddsombud i Sverige som har lämnat in sina synpunkter på hur det fungerar.

Man har kommit fram till att det är färre inspektioner. Det är för att ni har dragit ned på resurserna. Då säger Elisabeth Svantesson att det inte bara handlar om resurser, utan det handlar om att verket har blivit moderniserat och jobbat bättre. Det är jättebra, men faktum är att det är färre inspektioner.

Faktum är, herr talman, att arbetsplatsolyckorna nu ökar, och arbetsjukdomarna ökar. De har gjort det tre år i rad. Det finns en nyhet i dag på SVT med rubriken ”Kvinnor stressas sönder på jobbet”. Där skriver man: ”Arbetsskadorna ökade i föl för fjärde året i rad – speciellt de stressrelaterade och särskilt i kvinnodominerade yrken. Arbetsmiljöverket ser utvecklingen som illavarslande.”

Vår minister tar detta på allvar, säger hon. Det har hon alltid sagt till mig i dessa debatter. Hon har alltid sagt att det inte handlar om resurser. Nu kommer ett kvitto på att er politik, där ni har rivit sönder Arbetsmiljöverket, tagit bort 30 procent och lagt ned forskningen, har lett fram till att olyckorna ökar för fjärde året i rad, och arbetssjukdomarna ökar. Då ger ministern ett uppdrag till Statskontoret att göra en myndighetsanalys av Arbetsmiljöverket!

Hon svarar inte på en enda av de punkter som de 1 139 regionala skyddsombuden tar upp.

Inspektörerna hinner inte följa upp olyckor på ett tillfredsställande sätt. Det systematiska arbetsmiljöarbetet, som är kärnan i arbetsmiljöarbetet, har minskat stadigt sedan 2009. Det konstaterar även Unionen. Det är ett tecken på att skyddsombuden arbetar i motvind och har gjort så sedan den borgerliga regeringen tog över. Detta är fakta. Vem som helst av er kan förstås påstå något annat, men det är på detta sätt det ser ut.

Detta tar alltså ministern på djupaste allvar. Ute på arbetsplatserna vet man att det är tuffare att vara skyddsombud. Verket säger att man inte hinner med. Allting går baklänges. Då ger ministern i uppdrag åt Statskontoret att göra en myndighetsanalys av Arbetsmiljöverket!

Anf. 153 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Ja, Raimo Pärssinen, jag tar detta på stort allvar. Det finns ändå en skillnad mellan mig och Raimo Pärssinen, och vi har talat om detta väldigt många gånger här i kammaren. Jag är inte lika övertygad om att ett visst antal miljoner mer till Arbetsmiljöverket gör de största skillnaderna ute på svenska arbetsplatser.

Det uppdrag som Arbetsmiljöverket har fått, till exempel när det gäller just kvinnors arbetsmiljö, som jag och regeringen tycker är ett väldigt viktigt uppdrag, har lyft fram alla de brister som många arbetsgivare har när det gäller kvinnors arbetsmiljö, speciellt i den offentliga sektorn. Det är ett uppdrag som Arbetsmiljöverket har fått av regeringen för att belysa och peka på hur man kan förbättra insatserna.

Antalet inspektioner varierar år från år. Under senare år har de minskat något. Det handlar också om att man på Arbetsmiljöverket har genomfört fler projekt som innefattar tidskrävande inspektioner. Det är Arbetsmiljöverket självt som bestämmer vilka områden man i grunden vill inspektera, men man har också haft större tidskrävande projekt som just innefattar mer inspektioner.

Det gäller exempelvis frågan om kvinnor, den fråga som kom upp i dag. Det bekymrar mig stort att arbetsgivare fortfarande nedprioriterar arbetsmiljön för kvinnor och att det särskilt sker i många av de verksamheter som styrs av personer från våra olika partier.

När det gäller den rapport från de regionala skyddsombuden som Raimo Pärssinen hänvisar till är det viktigt att komma ihåg att det är svårt att dra slutsatser av det som framkommer generellt. Vi vet ju inte exakt hur många som står bakom de olika synpunkterna.

I grunden menar jag att Arbetsmiljöverket har en framgångsrik verksamhet. De gör ett väldigt bra jobb. De har också bidragit, som jag sade tidigare, till att våra arbetsplatser har blivit tryggare under senare år.

Jag tycker ofta att Raimo Pärssinens hållning i arbetsmiljödebatten inte är särskilt konstruktiv. Det handlar väldigt sällan om hur vi kan få våra arbetsplatser bättre. Det handlar väldigt ofta om: Varför ger ni inte Arbetsmiljöverket mer pengar?

Ja, resurserna har ökat, men de har inte alltid gått till det som just Raimo Pärssinen gillar. Jag tror på information och kunskapsspridning. Och jag tror att inspektionen, som är huvuddelen i det Arbetsmiljöverket gör, är viktig.

Jag tycker inte att den här debatten förtjänar att slarvas bort med plakatpolitik. Självklart finns det otroligt mycket kvar att göra så länge

människor skadas på sina arbetsplatser. Men vi ser också i ett internationellt perspektiv att vi under lång tid har gått åt rätt håll. Men de senaste åren är det precis som Arbetsmiljöverket rapporterar. Arbetsskadorna ökar återigen. Det är just därför som jag har bjudit in både Arbetsmiljöverket och parterna. Arbetsmiljöverket ska redogöra för statistiken, men jag vill också samtala med parterna om detta. Parterna har nämligen en viktig roll i hur arbetsmiljön ute på våra arbetsplatser faktiskt ser ut.

Anf. 154 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Vad är det då som är konstruktivt? Är det att säga att man tycker att frågorna är viktiga? Man har inga förslag, utan man säger att det inte handlar om resurser.

Det är klart att utvecklingen går bakåt nu, Elisabeth Svantesson. Ni började dra ned efter 2006. Vi ser resultatet nu. Det är naturligtvis några års fördröjning. Det är nu det kommer. Ska vi ha arbetsplatser där kvinnor stressar ihjäl sig? Ska vi ha arbetsplatser där arbetsolyckorna och sjukfrånvaron ökar?

Då säger hon så här: Ni har inga förslag. Vi har ett tiopunktsprogram för bättre arbetsmiljö. Jag rekommenderar Elisabeth Svantesson att ta del av det. Det gäller bara en sådan enkel sak som att ge de regionala skyddsombuden möjlighet till kvalificerad utbildning. Det är väl en enkel och konkret sak, eller hur? Eller varför inte börja samla ihop resurserna så att vi kan få i gång forskningen, som ni fullständigt rev ned? Eller varför inte öka anslagen till Arbetsmiljöverket?

Men er regering har dragit på oss skattesänkningar så att vi måste låna 10 miljoner i timmen. Ni skrapar ihop pengar, och då tar ni från de områden som ni aldrig har tyckt om. Ni har inte tyckt om starka fackföreningar, kollektivavtal och arbetsmiljöfrågorna. Det har aldrig varit er huvudgren. Det är bara läpparnas bekännelse.

Varför skulle ni annars gå in och riva och avskeda arbetsmiljöinspektörer? Varför skulle ni försvara när det gäller skyddsombudsutbildningarna? Vad finns det för syfte med det? Det finns massvis ni kan göra. Utöka de regionala skyddsombudens möjligheter att besöka företag som har kollektivavtal men inga medlemmar. Det säger ni också nej till.

Hur länge har vi inte tjuvat om att det ska införas en nollvision i fråga om dödsolyckor? Det har ni också varit emot hela tiden – och det är ni fortfarande emot. Det är bara läpparnas bekännelse.

Det är konkreta saker vi pratar om, Elisabeth Svantesson, inte om att vi följer frågan, att det är viktigt och så vidare. Det är detta som gör mig så upprörd. Det händer ingenting mer än att ni fortsätter att svälta Arbetsmiljöverket. Nu har parterna kommit överens. Under fem års tid fick Afa finansiera skyddsombudsutbildningen. Hur blir det framöver, när de pengarna är slut?

Vi ser i dag, fru talman, att de så kallade 6:6 a-anmälningarna har ökat – de har fördubblats. Det är det enda sättet, säger man, att kunna få en inspektör till jobbet. Skyddsombud blir omplacerade med kort varsel utan orsak för att arbetsgivaren tycker att de bråkar på jobbet. De beordras andra arbetsuppgifter än de ordinarie. De får inte göra riskbedömningar.

Dessutom åker Elisabeth Svantesson ut i Europa, till Bryssel, och tycker att det är okej att man inom ramen för det så kallade Refitpro-

grammet säger att företag med 249 anställda och färre inte behöver göra dokumentation. Då faller kärnpunkten i systematiskt arbetsmiljöarbete med riskbedömningar.

Det här är någonting som blir mer och mer känt. Det är ingenting som Elisabeth Svantesson tar upp i denna kammare, för hon vet att det är lite känsligt. Men det är ett steg bakåt i arbetsmiljöarbetet. Och det bara fortsätter.

Vi har massvis med konkreta punkter. Elisabeth Svantesson säger att frågan är viktig. Häpp!

Anf. 155 JOHAN ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag kunde inte hålla mig, utan jag ville gärna gå upp i debatten.

Arbetsmarknadsministern har gett ett svar på en väldigt angelägen fråga, som också visar hur pass viktigt vårt arbetsmiljöarbete är. Nu ökar ju talen när det gäller ohälsan inom vissa branscher och inte minst när det gäller arbetsskadeanmälningar och annat.

Något som är viktigt för att man ska kunna få rätsida på den här delen tror jag handlar om en samlad forskning när det gäller arbetsmiljöarbetet. Sverige låg väldigt långt framme fram till dess att man avvecklade Arbetslivsinstitutet, som jobbade mycket med just forskningsdelen i fråga om arbetsmiljön och arbetslivet.

Ett av de första besluten som den nytilträdde borgerliga regeringen fattade efter valet 2006 var att man skulle lägga ned Arbetslivsinstitutet. Man ansåg att det var en socialdemokratisk skapelse som var av ondo för arbetsmarknaden och arbetsmiljön.

Jag tycker att det som Raimo Pärssinen pekar på i sin interpellation visar att det är precis tvärtom. Det handlar om att försöka få till nationell forskning och att skapa ett centrum för att man ska kunna forska. Det behöver kanske inte se ut på precis samma sätt som det gjorde tidigare med ett arbetslivsinstitut. Men man ska i varje fall ge ett tydligt uppdrag till någon av våra högskolor att jobba med den här frågan.

Min konkreta fråga till arbetsmarknadsministern utifrån detta är naturligtvis: Hur funderar man från regeringens sida när det gäller samlad forskning inom arbetsmiljöområdet? Det är viktigt inte minst med tanke på den statistik som visar att det nu håller på att gå åt fel håll när det gäller de här frågorna.

Analysen från de regionala skyddsombuden talar väl sitt tydliga språk. Även forskningsdelen är en viktig del för att man ska kunna lära sig mer. Den konkreta frågan till arbetsmarknadsministern är: Vilken ingång har ministern och regeringen när det gäller forskningen i framtiden?

Anf. 156 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack, Raimo Pärssinen, för interpellationen! Det är alltid intressant att diskutera arbetsmiljöpolitik med Raimo Pärssinen. Om man inte håller med Raimo Pärssinen om exakta anslag till Arbetsmiljöverket gör han tolkningen att man inte har något intresse för frågorna.

Sedan 2009 har Arbetsmiljöverket tillfört 47 miljoner i nivåhöjning. Det handlar om öronmärkta satsningar, framför allt till information och kommunikation.

Syftet med informationsatsningen har varit att fler arbetsplatser ska stimuleras till ett effektivt miljöarbete och arbetsmiljöarbete och också nås av den kunskap som finns hos verket, eftersom det finns många arbetsgivare som inte vet vad som gäller.

Jag tror att informationsinsatser gör en stor skillnad. Det är samma sak med kunskapspridning. Man har en uppgift att sprida kunskap om forskning, vilket Arbetsmiljöverket också gör.

När det gäller den fråga som är ställd från början vill jag säga någonting om inspektionsmeddelanden.

Alla skriftliga meddelanden som Arbetsmiljöverket lämnar till ett arbetsställe skickas i en kopia till ett skyddsombud. Det följer av arbetsmiljölagen. I samma lag finns också regler för hur förfrågningar från skyddsombuden ska hanteras. Utifrån den rapporten förväntar jag mig självklart att Arbetsmiljöverket lever upp till de kraven.

Arbetsmiljöverket har tagit initiativ till ett möte med anledning av det som LO har skrivit i sin återrapportering från de regionala skyddsombuden. Flera av de frågor som tas upp, exempelvis frågor om hantering, är något som allra bäst kan lösas i dialog mellan Arbetsmiljöverket och LO.

Socialdemokraterna måste någon gång bestämma sig. De måste ställa sig frågan om det bara handlar om resurser. Det råder en positiv trend – tack och lov – vad gäller dödsfall i arbetslivet. Min vision är att alla som går till jobbet ska komma hem. Ingen ska dö på jobbet. Men det handlar inte bara om resurser, även om Raimo Pärssinen tycker så. Det handlar också om vad man gör med de pengar som tillförs. Jag tror att information och kommunikation är viktigt.

Magdalena Andersson vill spara 10 miljarder på de stora myndigheterna. Att med ena handen lova pengar till allt och alla, varenda myndighet, och med andra handen skära 10 miljarder i de stora myndigheterna är ohederligt, fru talman.

Anf. 157 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Jag måste tyvärr säga att statsrådet spelar bluffpoker i kammaren. Man har tillfört Arbetsmiljöverket 47 miljoner sedan 2009. Först tog man bort 159 miljoner. Sedan har man tillfört tillfälliga anslag. Är det för att 47 miljoner kronor har tillförts som folk sägs upp? Är det därför antalet inspektörer förväntas minska i antal till 200? Det är prognosen för 2017. I dag är de 240, och de har varit 365. Det är samma tröttsamma svar, nämligen att det inte handlar om resurser.

Nu ser vi att antalet olyckor ökar. Det finns ett samband mellan vad samhället gör och vilket förebyggande arbete som sker. Om det förebyggande arbetet är starkt och fungerar kan trenden att olyckorna minskar i antal fortsätta, men nu har trendbrottet kommit. Olyckorna ökar i antal. Då säger statsrådet att det inte handlar om resurser.

Fråga Arbetsmiljöverkets ledning hur mycket mer pengar man får. Man får ingenting, utan man är tvungen att spara, gnetta och säga upp folk. Det är den situationen som Elisabeth Svantesson kan bidra med under sin tid som arbetsmarknadsminister i Sverige.

Svar på
interpellationer

Det kommer stark kritik från de regionala skyddsombuden på många punkter. Det systematiska arbetsmiljöarbetet har försämrats år för år sedan 2009. Men statsrådet står här och säger att det inte handlar om resurser. Jag påstår att Elisabeth Svantesson inte är ett dugg intresserad av arbetsmiljöfrågorna. Jag påstår att Elisabeth Svantesson ljugar i kammaren när hon säger att Arbetsmiljöverkets resurser ökar. Så är det inte, fru talman. De minskar. Jag längtar till valrörelsen!

Anf. 158 JOHAN ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag ställde en konkret fråga till ministern när det gäller forskningen på arbetsmiljöområdet. Jag fick inget svar.

Jag ska hjälpa ministern med ett svar om hur vi resonerar i frågan från Socialdemokraternas sida.

Vi har i vår budgetmotion lagt fram förslag på att samla forskningen inom arbetsmiljöområdet i någon form av nationellt center. Hur det ska se ut kan naturligtvis utredas. Det finns möjligheter. Det finns flera framstående högskolor runt om i landet där det finns spridda skurar i forskningen inom arbetsmiljöområdet och arbetslivsområdet. Vi vill samla forskningen i ett nationellt center för att på så sätt få mer tryck i frågorna.

Jag tycker att debatten klart och tydligt visar att vi behöver ha en samlad forskning på ett eller annat sätt för att få bättre möjligheter att utveckla arbetsmiljön på våra arbetsplatser. Det är värdefullt för alla anställda. Jag förstår inte hur ministern kan vara nöjd med den rådande utvecklingen och inte heller varför hon inte på något sätt försöker få ett annat tryck i fråga om forskningen.

Min följdfråga kvarstår: Vad är regeringens och ministrarnas ambition när det gäller arbetsmiljö- och arbetslivsforskning?

Anf. 159 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack för den här debatten och de tidigare debatterna!

Jag konstaterar att mitt mål är att varje person, ung som gammal, som går till jobbet ska ha en bra arbetsmiljö. Man ska få känna gemenskap, att man är med i ett sammanhang, bidrar till det gemensamma och har en egen försörjning. Här spelar arbetsmiljön en otroligt viktig roll för utvecklingen av samhället.

Den arbetsmiljön skapas inte i den här kammaren. Den arbetsmiljön skapas heller inte på Arbetsmiljöverket, även om det har en viktig funktion. Den arbetsmiljön skapas där ute där arbetskamrater jobbar tillsammans, där arbetsgivare är måna om sin personal och vet vad som gäller i fråga om arbetsmiljöansvar. De informationssatsningar och den kunskapspridning som Arbetsmiljöverket arbetar med är viktiga. Det är den nuvarande regeringen som har satsat resurserna på detta.

Jag kommer att träffa parterna i juni för att samtala om arbetsmiljöfrågor och hur vi kan få ett längre och mer hållbart arbetsliv. Vi ska samtala om den statistik som Arbetsmiljöverket presenterar i dag.

Det är så man gör skillnad. Alla tre parter ska tillsammans diskutera hur en bättre arbetsmiljö kan skapas på varenda arbetsplats i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Motioner

med anledning av skr. 2013/14:233 Åtgärdsplanering för transportsyste-
met 2014–2025

2013/14:T14 av Siv Holma m.fl. (V)

2013/14:T15 av Stina Bergström m.fl. (MP)

2013/14:T16 av Anders Ygeman m.fl. (S)

Konstitutionsutskottets betänkande

2013/14:KU20 Granskningsbetänkande

Utrikesutskottets betänkanden

2013/14:UU8 Sveriges tillträde till FN:s vapenhandelsfördrag

2013/14:UU11 Strategisk exportkontroll 2013 – krigsmateriel och pro-
dukter med dubbla användningsområden

Utbildningsutskottets betänkande

2013/14:UbU20 Gymnasieingenjörutbildning – ett fjärde tekniskt år i
gymnasieskolan

20 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 4 juni

2013/14:659 Skärpta regelverk för fiskodlingar

av *Eva Sonidsson* (S)

till miljöminister *Lena Ek* (C)

2013/14:660 Företagsobligationer

av *Ulla Andersson* (V)

till statsrådet *Peter Norman* (M)

2013/14:661 Sveriges export av krigsmateriel till Thailand

av *Hans Linde* (V)

till utrikesminister *Carl Bildt* (M)

21 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 4 juni

2013/14:637 Säkrare arbetsmiljö för alla

av *Anders Karlsson* (S)

till arbetsmarknadsminister *Elisabeth Svantesson* (M)

2013/14:641 Demokratikrav på medlemsstater

Prot. 2013/14:120
5 juni

av *Peter Persson* (S)

till statsrådet *Birgitta Ohlsson* (FP)

2013/14:643 Införande av en ny yrkesexamen på avancerad nivå samt kuratorslegitimation

av *Thomas Strand* (S)

till utbildningsminister *Jan Björklund* (FP)

2013/14:648 Förarbevis för snöskoter

av *Isak From* (S)

till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

2013/14:647 Kommunala internationella skolor

av *Cecilia Dalman Eek* (S)

till utbildningsminister *Jan Björklund* (FP)

2013/14:645 Miljö- och säkerhetsrisker med ryskt kärnbränsle

av *Lars Eriksson* (S)

till miljöminister *Lena Ek* (C)

2013/14:644 Vapenexport till Thailand efter militärkupp

av *Bodil Ceballos* (MP)

till utrikesminister *Carl Bildt* (M)

2013/14:650 Förskolechefers situation

av *Thomas Strand* (S)

till utbildningsminister *Jan Björklund* (FP)

2013/14:651 Förskolechefers arbetsituation

av *Thomas Strand* (S)

till utbildningsminister *Jan Björklund* (FP)

22 § Kammaren åtskildes kl. 18.16.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 13.57,

av tredje vice talmannen därefter till och med 13 § anf. 110 (delvis),

av talmannen därefter till och med 18 § anf. 152 (delvis) och

av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LARS FRANZÉN

/Eva-Lena Ekman

1 § Aktuell debatt: FN:s klimatpanels senaste vetenskapliga rapport	1
Anf. 1 JENS HOLM (V)	1
Anf. 2 Miljöminister LENA EK (C).....	1
Anf. 3 MATILDA ERNKRANS (S)	3
Anf. 4 JOHAN HULTBERG (M)	4
Anf. 5 HELENA LEANDER (MP).....	6
Anf. 6 ANITA BRODÉN (FP).....	7
Anf. 7 JOSEF FRANSSON (SD).....	9
Anf. 8 JENS HOLM (V)	10
Anf. 9 IRENE OSKARSSON (KD).....	12
Anf. 10 Miljöminister LENA EK (C).....	13
Anf. 11 MATILDA ERNKRANS (S)	14
Anf. 12 JOHAN HULTBERG (M)	15
Anf. 13 HELENA LEANDER (MP).....	16
Anf. 14 ANITA BRODÉN (FP).....	18
Anf. 15 JOSEF FRANSSON (SD).....	18
Anf. 16 JENS HOLM (V)	20
Anf. 17 IRENE OSKARSSON (KD).....	21
Anf. 18 Miljöminister LENA EK (C).....	22
Anf. 19 MATILDA ERNKRANS (S)	22
Anf. 20 JOHAN HULTBERG (M)	23
Anf. 21 HELENA LEANDER (MP).....	24
Anf. 22 ANITA BRODÉN (FP).....	24
Anf. 23 JOSEF FRANSSON (SD).....	25
Anf. 24 JENS HOLM (V)	25
Anf. 25 IRENE OSKARSSON (KD).....	26
Anf. 26 Miljöminister LENA EK (C).....	26
2 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan	27
3 § Avsägelse.....	27
4 § Anmälan om subsidiaritetsprövningar	27
5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	28
6 § Anmälan om granskningsrapport	30
7 § Ärenden för hänvisning till utskott	30
8 § Ärenden för förnyad bordläggning	30
9 § Svar på interpellation 2013/14:434 om stöd till kvinnojourer	30
Anf. 27 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	30
Anf. 28 PER BOLUND (MP).....	32
(forts. 11 §).....	33
Ajournering.....	33
Återupptagna förhandlingar	33
10 § Frågestund.....	33
Anf. 29 TREDJE VICE TALMANNEN	33
<i>Underhållet av järnvägen.....</i>	<i>33</i>

Anf. 30 ANDERS YGEMAN (S)	33
Anf. 31 Finansminister ANDERS BORG (M)	34
Anf. 32 ANDERS YGEMAN (S)	34
Anf. 33 Finansminister ANDERS BORG (M)	34
<i>Haverikommission om hormonstörande kemikalier</i>	35
Anf. 34 HELENA LEANDER (MP)	35
Anf. 35 Miljöminister LENA EK (C)	35
Anf. 36 HELENA LEANDER (MP)	35
Anf. 37 Miljöminister LENA EK (C)	36
<i>Arbetstidsförkortning och pensioner</i>	36
Anf. 38 LOTTA OLSSON (M)	36
Anf. 39 Finansminister ANDERS BORG (M)	36
Anf. 40 LOTTA OLSSON (M)	37
Anf. 41 Finansminister ANDERS BORG (M)	37
<i>Konkurrensvillkoren för svensk grisnäring</i>	37
Anf. 42 JOSEF FRANSSON (SD)	37
Anf. 43 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	37
Anf. 44 JOSEF FRANSSON (SD)	37
Anf. 45 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	38
<i>Åtgärder mot exploatering av unika naturområden</i>	38
Anf. 46 JENS HOLM (V)	38
Anf. 47 Miljöminister LENA EK (C)	38
Anf. 48 JENS HOLM (V)	39
Anf. 49 Miljöminister LENA EK (C)	39
<i>Kvinnor med låga pensioner</i>	39
Anf. 50 BARBRO WESTERHOLM (FP)	39
Anf. 51 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	39
Anf. 52 BARBRO WESTERHOLM (FP)	40
Anf. 53 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	40
<i>Kostnaden för legitimation för lärare med utländsk examen</i>	40
Anf. 54 MEERI WASBERG (S)	40
Anf. 55 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	41
Anf. 56 MEERI WASBERG (S)	41
Anf. 57 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	41
<i>Fritidspeng för barn i hushåll med försörjningsstöd</i>	41
Anf. 58 HILLEVI LARSSON (S)	41
Anf. 59 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M)	41
Anf. 60 HILLEVI LARSSON (S)	42
Anf. 61 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M)	42
<i>Prioriteringar i fråga om yrkeshögskolan</i>	42
Anf. 62 ANDERS AHLGREN (C)	42
Anf. 63 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	43
Anf. 64 ANDERS AHLGREN (C)	43
Anf. 65 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	43
<i>Personkrets för ansvarsutkrävande</i>	44
Anf. 66 SVEN-ERIK BUCHT (S)	44

Anf. 67 Finansminister ANDERS BORG (M).....	44
Anf. 68 SVEN-ERIK BUCHT (S)	44
Anf. 69 Finansminister ANDERS BORG (M).....	45
<i>Ökade arbetsskador i kvinnoyrken</i>	45
Anf. 70 CARINA OHLSSON (S).....	45
Anf. 71 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP).....	45
Anf. 72 CARINA OHLSSON (S).....	46
Anf. 73 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP).....	46
<i>Marinens Musikkår i Karlskrona</i>	46
Anf. 74 MAGNUS SJÖDAHL (KD)	46
Anf. 75 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	46
Anf. 76 MAGNUS SJÖDAHL (KD)	47
Anf. 77 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	47
<i>Den svenska produktionen av ekologiska livsmedel</i>	48
Anf. 78 MATILDA ERNKRANS (S).....	48
Anf. 79 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	48
Anf. 80 MATILDA ERNKRANS (S).....	48
Anf. 81 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	48
<i>Könsfördelningen i bolagsstyrelser</i>	49
Anf. 82 JESSIKA VILHELMSSON (M).....	49
Anf. 83 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP).....	49
Anf. 84 JESSIKA VILHELMSSON (M).....	49
Anf. 85 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP).....	50
<i>Anslaget till järnvägsunderhåll</i>	50
Anf. 86 MONICA GREEN (S).....	50
Anf. 87 Finansminister ANDERS BORG (M).....	50
Anf. 88 MONICA GREEN (S).....	51
Anf. 89 Finansminister ANDERS BORG (M).....	51
Anf. 90 TREDJE VICE TALMANNEN	51
11 § (forts. från 9 §) Svar på interpellation 2013/14:434 om stöd till kvinnojourer	52
Anf. 91 HILLEVI LARSSON (S).....	52
Anf. 92 EVA OLOFSSON (V).....	53
Anf. 93 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	54
Anf. 94 PER BOLUND (MP).....	55
Anf. 95 HILLEVI LARSSON (S).....	56
Anf. 96 EVA OLOFSSON (V).....	56
Anf. 97 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	57
Anf. 98 PER BOLUND (MP).....	58
Anf. 99 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	59
12 § Svar på interpellation 2013/14:468 om hemtjänstpersonalens arbetsmiljö	59
Anf. 100 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	59
Anf. 101 EVA OLOFSSON (V).....	60
Anf. 102 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	61
Anf. 103 EVA OLOFSSON (V).....	62

Anf. 104 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	63
Anf. 105 EVA OLOFSSON (V)	64
Anf. 106 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	64
13 § Svar på interpellation 2013/14:409 om övergång mellan system inom vuxenutbildning	65
Anf. 107 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	65
Anf. 108 GUNILLA SVANTORP (S)	65
Anf. 109 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	66
Anf. 110 GUNILLA SVANTORP (S)	67
Anf. 111 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	67
Anf. 112 GUNILLA SVANTORP (S)	68
Anf. 113 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	68
14 § Svar på interpellation 2013/14:446 om insyn i Arbetsförmedlingens upphandlingar	69
Anf. 114 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	69
Anf. 115 ALI ESBATI (V)	70
Anf. 116 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	71
Anf. 117 ALI ESBATI (V)	71
Anf. 118 HANIF BALI (M)	72
Anf. 119 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	73
Anf. 120 ALI ESBATI (V)	74
Anf. 121 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	74
15 § Svar på interpellation 2013/14:452 om arbetsvillkoren för vikarier	75
Anf. 122 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	75
Anf. 123 KERSTIN NILSSON (S)	75
Anf. 124 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	76
Anf. 125 KERSTIN NILSSON (S)	77
Anf. 126 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	78
Anf. 127 KERSTIN NILSSON (S)	78
Anf. 128 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	79
16 § Svar på interpellationerna 2013/14:456 och 458 om bristen på åtgärder för att mildra ungdomsarbetslösheten	79
Anf. 129 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	79
Anf. 130 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S)	80
Anf. 131 JOHAN ANDERSSON (S)	81
Anf. 132 HANIF BALI (M)	82
Anf. 133 PATRIK BJÖRCK (S)	83

Anf. 134 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	84
Anf. 135 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S).....	85
Anf. 136 JOHAN ANDERSSON (S).....	86
Anf. 137 HANIF BALI (M).....	87
Anf. 138 PATRIK BJÖRCK (S).....	87
Anf. 139 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	88
Anf. 140 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S).....	88
Anf. 141 JOHAN ANDERSSON (S).....	89
Anf. 142 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	89
17 § Svar på interpellation 2013/14:457 om a-kassa och försörjningsstöd.....	90
Anf. 143 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	90
Anf. 144 PATRIK BJÖRCK (S).....	91
Anf. 145 ALI ESBATI (V).....	92
Anf. 146 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	93
Anf. 147 PATRIK BJÖRCK (S).....	94
Anf. 148 ALI ESBATI (V).....	95
Anf. 149 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	95
Anf. 150 PATRIK BJÖRCK (S).....	96
18 § Svar på interpellation 2013/14:465 om negativa konsekvenser av neddragningen på Arbetsmiljöverket.....	96
Anf. 151 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	96
Anf. 152 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	97
Anf. 153 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	98
Anf. 154 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	99
Anf. 155 JOHAN ANDERSSON (S).....	100
Anf. 156 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	100
Anf. 157 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	101
Anf. 158 JOHAN ANDERSSON (S).....	102
Anf. 159 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	102
19 § Bordläggning.....	103
20 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	103
21 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	103
22 § Kammaren åtskildes kl. 18.16.....	104

Prot. 2013/14:120
5 juni

Tryck: Elanders, Vällingby 2014